

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
454

Subotica, 2. prosinca 2011. Cijena 50 dinara

GODISNJI KONCERT
FESTIVALA BUNJEVAČKI PISAMA

KLONOVIMA U
NOVE SADNE POBJEDE

TURIZAM NA DUNAVU

PLINOFIKACIJA U ŠIDU

INTERVJU
DRAGAN JURAKIĆ

IZBORI ZA HRVATSKI SABOR

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

KREDIT ZA REFINANCIRANJE

PROFITIRAJ

EKS = 15,01% godišnje

NKS = referentna kamatna stopa
NBS+5,00% godišnje

15,00% godišnje
na dan 11.11.2011. godine

REFINANCIRAJ
I UŠTEDI

PODVUCI
CRTU

*za zahtjeve podnijete do 30.11.2011. godine

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Kad rad (ne) štiti od siromaštva

Građani koji imaju pravo glasovati zakoračit će ubrzo u izborni prostor. Već sutra i u nedjelju svi hrvatski državljani s prebivalištem u Republici Srbiji imat će priliku na parlamentarnim izborima za novi saziv Hrvatskoga sabora glasovati za kandidate iz XI. izborne jedinice. Vlast, koja će nakon izbora voditi Republiku Hrvatsku, suočit će se s rješavanjem brojnih problema. Među najvažnijima su oni vezani za ekonomiju, a sa stanovišta ovdašnjih Hrvata važno je pitanje i kako će novoizabrana vlast provoditi Zakon o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, koji je Hrvatski sabor usvojio listopada ove godine, nakon što je Vlada početkom svibnja usvojila Strategiju o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan domovine. Zbog iznimna značaja ovog pitanja za Hrvate iz Srbije u ovome broju našeg tjednika počinjemo s objavljivanjem feljtona o ovoj strategiji i zakonu.

Uskoro će biti održani i redoviti izbori u Republici Srbiji, kako se najavljuje, početkom svibnja iduće godine. Bit će to ponovna prilika za »običnog čovjeka«, koji odbija biti tzv. ljudskim materijalom, već hoće biti živim akterom političkog odlučivanja – izravno ili neizravno. Znači, sljedeće godine, nakon što proslavimo Praznik rada, čekaju nas glasački listići, a po svemu sudeći, za one koji će glasovati, najvažnije će pitanje biti – hoće li nakon izbora rad štiti građane od siromaštva? Ovdje živimo u raznim krizama već dva desetljeća, a za samozavođenje, nažalost brojnih građana Srbije u permanentnoj krizi, dobro posluže svakodnevni novinski i TV prilozima na domaćoj i globalnoj medijskoj sceni o upitnosti opstanka eurozone i slabosti eura. Jest točno, primjerice, da je Europski parlament nedavno zatražio da Europska komisija pripremi zakon o minimalnoj plaći u Europskoj Uniji s ciljem suzbijanja siromaštva kojim su pogođeni milijuni građana, ali to je i pokazatelj da se u eurozoni za borbu protiv siromaštva ne koriste lijepi govori, nego konkretne mjere, a ne zaboravimo da je euro, otkako se pojavio 1999., izdržao sve udare. Teško je prognozirati kakva će biti sudbina eura, ali jedno je sigurno – nikoga ovdje neće usrećiti eventualni nestanak europske valute. Bit ćemo zadovoljni tek kada budemo mogli tvrditi da rad štiti od bijede i siromaštva. Znamo priču o bivšim partijskim poslušnicima koji su preko noći preokrenuli kapute. Naslušali smo se i govora političara kojima je narod važan, a time naravno i pojedinci, sve dok ne počnu postavljati pitanja o rušenju ili gradnji u staroj gradskoj jezgri ili o neostvarenom, a na izborima obećanom programu stranke, jer kada se počnu postavljati takva pitanja nastaju problemi. Ipak, neizlaskom na izbore ili škrabanjem po izbornim listićima da bi postali nevažni, ništa se neće postići, a vjerujem da će građani glasovati za političku opciju koja će gospodarskim i socijalnim politikama doprinijeti tomu da jednoga dana naša unučad odlazi u muzeje vidjeti kako je bilo dvadeset godina živjeti u raznim krizama.

Z. S.

SUBOTICA

Subotica dobila novu odluku o komunalnom redu

NEPODIJELJEEN POHVALE ZA URAĐENO.....19

Ivan Gurinović, ugostitelj

IZGUBLJENI SIMBOLI SREDIŠTA GRADA.....22-23

DOPISNICI

Gospodarstvo na Dunavu

MOGUĆNOSTI KRUZERSKOG TURIZMA.....26-27

Počela plinifikacija naselja u općini Šid

POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA.....27

KULTURA

Godišnji koncert tamburaša HGU »Festival bunjevački pisama«

I OVOGA PUTA NOVI REPERTOAR...32

SPORT

Ferenc Olman, novoizabrani predsjednik odbora za sport boćanje

ŽELIMO POKRENUTI BOĆARSKU LIGU.....49

SADRŽAJ

AKTUALNO

Parlamentarni izbori za 7. saziv Hrvatskoga sabora

U SRBIJI ŠEST BIRAČKIH MJESTA.....6

TEMA

Sjećanje na 20. godišnjicu stradanja grada na Dunavu

ŠEST ISTRGNUTIH STRANICA VUKOVARSKOG SPOMENARA.....10-11

Palička konferencija o vinogradarstvu kao svijetli isječak tamne strane ove grane poljoprivrede

KLONOVIMA U NOVE SADNE POBJEDE.....14-15

INTERVJU

Dragan Jurakić, odgovorni urednik informativnog programa na hrvatskom jeziku RT Vojvodine

OTVORENA PITANJA - TAOCI POLITIKE.....12-15

PARLAMENTARNI IZBORI ZA 7. SAZIV HRVATSKOGA SABORA U Srbiji šest biračkih mjesta

Koordinatorica za provedbu izbora u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici konzulica *Vesna Njikoš Pečkaj* pojasnila je nekoliko pojedinosti u vezi organizacije predstojećih hrvatskih parlamentarnih izbora na teritoriju Republike Srbije:

»Državljeni Republike Hrvatske s prebivalištem na teritoriju matične države koji se u dane parlamentarnih izbora za 7. saziv Hrvatskoga sabora nađu na teritoriju Republike Srbije, kao i svi državljani Republike Hrvatske koji prebivalište imaju na teritoriju Republike Srbije, imat će mogućnost glasovanja na šest biračkih mjesta koje je odredilo izorno povjerenstvo. Četiri biračka mjesta nalaze se u prostorijama Veleposlanstva RH u Beogradu, Kneza Miloša 62 (2 mjesta) i Konzularnom odjelu, Beograd, Sime Lozanića 11 (2 mjesta), dok se preostala dva mjesta nalaze u prostorijama Generalnog konzulata RH u Subotici, Maksima Gorkog 6. Biračka mjesta bit će otvorena u subotu, 3. prosinca, i nedjelju, 4. prosinca, od 7 do 19 sati. Pravo glasovanja imaju sve osobe koje su se i dosad nalazile zavedene u biračkom popisu ili su se registrirale do 19. studenoga ove godine, a glasovanju će moći pristupiti uz predočenje valjanog hrvatskog osobnog dokumenta (osobna iskaznica, putovnica). U slučaju ne posjedovanja ovih dokumenata, glasovanje je moguće uz prikaz domovnice i važećeg osobnog dokumenta Republike Srbije. Sve osobe koje nisu sigurne nalazi li se njihovo ime u biračkom popisu, mogu svoj status provjeriti putem interneta na adresi www.uprava.hr (uvid u popis birača).

Na parlamentarnim izborima za 7. saziv Hrvatskog sabora, državljani Hrvatske s prebivalištem na njenom teritoriju imat će priliku birati svoje predstavnike iz I.-X. izborne jedinice, u ovisnosti u kojoj se izornoj jedinici nalazi njihovo prebivalište. Hrvatski državljani s prebivalištem u Republici Srbiji imat će priliku glasovati za predstavnike iz XI. izborne jedinice. Pripadnici nacionalnih manjina s teritorija Republike Hrvatske imat će mogućnost izbora prilikom odluke žele li glasovati za kandidate XII. izborne jedinice (Nacionalne manjine) ili za liste kandidata koje obuhvaćaju jednu od deset izbornih jedinica u Hrvatskoj«.

D. P.

PRIPREME ZA IZBORE U DSHV-U

U aktivnostima dominira subotička podružnica

Dana 28. studenoga 2011. godine održana je 14. sjednica Predsjedništva DSHV-a. Prema priopćenju iz stranke, prije početka sjednice još jednom je odana počast prerano preminulom dopredsjedniku DSHV-a *Duji Runje*.

»Predsjedništvo je ocijenilo da dosadašnji tijek izbora za nova tijela MO DSHV-a protječe po planu. U aktivnostima trenutačno dominira Podružnica Subotica s do sada 5 održanih izbornih skupština i to MO DSHV (Gat-Ker, Palić, Mali Bajmok-Novo Selo, Žednik, Aleksandrovo-Verušić).

Predsjedništvo DSHV-a je zaključilo da će većina MO DSHV-a svoje izbore održati prije božićnih blagdana, te na vrijeme započeti pripreme za izbore u podružnicama DSHV-a.

Predsjedništvo je donijelo i odluku da umjesto iznenada preminulog zastupnika u Skupštini APV *Duje Runje* na tu poziciju do kraja ovoga mandata izabere jedinoga preostalog kandidata

DSHV-a na listi Za europsku Vojvodinu gospodina *Dragana Jurakića*.

Također, Predsjedništvo je zaključilo da temeljem primjene novog Zakona o financiranju političkih aktivnosti dolazi do smanjenja izdvajanja iz proračuna Republike Srbije za više od jedne trećine ranije dobivenih sredstava, te je nužno uvesti rigoroznu štednju na svim razinama, kako bi čitav sustav i dalje funkcionirao.

Predsjedništvo DSHV-a će predložiti novog kandidata za člana IO HNV-a za informiranje umjesto preminulog *Duje Runje - Ankicu Jukić Mandić*, djelatnicu Vlade Vojvodine u Novom Sadu.

Na kraju sjednice Predsjedništvo DSHV-a pozvalo je sve Hrvate u Srbiji, odnosno sve koji imaju pravo, da izađu na glasovanje 4. prosinca 2011. u diplomacijskim predstavništvima Republike Hrvatske za parlamentarne izbore u Republici Hrvatskoj na posebnoj, XI. izornoj jedinici za dijasporu.

Predsjedništvo je primilo k znanju informaciju s Predsjedništva Mladeži DSHV-a o tome da će izborna skupština Mladeži DSHV-a biti održana 16. prosinca 2011. u Subotici, te da će peto jubilarno Prelo Mladeži DSHV-a biti održano 17. veljače 2012. u Subotici«, kaže se u priopćenju.

ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA MO DSHV-A ŽEDNIK

Za predsjednika ponovno izabran Damir Sudarević

Izborna skupština DSHV-a Žednik održana je 23. studenog 2011. godine u Starom Žedniku, uz nazočnost četrdesetak članova i simpatizera stranke. Izornoj skupštini nazočili su *Petar Kuntić*, predsjednik DSHV-a i republički zastupnik, *Martin Bačić*, predsjednik subotičke podružnice DSHV-a, *Pero Horvacki*, dogradonačelnik Subotice i član predsjedništva DSHV-a, te *Lozika Jaramazović*, tajnica ureda DSHV-a.

Pozdravljajući skup *Petar Kuntić* je istaknuo značaj izbora na nivou stranke, koji su u tijeku po mjesnim organizacijama, a završit će se koncem veljače iduće godine velikom izbornom skupštinom na nivou DSHV-a. U protekle četiri godine postignuti su vrijedni i značajni rezultati stranke, ali će izbori idućega proljeća na nivou općina i gradova, pokrajine i republike zahtijevati maksimalnu angažiranost članstva DSHV-a, u cilju potvrde dosadašnjih izbornih uspjeha.

U radnom dijelu skupštine podnijeto je izvješće o radu i plan rada MO Žednik za razdoblje 2011.-2015. godine. Za predsjednika MO Žednik ponovno je izabran *Damir Sudarević*, te još šest članova Mjesnog odbora. Također je izabrano i osam članova Mjesne organizacije koji će s članovima Mjesnog odbora DSHV-a Žednik biti zastupnici za redovitu izbornu skupštinu subotičke podružnice i za redovitu izbornu skupštinu DSHV-a.

M. Ostrogonac

PREDSTAVNICI DEMOKRATSKE ZAJEDNICE HRVATA BORAVILI U HERCEGOVINI

Razmjena mišljenja i dogovori za budućnost

Protekloga vikenda na poziv predstavnika Herceg-Bosne izaslantstvo Demokratske zajednice Hrvata, koje je predvodio predsjednik *Đorđe Čović*, gostovalo je u Mostaru. Prema priopćenju iz stranke, tijekom posjeta dužnosnici DZH-a imali su čitav

niz susreta i sastanaka s predstavnicima udruga i organizacija hrvatskih zajednica. Također, upriličen je i sastanak s predstavnicima Hrvatskog narodnog sabora iz Mostara, s čijim su čelnicima razmijenjena mišljenja i stavovi o dosadašnjim aktivnostima i interesima, kao i konkretni planovi za budućnost u interesu zajednice.

»Između ostaloga, dogovoreno je da će se suradnja, međusobna komunikacija, razmjena mišljenja i iskustva ubuduće intenzivirati. Predstavници obiju strana su se složili da zajednička suradnja može samo donijeti pozitivne efekte i rješenja na predviđenim aktivnostima. Tijekom posjeta Hercegovini, razgovaralo se i s ostalim predstavnicima različitih političkih opcija koje djeluju u Hercegovini. U izaslanstvu DZH-a u Mostaru bili su: predsjednik Đorđe Čović, dopredsjednik *Dragan Hupko*, članovi predsjedništva *Saša Dulić* i *Ričard Rajić*«, kaže se u priopćenju.

HNV PROGLASIO ŠKOLE OD OSOBITOG ZNAČAJA ZA ZAJEDNICU

Jačanje mogućnosti utjecaja na kadrovsku politiku

Na posljednjoj je sjednici Hrvatskoga nacionalnog vijeća donijeta odluka da se dvije srednje škole u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku – Gimnazija »Svetozar Marković« i Politehnička škola iz Subotice – proglase obrazovno-odgojnim ustanovama od osobitog značaja za hrvatsku zajednicu.

Na taj je način vodstvo hrvatske zajednice pokrenulo pitanje prava utjecaja na kadrovsku politiku ovih škola, iako te ovlasti, po riječima tajnika HNV-a *Željka Pakledinca*, i nisu velike.

Pakledinac objašnjava kako ova odluka Vijeća osigurava hrvatskoj zajednici da daje mišljenje i oko imenovanja predstavnika u upravna tijela ovih dviju škola, uz mogućnost davanja mišljenja kod imenovanja ravnatelja, na što HNV ima pravo i kod svih drugih škola gdje se nastava izvodi na hrvatskom jeziku.

»Sukladno Zakonu o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i Zakonu o osnovama sustava odgoja i obrazovanja, u ustanovama u kojima se obrazovno-odgojni rad odvija i na jeziku nacionalne manjine, članovi tijela upravljanja iz redova predstavnika lokalne uprave imenuju se uz pribavljeno mišljenje odgovarajućeg nacionalnog vijeća. Također, u srednjoj stručnoj školi u kojoj se u većini odjela obrazovno-odgojni rad izvodi na jeziku nacionalne manjine, ili koja je po Zakonu o nacionalnim vijećima utvrđena kao škola od osobitog značaja za nacionalnu manjinu, nacionalno vijeće u tijelo upravljanja od tri člana predlaže najmanje jednog iz reda predstavnika socijalnog partnera iz područja rada škole«,

kaže Pakledinac, dodajući da ova prava i nisu velika jer zatraženo mišljenje Vijeća nije obvezujuće.

Tijela upravljanja škola sastoje se od 9 članova, od kojih su troje iz redova predstavnika partnera koje čine lokalna uprava, savjet roditelja i nastavničko vijeće. Ukoliko dođe do slučaja da više nacionalnih vijeća ima pravo na imenovanje svojega predstavnika u odboru iste škole, prema riječima *Željka Pakledinca*, vijeća trebaju dogovorom riješiti tko će biti imenovan.

»U slučaju da više nacionalnih vijeća ima pravo na predstavnika, onda se međusobno moraju dogovoriti oko predstavnika, koji bi u tom slučaju zastupao interese svih«, kaže Pakledinac.

D. B. P.

U NEDJELJU, 11. PROSINCA, NA MATERICE

Misa iz subotičke katedrale izravno na HTV-u

Prvi program Hrvatske radiotelevizije prenosit će u nedjelju, 11. prosinca, izravno svetu misu u povodu blagdana Materice iz subotičke katedrale-bazilike svete Terezije Avilske. Ekipa hrvatske državne televizije boravila je jučer u Subotici radi dogovora oko realizacije prijenosa, a ugostili su ih predstavnici Subotičke biskupije, Hrvatskog nacionalnog vijeća, te Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici.

Misu će, s početkom u 10 sati, HRT prenositi u okviru redovitog nedjeljnog programa kada se prenose sveta euharistijska slavlja iz različitih dijelova Hrvatske ili prostora drugih zemalja u kojima žive Hrvati.

»Čast je to i priznanje ovdašnjem dijelu Katoličke crkve, jer će pokrivenost programa hrvatske nacionalne televizije omogućiti da se slika vjerskog života jedne župe s ruba prostora gdje žive Hrvati prenese cijelom hrvatskom gledateljskom auditoriju«, rekao je tim povodom ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*.

S. Jurić

OLAKŠICA ZA PUTOVANJE AUTOM U EU I HRVATSKU

Od 1. siječnja bez zelenog kartona

Od 1. siječnja iduće godine na granicama Europske Unije i Hrvatske vozačima iz Srbije neće biti potreban zeleni karton. Bit će dovoljna registracijska oznaka, odnosno registracijska naljepnica koja se dobiva uz nove registracijske pločice prilikom registriranja vozila, navodi se u priopćenju za medije Udruženja osiguravatelja Srbije.

SUTRA U HNV-U

Sastanak predstavnika kulturnih udruga

Redoviti sastanak predstavnika hrvatskih kulturnih udruga, koji organizira Hrvatsko nacionalno vijeće u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, bit će održan sutra, u subotu 3. prosinca, u prostorijama HNV-a (Preradovićeva 13) u Subotici, s početkom u 10 sati.

Teme sastanka bit će izrada i usklađivanje kalendara stalnih manifestacija i dogovor o kriterijima za raspodjelu sredstava za 2012. godinu. Predavanje na temu »Predstavljanje kulturnog događaja u javnosti« održat će *Marija Skala*.

U NEDJELJU, 4. PROSINCA, U HRVATSKOJ SE ODRŽAVAJU PARLAMENTARNI IZBORI

Kampanja nikad dosadnija i neprivačnija

Nakon šest višestranačkih parlamentarnih izbora održanih do sada u Hrvatskoj (1990., 1992., 1995., 2000., 2003. i 2007. godine), od kojih su prvi višestranački izbori 1990. održani dok je Hrvatska još bila u sastavu SFRJ, predsjednik Republike Hrvatske prof. dr. sc. Ivo Josipović donio je 31. listopada Odluku o raspisivanju izbora za 7. saziv Sabora, koji će se održati 4. prosinca 2011. godine.

Ovoj Odluci prethodila je 28. listopada Odluka Hrvatskog sabora o svome raspuštanju, a Državno izborno povjerenstvo (DIP) primalo je kandidature od 1. do 14. studenoga.

BIRA SE 151 ZASTUPNIK

Prema odredbama zakona i propisa kojima se uređuje pitanje parlamentarnog predstavljanja u 7. saziv Sabora bira se 151 zastupnik. U deset izbornih jedinica bira se po 14 zastupnika, u XI. izornoj jedinici (dijaspore) biraju se tri zastupnika, a u XII. izornoj jedinici bira se ukupno osam zastupnika nacionalnih manjina. Do promjene ukupnog broja zastupnika, u odnosu na 6. saziv sa 153 zastupnika, došlo je zbog ustavnih promjena prema kojima je dijaspora u Hrvatskom saboru predstavljena s tri, umjesto u prethodnom sazivu s pet zastupnika.

Državno izborno povjerenstvo objavilo je 16. studenoga popis kandidatura za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, prihvativši 313 kandidacijskih lista i 48 kandidatura (56 kandidata) nacionalnih manjina koji biraju zastupnike u XII. izornoj jedinici. Od prihvaćenih 313 lista 285 je stranačkih, a 28 neovisnih. Samostalnih je lista 204, dok je prihvaćena i 81 koalicijska lista. Tako je u I. izornoj jedinici ukupno 39 lista (25 samostalnih lista poli-

U deset izbornih jedinica bira se po 14 zastupnika, u XI. izornoj jedinici (dijaspore) biraju se tri zastupnika, a u XII. izornoj

jedinici bira se ukupno osam zastupnika nacionalnih manjina

tičkih stranaka; 8 lista koalicija političkih stranaka; 6 neovisnih lista). U II. izornoj jedinici je ukupno 36 lista (25 samostalnih lista političkih stranaka; 7 lista koalicija političkih stranaka; 4 neovisne liste). U III. izornoj jedinici je ukupno 31 lista (21 samostalna lista političkih stranaka; 8 lista koalicija političkih stranaka; 2 neovisne liste). U IV. izornoj jedinici ukupno je 28 lista (19 samostalnih lista političkih stranaka; 7 lista koalicija političkih stranaka; 2 neovisne liste). U V. izornoj jedinici je ukupno 23 liste (17 samostalnih lista političkih stranaka; 6 lista koalicija političkih stranaka; neovisnih lista nema). U VI. izornoj jedinici ukupno je 29 lista (20 samostalnih lista političkih stranaka; 7 lista koalicija političkih stranaka; 2 neovisne liste). U VII. izornoj jedinici je ukupno 27 lista (17 samostalnih lista političkih stranaka; 8 lista koalicija političkih stranaka; 2 neovisne liste). U VIII. izornoj jedinici prijavilo se ukupno 26 lista (17 samostalnih lista političkih stranaka; 8 lista koalicija političkih stranaka; 1 neovisna lista). U IX. izornoj jedinici također je ukupno 26 lista (16 samostalnih lista političkih stra-

naka; 7 lista koalicija političkih stranaka; 3 neovisne liste). U X. izornoj jedinici ukupno je 33 liste (18 samostalnih lista političkih stranaka; 9 lista koalicija političkih stranaka; 6 neovisnih lista), dok je u XI. izornoj jedinici (dijaspore) ukupno 15 lista (9 samostalnih lista političkih stranaka; 6 lista koalicije političkih stranaka; neovisnih lista nema). U XII. izornoj jedinici u kojoj se bira 8 zastupnika nacionalnih manjina prijavilo se ukupno 56 kandidata.

KANDIDATI

Zanimljivi su i statistički podaci DIP-a da je od ukupno 4359 kandidata u pristiglim kandidaturama, njih 2835 (65,04 posto) muškarci, a 1524 (34,96 posto) žene. Prosjek dobi je 45,1 godina ukupno; prosjek starosti muškaraca je 46,5, a prosjek starosti žena 42,7 godina. Najmlađi kandidat rođen je 1993. godine, kao i najmlađa kandidatkinja; najstariji kandidat rođen je 1925, a najstarija kandidatkinja 1922. godine.

Dan nakon što je Državno izborno povjerenstvo objavilo popis kandidatura za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, 17.

studenoga, počela je službena izborna kampanja koja završava današnjim danom, dok sutra slijedi predizborna šutnja te izbori u nedjelju, 4. prosinca.

Da je radno mjesto »zastupnik u Hrvatskom saboru« i dalje vrlo atraktivno govori i podatak da je na ovim parlamentarnim izborima prijavljen rekordan broj kandidata, pa će umjesto klasičnog glasačkog listića na A4 formatu popis kandidata ovog puta biti tiskan na glasačkom listiću većeg, A3 formata. Kao i na prošlim parlamentarnim izborima i ovog puta su se osim relevantnih političkih stranaka kao što su Hrvatska demokratska zajednica (HDZ), Hrvatska seljačka stranka (HSS), Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLs), te tzv. »Kukuriku« koalicija, koju čine Socijaldemokratska partija (SDP), Hrvatska narodna stranka (HNS), Hrvatska stranka umirovljenika (HSU) i Istarski demokratski sabor (IDS), našli i totalni anonimusi od kojih su mnogi osnovali stranke neposredno prije izbora i čiji su članovi bliža rodbina i prijatelji, a šanse su im, realno gledajući, ravne nuli. Naravno, tu su i uvijek zanimljivi likovi željni medijske eksponiranosti poput pjevača *Siniše Vuče*, bivši »političari« koji nisu ništa naučili na prethodnim izborima osvajajući niti jedan posto glasova, raznorazni aktivisti i sl. Kao ilustraciju navodimo popis kandidata na glasačkom listiću I. izborne jedinice: »Abeceda demokracije«, »Agenda mladih demokrata«, »Hrvatska stranka mladih«, »Akcija mladih«, »Akcija socijaldemokrata Hrvatske«, »Stranka umirovljenika Hrvatske – Blok umirovljenici zajedno – Splitska stranka umirovljenika«, »Akcija za bolju Hrvatsku – Hrvatska demokrišćanska stranka – Jedino Hrvatska«,

»Autohtona hrvatska stranka prava«, »Blok umirovljenici zajedno – Primorsko-goranski savez i Hrvatska radnička stranka«, »Demokratska stranka slavonske ravnice – Slavonska ravnica«, »Demokratska stranka žena«, »Glas razuma«, »Hrvatska demokratska zajednica«, »Hrvatska 21. stoljeća – Hrvatska 21«, »Hrvatska europska stranka«, »Hrvatska seljačka stranka – Zelena stranka, Stranka penzionera«, »Hrvatska socijalno-liberalna stranka«, »Hrvatska stranka prava«, »Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević – Hrvatska čista stranka prava«, »Hrvatska stranka zelenih – Eko savez – Zeleni«, »Hrvatski laburisti – stranka rada«, »Hrvatski rast«, »Nacionalni demokrati«, »Nova Hrvatska«, »Obiteljska stranka«, »Savez za promjene – Autohtona hrvatska seljačka stranka«, »Socijaldemokratska partija Hrvatske – Hrvatska narodna stranka – Istarski demokratski savez – Hrvatska stranka umirovljenika«, »Socijalistička radnička partija Hrvatske«, »Stranka hrvatskog zajedništva«, »Volim Hrvatsku«, »Zagorska demokratska stranka«, »Zagorska stranka«, »Zagrebačka neovisna lista«, »Zelena lista«, »Zeleni zajedno«, te Neovisne liste Milana Bandića, Damira Gašparovića, dr. sc. Ivana Grubišića, Hrvoja Mirkovića, Vedrana Senjanovića i Siniše Vuće.

ZAGUŠEN MEDIJSKI PROSTOR

Moramo biti iskreni i priznati da za većinu njih nikada nismo niti čuli, ali s obzirom na izborna pravila po kojima svi imaju ravnopravan tretman emisije HRT-a koje predstavljaju izborne kandidate su, najblaže rečeno, bile negledljive, a prava bi riječ za njih bila lakrdija. Nažalost, zbog njih je medijski prostor bio zagušen te je relevantnim strankama zapravo bila onemogućena komunikacija sa svojim potencijalnim

biračima i prezentiranje svojih programa. Istovremeno, za ovu predizbornu kampanju koja je upravo završila možemo reći da nikada u dvadeset godina hrvatske države nije bila dosadnija, neprivlačnija, besadržajna i demotivirajuća, pa čak i od one preklanjanske neatraktivne i dosadne predsjedničke utrke. Za to je više razloga, ali svakako je najvažnija činjenica da se, ako je vjerujući gotovo svim predizbornim anketama, pobjednik parlamentarnih izbora već unaprijed zna. Naime, Hrvatsku potresaju velike korupcijske afere, suđenje bivšemu premijeru Sanaderu je glavna politička tema kao i policijska istraga protiv HDZ-a, a hrvatska javnost se svakodnevno suočava

biti od jedan do dva posto.

Svjesna svega toga vladajuća stranka je izbjegla sučeljavanje s opozicijom te se zabarikadiral pred javnošću i obraćala se isključivo članovima stranke i simpatizerima, dok je opoziciju pak ulijenila golema prednost koju su uživali u anketama, te je ta komotna situacija apsolutnog favorita njihovu kampanju ispraznila od žara i energije.

KONSTITUIRANJE SABORA

Nakon provedenih izbora i proglašenja rezultata slijedi postupak konstituiranja Sabora koji je određen Ustavom Republike Hrvatske i Poslovnikom Hrvatskoga sabora. Prema tim

predsjednik Sabora iz prethodnog saziva. Osim predsjednika Sabora, na konstituirajućoj sjednici bira se i Mandatno-imunitetno povjerenstvo, a Sabor može birati i potpredsjednike Sabora, tajnika i zamjenika tajnika, kao i Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove. Danom konstituiranja zastupnici započinju obnašati zastupničku dužnost i do dana prestanka mandata imaju prava i dužnosti zastupnika utvrđena Ustavom, zakonom i Poslovnikom. Istodobno prestaje mandat zastupnicima prethodnoga saziva Sabora. Također im prestaje članstvo u tijelima i organizacijama izvan Sabora na koje ih je imenovao Sabor, ako je imenovanje uvjetovano obna-

Hrvatski sabor čeka nove zastupnike

s razotkrivanjem niza činjenica koje pokazuju da su živjeli u duboko kriminaliziranoj državi, u kojoj je jedno od središta zlouporaba bila sama vladajuća stranka. S druge strane, ekonomski pokazatelji Hrvatske su sve lošiji. Primjerice, iako se očekivalo da će dobra turistička sezona ove godine donijeti nešto veći ekonomski rast u ljetnim mjesecima, to se ipak nije dogodilo. Bruto domaći proizvod, prema procjeni Državnog zavoda za statistiku, porastao je u trećem kvartalu 2011. samo 0,6 posto, što je razočaravajući podatak s obzirom da je većina ekonomista očekivala da će rast

odredbama, najkasnije 20 dana nakon provedenih izbora predsjednik Republike Hrvatske saziva Sabor na prvo zasjedanje. Sabor se konstituira izborom svoga predsjednika na prvoj sjednici na kojoj je nazočna većina zastupnika, a do izbora novoga predsjednika sjednicom predsjedava predsjednik Sabora iz prethodnog saziva. Osim predsjednika Sabora, na konstituirajućoj sjednici Sabor može birati i potpredsjednike Sabora, tajnika i zamjenika tajnika, kao i Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove.

Do izbora novoga predsjednika, sjednicom predsjedava

šanjem dužnosti zastupnika, te članstvo u radnim tijelima Sabora. Mandatno-imunitetno povjerenstvo na konstituirajućoj sjednici podnosi izvješće Saboru o provedenim izborima za Sabor i imenima izabranih zastupnika, o podnesenim ostavkama na zastupničku dužnost, o imenima zastupnika koji obnašaju dužnost nespojivu sa zastupničkom dužnošću pa im zastupnički mandat miruje, o imenima zastupnika kojima mandat miruje na njihov zahtjev te o zamjenicima zastupnika koji umjesto njih počinju obnašati zastupničku dužnost.

Zlatko Žužić

SJEĆANJE NA 20. GODIŠNJICU STRADANJA GRADA NA DUNAVU

Šest istrgnutih stranica vukovarskog spomenara

Stranica »vukovarskog spomenara« je jako puno, one se i danas, nakon dvadeset godina, nadopunjuju i pišu, pa smo slučajnim odabirom »istrgnuli« šest svjedočanstava, nastojeći pokazati sav užas, besmisao i rušilaštvo zla, ali i zrake svjetla u tami, tj. primjere Ljudskosti nasuprot Zlu

Prema podacima vukovarske Opće bolnice tijekom ratnog pohoda JNA i srpskih paravojnih postrojbi na Vukovar poginula su 1624 hrvatska branitelja i civila, među njima i 86-ero djece, a ranjeno je više od 2500 ljudi. Nakon sloma obrane grada u logore u Srbiju odvedeno je desetak tisuća zarobljenih branitelja i civila, a iz grada je prognano oko 22.000 stanovnika. Na popisu zatočenih i nestalih osoba nalazi se još tristotinjak branitelja i civila s vukovarskog područja. Te brojke, pomalo suhoparne, govore o ratnome užasu koji je doživio stari barokni grad na obali Dunava prije dvadeset godina, čega se i ove godine, s dužnim pijetetom, prisjetila ne samo cijela Hrvatska, nego i svi čovjekoljupci i miroljupci iz bliže i šire okolice.

No, uz statističke, znanstvene i objektivne podatke i rasprave, koje pridonose sagledavanju povijesne istine, posebnu težinu i uvjerljivost daju osobna sjećanja i doživljaji sudionika. Oni su kao stranice spomenara – u ovome slučaju vukovarskog – ispisane subjektivno, krajnje emotivno i duboko egzistencijalno, te je u njih najbolje ne dirati. Treba ih samo pročitati,

nad njima se zamisliti i s dužnim poštovanjem prema tom skrivenom kutku tuđeg života izvući pouku za boljitak sadašnjih odnosa i budućih naraštaja. Stranica »vukovarskog spomenara« je puno, one se još i danas, nakon dvadeset godina, nadopunjuju i pišu, pa smo slučajnim odabirom »istrgnuli« šest svjedočanstava, nastojeći pokazati sav užas, besmisao i rušilaštvo zla, ali i zrake svjetla u tami tj. primjere Ljudskosti nasuprot Zlu.

STRANICA BR. 1: KOBNI IZLASCİ PO VODU

»Artiljerijski napadi na Borovo naselje trajali su svakodnevno, od jutra do mraka, a broj pogodaka na Vukovar i okolicu rastao je iz dana u dan. Gađani smo iz okolnih srpskih sela, a to znači iz svih smjerova. Čak i sa sjeveroistočne strane, preko Dunava, iz Bačke. Ljudi su dane provodili u podrumima zgrada s rijetkim samo prijeko potrebnim izlascima po vodu i druge potreštine. Bili su to i najgori trenuci. Vrlo često se događalo da ljudi upravo tada stradavaju. Te čarke i prepucavanja postali su dio svakodnevnih okršaja. Boka je, gledajući preko, pre-

poznavao svoje susjede Srbe iz ulice koji su se na samo nekoliko metara približavali svojim kućama. Jednom prilikom spazio je tako i svog prijatelja Maleckog. Tko zna je li Malecki prepoznao njega, ali jedno je sigurno: nisu ni sanjali da će se nakon igranja u djetinjstvu i zajedničkih školskih dana u ratu naći na suprotnim stranama i gledati se preko nišana. Svanulo je novo jutro, više nitko ne zna ni koji je datum, ali da se pri-

Predrag Matić

bližava kraj nitko nije sumnjao. Na Borovskoj cesti rat kao da je završio. S položaja preko puta Vilme jasno se vidi kako četnici u uniformama JNA, ali i civili, masovno krađu iz kuća. Taj nagon za otimanjem svega

iole vrednijeg ne umanjuje ni spoznaja da ih gledamo i da ih možemo 'skinuti' kad god poželimo. Kolicima, biciklima, i u rukama prenose se 'ratni trofeji' i pobjednički plijen. Televizori, hladnjaci, kreveti i ormari odjednom mijenjaju vlasnike. Dok ih gledam kako neumorno vuku tuđu imovinu, pitam se poznaju li prave vlasnike i misle li o tome za vrijeme krađe.« (Predrag Matić Fred, vukovarski branitelj, savjetnik hrvatskog predsjednika Ive Josipovića)

STRANICA BR. 2: NAKON PET MINUTA NIJE DAVAO ZNAKE ŽIVOTA

»Kao što je svima poznato, nakon pada Vukovara branitelji, ranjenici i civili odvezeni su kamionima JNA na teritorij Republike Srbije u logore u Stajićevu, Begejcima, Nišu, Srijemskoj Mitrovici, Aleksincu i Beogradu, u kojima su počinjeni strašni ratni zločini. Oko 10.000 Vukovaraca je prošlo kroz te logore, oko 300 ih je ubijeno, a nešto manje od 500 je još uvijek nestalih. Složit će se svatko da se niti jedan logor takve vrste u imalo sređenoj zemlji ne može organizirati bez

dopuštenja i sudjelovanja političkog i vojnog vrha. Svojim sam očima gledao kako je u autobusu za vrijeme vožnje u logor Stajićevo ubijen branitelj *Željko Tvorek*. Toliko su ga tukli da već nakon pet minuta nije davao znake života. Nakon toga su ga iznijeli iz autobusa i ponašali se kao da se ništa dogodilo nije. U Stajićevo smo izašli van 30-ak metara od staje, gdje smo natjerani kroz špalir u kojem su nas tukli svime i svačime po svim dijelovima tijela. Odvođenje bez povratka i najbrutalnija ubojstva učinila su Stajićevo najpoznatijim logorom. Mnogi se zarobljenici

čemu mu pomažu dvije kćeri. Sjeća se kako je svojedobno u Vukovaru imao dva kioska, spominjući usputno bez velikih emocija da je jedan vidio u Bačkoj Palanci, točnije u tele-

Antun Vidaković

vizijskom izvješću o posjetu ministra *Petra Čobankovića* čelnicima tamošnje općine.« (Antun Vidaković, rođeni Osječanin, bivši Vukovarac, živi u Vinkovcima)

STRANICA BR. 4: POHVALA NOVOSADSKIM KUSTOSIMA

»Prije rata radio sam u vukovarskome muzeju kao preparator i kustos zbirke umjetničkih obrta, a moj kolega, s kojim sam studirao, *Stjepan Petrović* preuzeo je galeriju i polako, pred sam rat, sklanjao umjetnine zbirke 'Bauer'. Ostao je u Vukovaru sa zbirkom zbog čega je na koncu i zarobljen i ubijen na Ovčari. Jedini je povjesničar umjetnosti, kao kustos zbirke 'Bauer', ubijen u Domovinske ratu. Danas bismo sigurno zajedni-

Zdravko Dvojković

ki skrbili o zbirci... Sveukupno tragamo za još oko 300 djela preko Interpol. Od toga je vjerojatno nešto otuđeno već ovdje u Vukovaru, a nešto i uništeno

zbog ratnih razaranja. Nedostaju nam male bronce koje pripadaju kapitalnom djelu vukovarske galerije, među kojima su djela *Ivana Meštrovića*, *Robertu Frangeša Mihanovića*, *Rudolfa Valdeca*, *Branislava Deškovića*, *Vanje Radauša* i drugih. Moram spomenuti profesionalnu korektnost novosadskih kustosa koji su došli nakon pada Vukovara i skupili umjetnine da ih vojska i pripadnici kojekakvih paravojnih srpskih postrojbi ne raznesu. Kasnije sam s njima razgovarao kada sam išao identificirati umjetnine, a oni su posvjedočili o nesebičnoj pomoći djelatnice našega muzeja, srpske nacionalnosti, koja je ostala i nakon okupacije Vukovara.« (*Zdravko Dvojković*, kustos zbirke »Bauer«, muzejski savjetnik u Gradskom muzeju iz Vukovara)

»Strgali su s mene robu i u trenutku sam ostala naga. Strgao mi je šal s očiju, ali ja nisam ništa u taj trenutak vidjela. Odmah mi je prekrpio lice, pove-
zao šal i rekao: 'Nemoj da ti padne na pamet da ikoga gledaš'... Nemam predodžbu koliko njih me je silovalo i radilo razne perverzije... Gušila sam se nemoćna. Jedan je prijetio ako ne bude zadovoljen da će me ubiti.« (iskazi silovanih Vukovarki objavljeni u knjižici »Sunčica«)

STRANICA BR. 6: ČASNI SIMBOL IZ GORNJEG MILANOVCA

»Sve te razne situacije treba razdvojiti, precizno razgraničiti da bi se povukla jasna crta između zločinaca i žrtve. Bilo je trenutaka kada je, barem običnim lju-

Osobna sjećanja i doživljaju sudionika

Uz statističke, znanstvene i objektivne podatke i rasprave, koje pridonose sagledavanju povijesne istine, posebnu težinu i uvjerljivost daju osobna sjećanja i doživljaji sudionika. Oni su kao stranice spomenara (u ovome slučaju vukovarskog), ispisane subjektivno i proživljeno, krajnje emotivno i duboko egzistencijalno i u njih je najbolje ne dirati.

STRANICA BR. 5: SILOVALA SU ME NJIH ŠESTORICA

»Jedan od njih je određivao koji će redosljed biti. Tu noć na Olajnici (vukovarsko naselje, op. T.V.) silovala su me njih šestorica. Pri silovanju mučili su me na sve načine, tukli, prijetili, bili perverzni... U istome prostoru bila je moja šestogodišnja sestra i osmomjesečna kći. One su plakale. Sestra je sa šest godina bila svjesnija i šuteći je plakala, a moja osmomjesečna kći gladna, uznemirena, jako je plakala. Na to je jedan iznerviran na nju bacio vojničku jaknu da je ušutka. Nisam mogla ništa učiniti, mislila sam da su je ugušili. Tu sam bila zatočena nekoliko dana i sve te dane sve se ponavljalo.«

dima, mnogo toga bilo 'zama-gljeno', kada su bili raspolučeni i razdirani dilemom može li se zločin pravdati patriotizmom i je li odustajanje od zločina nacionalna izdaja. Četrdesetogodišnji *Miroslav Milenković*, građevinski radnik, otac dvoje djece, rezervist iz Gornjeg Milanovca, tu je dilemu, rujna 1991., nadomak Vukovara, razriješio pucajući sebi u čelo i tako postao tragični, ali časni simbol nečasnog rata, simbol koji također nalaže da se sve kockice jednog mozaika postave na pravo mjesto kako se moral ne bi mijesao s nemoralom. (*Nebojša Dragosavac*: »Milošević na optuženičkoj klupi: Rat posle rata«, web-stranica Helsinškog odbora Srbije)

Tomislav Vuković

Zoran Šangut

nikada nisu vratili, čak se niti danas ne zna što je bilo s njima. Nakon mjesec i pol dana prebačen sam u Niš gdje sam proveo, također, oko mjesec i pol. Tamo je po količini batina koje smo dobivali bilo najgore, jer su nas tukli, doslovce, danonoćno... « (*Zoran Šangut*, pravnik)

STRANICA BR. 3: CVIJEĆE ZA JEDANAEST ČLANOVA OBITELJI

»Nakon osvajanja Vukovara, cijeli je grad pretvoren u klaonicu. Među mnoštvom žrtava pobijeno je i jedanaest članova šire obitelji preživjelog *Antuna Vidakovića*: otac *Mato* (73), majka *Manda* (72), brat *Karlo* (48) i njegov sin *Pero* (23), Perina zaručnica *Maja Kreko* (20), drugi brat *Stjepan* i njegov sin *Antonijo* (16), Stjepanova žena *Jula* (38), Julini roditelji *Karlo* i *Anka Živković*, te šogor *Mijo Magdić*... Danas se 52-godišnji Antun Vidaković bavi onim čime se bavio gotovo cijeli život - u prizemlju novo-sagrađene kuće, uz vinkovačko groblje, vodi cvjećarnicu u

DRAGAN JURAKIĆ, ODGOVORNI UREDNIK INFORMATIVNOG PROGRAMA NA HRVATSKOM JEZIKU

Otvorena pitanja – taoci politike

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

*Stare manjinske redakcije imaju tri puta više uposlenika, te u prosjeku od 4 do 10 honorarnih suradnika, za neznatno veći program * Postoji osjećaj da se otvorena pitanja ne mogu riješiti bez dogovora na političkoj razini * Mnogo je posla kojeg treba obaviti, ali se u konačnici ne smije zaboraviti gdje smo bili prije devet, gdje prije pet godina, a gdje smo danas*

Sudbina hrvatskoga programa na RT Vojvodine (popularno znane i kao TV Novi Sad), koji se na tom javnom servisu pojavio 2001., imala je različite faze. Od prvotne otvorenosti za sadržaje iz hrvatske zajednice na valu demokratskih promjena u društvu, do odbijanja emitiranja emisija, čak i sudskih tužbi protiv novinarke i urednika iz 2004. godine. Ipak, nakon nekoliko godina slabe, uglavnom dvotjedne polusatne prisutnosti, prošle godine načinjen je pomak, kada se u ožujku na RTV-u počeo emitirati redoviti informativni program na hrvatskom jeziku. Uz njega, na istoj televiziji postoje i termini za dvije polusatne emisije nedjeljom poslijepodne. No, neriješenih pitanja glede informiranja na hrvatskom jeziku pri pokrajinskom medijskom servisu ostalo je još podosta, ne bi li Hrvati, kao treća manjinska zajednica po brojnosti u pokrajini, sustigla druge, »starije« manjine. O ovim pitanjima za naš tjednik govori **Dragan Jurakić**, odgovorni urednik informativnog programa na hrvatskom jeziku RT Vojvodine i autor nekadašnje emisije »Prizma«.

HR: Nedavno ste svečano obilježili 500. izdanje hrvatskog »Dnevnika« na RTV-u. Prije ove dnevne informativne emisije program na hrvatskom se sastojao od mahom tjednih emisija. Imate li neke reakcije gledateljstva, je li ovime unapređena pozicija Hrvata u javnom medijskom prostoru? Više je to bilo radno obilježavanje 500. izdanja »Dnevnika«

na hrvatskom jeziku, jer su nas sve obveze i toga dana čekale kao i ranijih. No, došlo je na skromni domjenak mnogo naših kolega i kolegica, a što je jednako važno i gotovo cijeli novi menadžment RTV-a. Ranije nije tako bilo. Sjećam se vremena kada je obilježena prva godina rada »Prizme« i kada na zakazani svečani ručak nije došao nitko od čelnštva televizije. Sjećam se kako je nakon sata kašnjenja na unaprijed dogovoren sastanak stigla samo telefonska isprika.

No, najbitnije je pitanje za svaki medij – koliko stiže do svoje ciljane publike? Zbog toga već nekoliko godina na teritoriju cijele Srbije takva precizna mjerenja radi engleska tvrtka AGB Nielsen Media Research. Ova renomirana kompanija dostavlja svakog dana podatke i za našu RTV i gledanost je gotovo uvijek iznadprosječna za drugi kanal, a ima dana i kada premašujemo gledanost udarnih informativnih emisija na prvom kanalu. Nadam se da smo time unaprijedili vidljivost naše zajednice unutar sebe i jednako tako prema ukupnom okružju.

HR: Imate li informacija o tome kolika je gledanost hrvatskog »Dnevnika« koji se emitira u 17,45 sati?

Po kriteriju mjerenja gledanosti AGB svako emitiranje našeg Dnevnika prati između 10 i 20 tisuća ljudi. Taj broj je u hladnijoj polovici godine gotovo dvostruko veći nego u toplijim danima, što je opće pravilo za sve televizije i programe kod nas i u svijetu. Ipak, rekordna gledanost je bila zabilježena 5. ožujka

s 56 tisuća gledatelja. Naravno da svaki put kada idemo na snimanje po terenu pokušavamo doznati koliko nas prate ljudi koje ne poznajemo kao aktiviste iz hrvatskih udruga ili drugih naših institucija. Zanimljivo je da po pravilu odgovaraju: »A je l' mislite na one vijesti u petnaest do šest?«, i onda slijedi potvrđan odgovor.

HR: Koliko su se pripadnici hrvatske zajednice, njihove institucije i udruge prepoznali u hrvatskom programu, tj. kakvu suradnju imate s njima? Najavljuju li vam svoje aktivnosti i slično?

Emitiranje vijesti svakog dana donijelo je, nakon nekog vremena, formiranu naviku gledatelja. To je velika razlika u odnosu na nekadašnje dvotjedno emitiranje »Prizme«. U ozbiljnim TV kućama potpuno je izbačena dinamika emitiranja koja je dulja od jednog tjednog pojavljivanja na ekranu. Zbog toga su

sve češće dojave od naših ljudi što se dogodilo ili se planira. Ali, jedan broj naših gledatelja često nam zna javiti danas za događaj koji će biti sutra! I tada nastaje problem jer se sve planirane manifestacije u RTV-u, kao i u svakoj drugoj medijskoj kući, zakazuju i planiraju minimum tri do sedam dana ranije. Dežurne ekipe postoje samo za iznenadne događaje, poput prometnih nezgoda, incidenata svih vrsta... RTV ima 9 manjinskih redakcija, informativni program na srpskom jeziku, dokumentarni, obrazovni, zabavni, kulturno-umjetnički program i sve te zahtjeve treba uskladiti sa svega 20 kamera i isto toliko vozila. To je golem pritisak na proizvodne kapacitete i svaki zakašnjeni nalog za snimanje nema šansu proći mimo redovite i blagovremene prijave.

HR: Više je puta isticana nužnost razvijanja dopisničke mreže. Naime, hrvatski pro-

JEZIKU RT VOJVODINE

gram trenutačno ima samo dopisnika iz Subotice, a prema nekim ranijim najavama, trebao je imati i dopisnike za Sombor i Podunavlje, odnosno za Srijemsku Mitrovicu i Srijem. Hoće li ova pitanja biti riješena i kada?

Pitanje dopisnika iz ovih krajeva je bit potpunijeg informiranja! Prošlo čelništvo kuće je samo o tome govorilo, a nije se pomaklo s mjesta. U novoj upravnoj garnituri čini se da ima više razumijevanja za naše kardovske popune. Ipak, postoji osjećaj da se ništa tu ne da odraditi bez dogovora na političkoj razini. Što god mi činili, u konačnici se sve samo svodi na to koliko su odnosi s Hrvatskom bolji ili gori. I samo formiranje redakcije na hrvatskom jeziku nastalo je u trenutku novog političkog približavanja u režiji predsjednika Tadića i Josipovića. Kako je taj napredak usporen u nekoliko posljednjih mjeseci, usporena je priča oko naše redakcije. Evo primjera: koncem veljače raspisan je natječaj za odgovorne urednike programa na hrvatskom jeziku televizije i odgovornog urednika radijskog programa u RTV-u. Prošlo je već 9 mjeseci i nikakve odluke nema. Niti je natječaj osporen, niti je službeno opozvan! Prije mjesec dana bila je jedna radna skupina iz HNV-a i pitala u čemu je problem, odgovoreno je kako treba dostaviti još neke odluke HNV-a o kojima prije nije bilo riječi. I opet se ništa ne događa! Isto pitanje se postavljalo i na Mješovitom međuvladinom povjerenstvu Srbije i Hrvatske o provođenju mjera za unapređenje položaja manjina, ali nitko nije optimist da će se rješenje naći uskoro.

HR: Kada bi mogla biti formirana redakcija programa na hrvatskom jeziku, koja ne postoji, već egzistira samo kao informativni program? Od čega to, po vašem mišljenju, najviše ovisi – politike, diplomatskih pritisaka, »dobre volje«?

Redakcija znači da postajemo

dio proizvodnog i programskog sustava RTV-a. To je forma »braka« iz koga proistječu prava i obveze. Raniji status emisije na hrvatskom programu bio je samo forma »upoznavanja«. Kako je ovaj »brak« nastao iz računa, a ne iz ljubavi, za svako pravo se mora izboriti, jer se ništa ne poklanja. Svaka eventualna slabost koristi se za izbjegavanje obveza i samo govor teških argumenata ima efekta. Tako je i u poslu obrazovanja na hrvatskom jeziku, tako je i u kulturi i službenoj uporabi jezika i pisma. Mnogo je posla kojeg treba obaviti, ali se u konačnici ne smije zaboraviti gdje smo bili prije 9 godina, gdje prije 5 i gdje smo danas. Jačanje hrvatskih institu-

HR: Što je s emisijom »Izravno«, koja je zamišljena kao razgovor o aktualnim temama, i kulturnim magazinom »Svjetionik«? Naime, u njihovim terminima, nedjeljom od 16 do 17 sati, često možemo gledati reprizirane snimke. Tako dolazimo do jedne vrste paradoksa – tražimo medijski prostor, a kada nam ga se da, onda ga ne koristimo. Kako vi ovo komentirate?

Drago mi je što konačno mogu odgovoriti na ovo pitanje. Formiranje redakcije na hrvatskom jeziku trebalo je uskladiti s programskim potrebama. Tu se u pregovorima najmanje stiglo. Mi sada emitiramo tjedno 150 minuta programa s ukupno 5 uposlenika. Stare manjinske redakcije, koje funkcioniraju već više od tri desetljeća, imaju tjedno 220 minuta programa i 15 uposlenika! Tri puta više od nas za neznatno veći program. I ne samo to, imaju u prosjeku 4 do 10 honorarnih suradnika! Evo još jednog znakovitog primjera: u prijedlogu financijskog plana za narednu godinu planirano je tri puta više novca samo za dnevnicu na službenim putovanjima slovačke redakcije u zemlji, nego što iznose svi naši planirani troškovi za plaće u hrvatskoj redakciji! Što raditi, bilo je pitanje razmatrano s čelnicima HNV-a, s tim terminima za koje imamo prostora, a nema niti približno dovoljno ljudi? Odlučeno je kako je zasad bolje sačuvati te termine i uz češća repriziranja, nego ih napustiti. U ovom momentu kontinuitet programa je na prvom mjestu. Za pet godina rada postignut je pomak i u broju termina i u dinamici emitiranja, a nedavno smo dobili ponudu za pomoć od Hrvatske udruge radija i novena, koju ćemo od iduće godine moći koristiti.

cija u Vojvodini je ključ uspjeha u svim ovim područjima, pa i u RTV-u. Što se nas u redakciji tiče, mi ćemo na profesionalnoj razini učiniti sve kako bi program išao i stizao do naših ljudi. Politički pregovori rješavaju sve drugo, što je, nažalost, jedina realnost.

HR: Kandidirali ste se na mjesto odgovornog urednika programa na hrvatskom jeziku RTV-a, koje, koliko nam je poznato, postoji formalno-pravno, ali ne i u praksi...

Da, kandidirao sam se na mjesto odgovornog urednika hrvatskog programa RTV-a, koje je formalno-pravno zasnovano. Moj status je, uz suglasnost HNV-a, potvrđen, ali ga ne prati zakonsko rješenje kuće u kojoj radim. Ako to komu što znači, vučem status uposlenog na određeno vrijeme koje sam dobio tek kao urednik redakcije vijesti informativnog programa RTV 1. Nakon ulaska u novoformiranu redakciju na hrvatskom jeziku nikakvo novo rješenje ne stiže, unatoč zakonskim obvezama.

HR: Kakvo je ozračje unutar

nik Marko Keković svake večeri čitao režimske komentare kako Bunjevci i Šokci nisu Hrvati! To vrijeme je prošlo, ali ne i svi akteri iz RTV-a. Mijenja se ukupno ozračje, ali mi je prva ravnateljica skretala pozornost kako bi trebalo imati što više glazbe i plesa, a što manje politike. Drugim riječima, znamo dobro tko ste i što ste i nemojte talasati kad svi nosite biljeg neprijatelja Srba! Otišla je ipak ona, a ne naša emisija. Nepristojna ponuda stigla mi je i u vrijeme formiranja hrvatske redakcije riječima: ok, imaš redakciju, a to si ti! Sad nas je ipak petero. Svako novo čelništvo ipak je otvaralo po jedna vrata više od prethodnih. Sada se čini da ima uvjeta i za honorarne suradnike iz zapadnobacke regije i Srijema. Vidjet ćemo još. Trenutačno je RTV u ozbiljnim financijskim problemima od osnutka. Red je reći kako velika većina naših kolega i kolegica iz drugih sektora kuće surađuje s nama na korektan i prijateljski način, što nam, dakako, olakšava pritisak kao redakcije s najvećim proizvodnim obvezama.

HR: U kakvim tehničkim uvjetima radite? Raspolažete li nužnom opremom za realizaciju programa?

Poput ostalih programskih dijelova, hrvatska redakcija funkcionira u jedinstvenom tehnološkom sustavu RTV-a. Tu nema većih iznimki jer proizvodnja ovisi i od planera, vozača, snimatelja, montažera, realizatora i producenata koji su uglavnom isti za sve. Sama redakcija je ured veličine 30 četvornih metara i s opremom koja je sva donirana. Taj dio i nije reprezentativan, ali se trudimo misliti prije svega o proizvodnji. Lako je za stolce.

HR: Hoće li RTV u budućnosti angažirati nezavisne produkcije glede realizacije programa na hrvatskom jeziku, poput subotičke Cro Medie?

Već smo radili neformalno s Cro Medijom iz Subotice, a najviše u vrijeme dok sam pokrivao dva radna mjesta u RTV-u. To je bilo dobro iskustvo, kao i dokumentarni filmovi koje je produci-

rao *Stipe Ercegović* iz Zemuna. Vanjska produkcija je potom ušla u projekte koji moraju proći natječaj RTV-a. Žao mi je što je u jednom momentu taj razlog shvaćen kao odbijanje suradnje. Hrvatska redakcija nema svoj samostalni proračun niti pravo odlučivanja kome i koliko isplatiti honorar. Ni druge manjinske redakcije nemaju to pravo. Isto im je osobno objasnio i tadašnji generalni direktor RTV na Paliću. A postoji nekakvo uvjerenje kod dijela ljudi iz hrvatske zajednice kako mi imamo višak ljudi, opreme i vremena, samo još nedostaju ideje i energija. Kolege iz dokumentarnog programa naše kuće najbolje demantiraju takve zablude. Kako bismo proizveli polusatni dokumentarni sadržaj, kakav je primjeren profesionalnoj TV postaji, samo snimanje traje četiri radna dana, s ekipom od šest članova, a potom završna montaža traje dva radna dana. Dakle, ni po jednom kriteriju ne možemo se uklopiti u taj standard i kada bismo samo to radili bez obveza prema informativnom programu.

HR: Prema dosadašnjim iskustvima, smatrate li da hrvatska

integracija Hrvatske organizira povremeno višednevne tečajeve u Hrvatskoj. Činjenica je da na suhom nitko nije naučio plivati, pa je tako i s ovdašnjim govornim okruženjem. I u tom smislu je dana potpora od medijskih kuća u Hrvatskoj, ali premali broj novinara za zadati program nije dozvoljavao dulje odsustvo bilo koga iz redakcije. Sjetite se samo kada je prošle zime stao na dva dana naš »Dnevnik« jer se razboljela voditeljica. Tek tada je, unatoč ranijim upozorenjima o neodrživosti ljudi na zadanom obujmu obveza, hitno odobrena djelomična popuna.

HR: Kakvu suradnju imate s drugim hrvatskim medijima u Vojvodini?

Gotovo od prvog dana dali smo prostor za promidžbu tjednika »Hrvatska riječ« i to traje do danas. Tu suradnju smo nedavno i proširili dvosmjerno. Htjeli smo se povezati i s novinarima iz Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, ali su nam rekli kako njihov ugovor o radu ne dozvoljava rad za bilo koju drugu medijsku kuću. Dali smo i prostor za promidžbu radijskog programa na hrvatskom jeziku u

Petero uposlenih

Osim našeg sugovornika, urednika Dragana Jurakića, u redakciji koja na RTV 2 proizvodi program na hrvatskom jeziku trenutačno je uposleno još četiri osobe: novinar *Ivan Benašić*, dopisnik iz Subotice *Josip Stantić*, voditeljica *Gordana Jerković* iz Novog Sada i od prije pola godine novinar i voditeljica *Anita Žanić* iz Golubinaca.

ska zajednica ima kadrove za televizijski program na RTV-u kakve imaju druge manjinske zajednice, primjerice Slovaci? Bez specifičnog televizijskog iskustva nitko nije spreman odmah uskočiti u ovaj posao. Prethodno obrazovanje je preduvjet i nije poseban problem obučiti ljude. Najveća prepreka zasad je izgovor hrvatskoga jezika naših novinara i voditelja, koji se samo strpljenjem i vremenom da rješavati. To je permanentni problem svih manjinskih redakcija, kako kod nas tako i u okruženju. Zbog toga Ministarstvo vanjskih poslova i europskih

Baču, ali su posustali s redovitim slanjem svojih sadržaja. Gotovo djeluje ironično da naše priloge najviše traže kolege s informativnog programa na RTV 1, gdje smo rekorderi s brojem priloga među manjinskim redakcijama. Važno je i kako lakše otvoriti svoje teme prema većinskoj zajednici. Eto, nakon sto godina i subotička Dužijanca postala je konačno dio kulturnog sadržaja vojvodanske televizije. Mislim da u konačnici još nismo dovoljno svjesni koliko dobar medijski nastup pomaže Hrvatima u Vojvodini, kao i našim susjedima.

PALIČKA KONFERENCIJA O VINOGRADARSTVU KA

Klonovima u nove

Dok Ministarstvo poljoprivrede pojma nema o tome koliko u Srbiji ima vinograda, stručnjaci s obronaka Fruške gore i nizine Alfölda već desetljećima rade na unapređivanju očuvanja starih sorti grožđa * Rezultati prvih mjere se aproksimativnom površinom uništenih vinograda, a drugih poboljšanjem kakvoće grožđa

Uvrijeme kada ljudi s različitih kontinenata preko Skype-a mogu komunicirati tako što vide jedan drugoga i u vrijeme kada se preko Googlea može vidjeti je li netko promijenio crijep na krovu svoje kuće, činjenica da nitko od mjerodavnih ili stručnih ljudi ne zna precizne podatke o, recimo, površini vinograda u Srbiji djeluje više ne paradoksalno.

Taj podatak otkriva kakve se metode kod nas koriste u akciji sveopće skrbi o poljoprivredi, ali i kao početna osnova za planiranje neke proizvodnje. Drugim riječima, već godinama unazad ustanovljena aproksimacija je i dalje jedna od službenih mjernih jedinica u Srbiji, i to ne samo kada je riječ o vinogradarstvu ili poljoprivredi.

PODACI IZ TRBUHA

Stoga i nije čudno kada ravnatelj Fonda za razvoj poljoprivrede u Vojvodini *József Szabó* na prošlotjednoj konferenciji zvonkoga naziva »Evaluacija i uvođenje u integralnu proizvodnju perspektivnih sorti u pograničnim vinogorjima Srbije i Mađarske«, održanoj na Paliću, izjavi da, prema pretpostavkama, u Srbiji ima oko 65.000 hektara vinogra-

da, a *Nada Korać* s departmana za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu kaže da ta površina iznosi između 20 i 25 tisuća hektara. Za utjehu prvome mogu poslužiti podaci Gospodarske komore Srbije po kojima je kod nas od 2005. do 2009. bilo 69.000 hektara pod vinovom lozom, a drugoj podaci voditelja grupe za vinogradarstvo i vinarstvo u Ministarstvu poljoprivrede *Darka Jakšića*, koji – mimo podataka Ministarstva o 57.540 hektara – tvrdi kako je realno tvrditi da Srbija danas ima tek između 15 i 25 tisuća hektara vinograda. Sličan rašomon brojki slijedi i nakon izjava i pretraga o godišnjoj proizvodnji vina kod nas, koji se kreću od 150 do 200 milijuna litara do 430.000 tona. Dakle, i čitatelju i potpisniku ovoga teksta za utjehu može poslužiti činjenica da se niti oni od kojih se to očekuje zacijelo ne bi snašli u ovom pudarskom labirintu.

REZULTATI IZ LABOSA

Kako bi ovi crni podaci ipak dobili i neku svjetliju nijansu pobrinuli su se upravo organizatori prošlotjedne konferenci-

KAO SVIJETLI ISJEČAK TAMNE STRANE OVE GRANE POLJOPRIVREDE

ve sadne pobjede

je – Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu i Institut za vinogradarstvo i vinarstvo budimpeštanskog Sveučilišta »Corvinus« u Kecskemétu, koji su u okviru IPA projekta prekogranične suradnje razgovarali o dosada urađenom u oblasti oplemenjivanja vinove loze, ispitivanju starih autohtonih, novostvorenim i introduciranim sortama i klonovima vinove loze.

Već spomenuta Nada Korać kaže kako su Vojvodina i Mađarska dio jedinstvene regije kada je riječ o vinogradarstvu, o čemu svjedoči i veliki broj zajedničkih sorti vinove loze za koje će mnogi – ne samo u Srbiji i Mađarskoj – od Albanije, Turske, Bugarske do Rumunjske ustvrditi kako je riječ o autohtonim vrstama. Primjerice, riječ je o sortama poput svima poznatih kádárke ili kevedinke, za koje navedeni narodi koriste različita imena. Nada Korać kaže kako su te sorte tijekom dugog razdoblja gajenja pretrpjele brojne mutacije, s uglavnom negativnim značajkama, a što je, najjednostavnije kazano, rezultiralo niskim prinosima, lošom kakvoćom (napose postotkom šećera u grožđu) i lošom otpornošću (na bolesti i niske temperature). Stoga se, po njezinim

riječima, i kod nas, a napose u Mađarskoj, već odavno prišlo oplemenjivanju starih sorti kroz njihov »popravlak« putem klonske selekcije. »Popravlak« se, uprošćeno kazano, radi tako što se napravi izbor onih trsova koji nisu doživjeli negativne mutacije, zatim slijedi njihovo umnožavanje, provjera kroz više vegetativnih ciklusa i na koncu proces certifikacije. Sve to, kaže Nada Korać, traje petnaestak godina, a cilj je da vinogradarima na raspolaganju bude kvalitetan i zdrav sadni materijal. U našoj zemlji dosad je urađena samo jedna takva selekcija, i to na talijanskom rizlingu, dok se u Mađarskoj otišlo mnogo dalje: i na ezerjőu, i furmintu, i kövedinki, i kádarki itd.

Osim klonske selekcije, barem po broju, izgleda da se u obje zemlje mnogo dalje otišlo na stvaranju novih sorti. Što se Mađarske tiče to nije čudno, jer je taj proces započeo još sredinom XIX. stoljeća, a kod nas (tek) nakon Drugog svjetskog rata, ali su ciljevi (bili i ostali) isti: stvoriti sortu što veće rodnosti, otpornosti i kvalitete. Kod nas su za proteklo vrijeme stvorene sorte poput neoplante, župljanke ili sile za koje Nada Korać kaže kako se slobodno mogu zvatim domaćim, autohtonim sortama.

Isto to tvrdi i *Petar Cindrić* s Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, koji ne zanemaruje ni turistički, ni ekonomski aspekt ponude u kojoj će dominirati stare sorte:

»Ljudi su pomalo već prezasićeni 'konfekcijskim vinima' poput chardonnaya, caberneta i sličnih. Turisti po pravilu, kada dođu u neku sredinu, traže lokalnu sortu i vino. To, naravno, ne znači da jedna bačka ili panonija nisu lokalne sorte, koje se, uzgred, i lakše gaje i sigurnije su u odnosu na stare.«

Na sličan način i Nada Korać kaže kako je cilj vraćanja starih sorti, koje su se kod nas već skoro izgubile, usko vezan za tzv. vinski turizam:

»Njihovo mjesto je da budu na tim vinskim putevima i naš je cilj da ti putevi budu i s jedne i s druge strane, jer je u zajedničkom interesu da se ljudi i na taj način spajaju i tako razvijaju dobrosusjedske odnose.«

ZAKLJUČCI IZ STREPNJI

Vratimo li se uvodu teksta, zaključak nužno mora biti povezan s njime. Primjerice, Nada Korać kaže da je osamdesetih godina prošlog stoljeća Srbija, i po službenim podacima, imala preko 100.000 hektara vinograda. Drastičan pad nakon toga uslijedio je zbog niza faktora, od kojih je ekonomski daleko najvažniji. Naime, praksa već godinama unazad pokazuje kako je daleko isplativije baviti se voćarstvom negoli vinogradarstvom, te se na mnogim novim zasadima jabuka mogu tražiti krčevine

vina na 0,7-0,8 vagona po hektaru. Nadalje, u vinogradarstvu je potrebna i kvalitetna oprema, podrum, dobar tehnolog i odgovarajuća tehnologija. Nada Korać kaže i da se kod nas uvozi nekontrolirano puno vina, koja često nisu bolja od domaćih, što također ostavlja traga na dugotrajnu zapuštenost vinogradarstva kod nas. Otuda i naponi koji kroz povoljne kredite ili poticaje poduzima Ministarstvo poljoprivrede ili Fond za razvoj poljoprivrede u Vojvodini, no oni daju spore i skromne rezultate, barem kada je riječ o površinama, iako se na većini novih zasada nalaze kvalitetne sorte.

József Szabó, u svezi s tim, kaže da je Pokrajina tijekom tri godine dodijelila preko 100 kredita za podizanje vinograda, izdvojivši za to oko 1,5 milijun eura, što je rezultiralo sa 100 novih hektara pod vinovom lozom. On za sljedeću godinu najavljuje i kreditnu liniju vezanu za podizanje vinskih podruma, a iznos će biti utvrđen tek nakon što se vidi koli-

vinove loze. Spomenuta jabuka daje nekoliko vagona po hektaru i uz razmjerno dobru cijenu i razvijeno tržište do računice o isplativosti nije teško doći. S druge strane, proizvodna cijena u vinogradarstvu je visoka, a dodatni problem u tom odnosu čini zakon koji ograničava proizvodnju visokokvalitetnih

ko je zanimanje za to. Ali, ako tih novih 100 hektara vinograda usporedimo sa 172, koliko je na Paliću doslovce upropastio vlasnik vinarije »World of Wine« Živojin Đorđević, onda se lako dolazi do računice o odnosu skorašnjeg točenja vina i već proliivenog mlijeka.

Zlatko Romić

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Józsefa Sziglija – Somborski put 44

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Fasada koju je projektirao Titus Mačković do danas nije očuvana, tijekom naknadnih uređenja nestali su svi dekorativni ukrasi. Unatoč tomu, ova kuća predstavlja, pozornosti vrijedno, svjedočanstvo arhitekture XIX. stoljeća u Subotici

Na današnjem Somborskom putu, pokraj već više puta spominjane obitelji Stipić, i obitelj Francisković je, također, 1838. godine imala obiteljsku zadrugu. Franciskovićima su u tzv. Petom kvartu pripadale četiri parcele u navedenoj ulici, tada označene brojevima 30, 31, 32 i 33. Danas se na ovim parcelama nalaze kuće pod brojevima 40, 42, 44 i 46.

Vlasnik parcele br. 30 u Petom kvartu 1838. godine bio je Stipan Francisković. Sljedećeg vlasnika prizemne građanske kuće, koja je izgrađena na ovoj parceli vjerojatno krajem osamdesetih ili početkom devedesetih godina XIX. stoljeća, kao i susjedna kuća Alberta Stipića na Somborskom putu 38 – Ivana Stipića, nalazimo 1906. godine u Malušebljevu adresaru¹. On je 1908. godine gradio pomoćni objekt u dvorištu, a iz projekta je vidljivo da je kuća već bila izgrađena².

REGULACIJA ULICA

Kuća Ivana Stipića, s koje su u međuvremenu skinuti dekorativni ukrasi s fasade, a uz to je i obojena neprimjerenom drečavo-plavom bojom, vjerojatno je bila slična kući Alberta Stipića, dok su kapije na objema kućama bile identične, dakle onakve kakve su i danas.

Parcela br. 31, danas na Somborskom putu 42, pripadala je 1838. godine Jakovu Francisković Nikolinom. O kući

koja se danas nalazi na ovoj parceli nema nikakvih podataka, jedina dostupna informacija jest da su vlasnici parcele 1906. godine, prema Malušebljevu adresaru, bila braća Koledin. Parcela br. 32, danas kuća na Somborskome putu 44, bila je 1838. godine u vlasništvu Mate Franciskovića.

Na svim četirima parcelama Franciskovića tada se nalazila po jedna seoska kuća zabatom orijentirana prema ulici. Mate Francisković je ovu kuću 1844. prodao Martonu Duliću³. Od 1863. godine novi vlasnik je kovački majstor József Szigli, koji te godine predaje molbu za dobivanje građevinske dozvole, budući da pokraj stare seoske kuće kani graditi kovačku radionicu. Iz projekta sačuvanog uz molbu⁴ vidljivo je da je kuća bila trodijelna, seoska, s dvije sobe od kojih je jedna bila orijentirana prema ulici, druga u unutrašnjost dvorišta, a između dviju soba nalazila se kuhinja s poddimnjakom. Ispred kuhinje je bio predprostor iz kojeg se ulazilo u sobe. Szigli možda nije ni izgradio radionicu pokraj svoje kuće ili ako jest, ona je do 1889. godine već bila porušena, budući da je uz kuću, prema dvorištu, izgrađen trijem, što se može zaključiti temeljem projekta sačuvanog iz te godine.⁵ Spomenuti projekt je zanimljiv jer pokazuje kako se u Subotici vršila regulacija ulica, odnosno kako je od 1778. godine do Prvoga svjetskog rata izvršena regulacija cijeloga grada.

Naime, stanovnici su se na teritoriju grada Subotice naseljavali spontano, o čemu svjedoči prva poznata rukopisna karta grada Karla Leopolda Kovácsa iz 1778. godine⁶, urađena u vrijeme kada Subotica već zasigurno dobiva status slobodnoga kraljevskog grada. Od tog vremena neprestano su ulagani vidljivi naponi da se cijeli grad uredi i regulira. Nepravilne su regulacijske linije ulica ispravljane, a kuće koje su bile izgrađene unutar, odnosno na sredini parcele dovođene su do regulacijskih linija ulice. Također su definirana stanovita pravila o gradnji koja su, konačno, uobličena 1882. godine u »Građevinskom pravilniku slobodnog kraljevskog grada Subotice (Szabadka).«

REGULACIJA PARCELA

U slučaju kuće Józsefa Sziglija vidi se kako je vršena regulacija pojedinačnih parcela. Jedno od osnovnih pravila, koja važe za uređen i dobro reguliran grad, jest da kuće moraju biti postavljene na regulacijskoj liniji ulice. Radi toga je, nerijetko, prednji zid kuće rušen i pomican na regulacijsku liniju ulice, što se dogodilo i u slučaju kuće Józsefa Sziglija. U projektu je, dakle, kuća s ogradom 1889. godine izvučena na novu regulacijsku liniju ulice, prema novim linijama koje je u regulacijskom planu grada iz

1884. godine utvrdio inženjer Mihály Könyves Tóth⁷. Projekt izvlačenja kuće na novu regulacijsku liniju uradio je arhitekt Titus Mačković. On je kući dao novo neorenesansno pročelje. S obzirom na mjesto gdje se kuća nalazila, József Sigli je prema Građevinskom pravilniku iz 1882. godine bio u obvezi, umjesto seoske kuće zabatom orijentirane prema ulici, izgraditi građansku kuću podužno orijentiranu prema ulici. To se, međutim, iz nekih razloga nije dogodilo i na ovoj parceli je do danas sačuvana kuća koja je jednim svojim dijelom izgrađena još prije 1838. godine.

Međutim, fasada koju je projektirao Titus Mačković do danas nije očuvana, tijekom naknadnih uređenja nestali su svi dekorativni ukrasi. Unatoč tomu, ova kuća predstavlja, pozornosti vrijedno, svjedočanstvo arhitekture XIX. stoljeća u Subotici. Do 1906. godine kuća je prešla u vlasništvo jednog od članova obitelji Stipić. Naime, vlasnica kuće, prema Malušebljevu adresaru, 1906. godine bila je supruga Jakova Stipića.⁸

Posljednja parcela koja je bila 1838. godine u vlasništvu obitelji Francisković u ovom nizu, parcela udovice Ivana Franciskovića, bila je tada označena brojem 33, a danas se na njoj nalazi kuća na Somborskom putu 46.

7 HAS, F:3, 3.1.1.29.

8 Malusev, S., Czim és lakjegyzéke, Szabadka: Kladek és Hamburger, 1906, str. 177.

1 Malusev, S., Czim és lakjegyzéke, Szabadka: Kladek és Hamburger, 1906, str. 177.

2 HAS, F:2, ép. eng. V kör 44/1908.

3 HAS, F:272, Katastarski premjer iz 1838. godine.

4 HAS, F:2, 4033/polg. 1863.

5 HAS, F:2, ép. eng. V kör 1/1889.

6 Koreni, ed: Milan Dubajić, (Subotica: Istorijiski arhiv, 1991) 81, II. strana, prilog fotografija 7/a.

Duga povijest stvaranja

Piše: Tomislav Žigmanov

Od osnutka, 1991. godine, Republika je Hrvatska uspostavlja- la i razvijala odnose s građanima hrvatske nacionalno- sti koji, stjecajem povijesnih okolnosti, žive u drugim drža- vama. Njihov broj se ne zna točno, no procjenjuje se da ih je u svijetu neznatno manje od broja Hrvata u Republici Hrvatskoj, kojih ima nešto manje od četiri milijuna.

Održavanjem odnosa sa sunarodnjacima koji žive izvan domovine Hrvatska nije izuzetak u svijetu. Naprotiv! U većini suvremenih država koje imaju u iseljeništvu dio svojega naroda, napose onih s duljom demokratskom tra- diciojom, postoje, širokim kon- sensusom prihvaćene, politi- ke, institucionalno izgrađeni i zakonski uređeni odnosi prema vlastitoj dijaspori.

UPORIŠTE U USTAVU

Republika Hrvatska se svo- jim konstitutivnim aktom – Ustavom, kao vlastitim naj- višim pravnim dokumentom, obvezala skrbiti i o Hrvatima

u drugim državama. Naime, u članku 10, u stavku 2 Ustava Republike Hrvatske stoji tekst sljedećeg sadržaja: »Dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamči se osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske«. Međutim, u pro- teklih dvadeset godina ovo načelno ustavno određenje nije imalo svoju detaljniju razradu u mogućim zakonima, u kojima bi se onda cjelovito i jedinstveno pravno reguliralo ovo pitanje, te osigurao pri- mjereni institucionalni okvir i prateća sukladna financijska sredstva iz državnoga proraču- na za njegovu provedbu.

No, to ne znači, kao što je napomenuto, da aktivnosti od strane Republike Hrvatske na ovome planu nije bilo. Hrvatska matica iseljenika djelovala je od 1990. godine u novim okvirima. Postoji jedno vrijeme u hrvatskoj Vladi i Ministarstvo za useljništvo. Mreža diplomatsko-konzular- nih predstavništava Hrvatske gradi se i prema iseljeničkim kartama. S druge strane, ni dijaspora nije sjedila prekriže- nih ruku. Na primjer, Hrvatski svjetski kongres – krovna organizacija koja okuplja Hrvate iz većine država svi- jeta – utemeljen je već 1993. godine.

Pa ipak, odsustvo političkih dokumenata od strateškoga značaja, jasne zakonske regu- lative, kao i sukladnih insti- tucionalnih rješenja otvarao je prostore za *ad hoc* pristup prema Hrvatima iz dijaspori, simulaciju u odnosima, njiho- vo prigodničarsko uračunava- nje, funkcionalnu instrumen- talizaciju u unutarnje političke svrhe, te partitokratske mono- pole i favoriziranje, uz ne mali broj privilegija, Hrvata kako iz pojedinih država, tako i iz

različitih iseljeničkih skupina. Posljednje navedeno izrav- no je bilo povezano, napose nakon 2000. godine, s pita- njem ostvarenih rezultata na glasovanju za izbore za Hrvatski sabor u XI. izbor- noj jedinici, u čemu u najve- ćem broju participiraju Hrvati iz Bosne i Hercegovine, tj. Hrvati iz Hercegovine.

POSLEDICE PO HRVATE U VOJVODINI

U napisu, pak, spomenute slabosti u odnosima Hrvatske prema brojnoj i disperziranoj hrvatskoj dijaspori u svijetu znali su osjećati i Hrvati u Vojvodini. Istina, ne sve i ne u isto vrijeme! Osim navedeno- ga, glavni razlog tomu nalazi- mo i u činjenici da je u odno- su Republike Hrvatske prema njima gdjekad izostajalo kon- tinuiranoga i primjerenog dje- lovanja koje bi počivalo na interesima i potrebama ovdaš- njih Hrvata. Drugim riječima, Hrvati su u Vojvodini ponekad bili u situaciji trpjeti negativne posljedice odsustva strateških okvira i programskih smjer- nica za djelovanje hrvatskih vlasti prema njima.

Kao primjer, navest ćemo njihovo previđanje u dijelu međudržavnih sporazuma, koji su od značaja za pitanja iden- titeta (kultura, obrazovanje, znanost, jezik i književnost). Istine radi, valja istaknuti da je u drugoj polovici 2004. godine potpisan »Sporazum između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori i srpske i crno- gorske manjine u Republici Hrvatskoj«, no njegove odred- be nisu uračunate u gore spo- menuta područja.

POZITIVNI PRIHVAT VIJESTI

U tom smislu, razumljivo je da su ovdje pozitivno pri- mljene prve neslužbene infor- macije i vijesti s iseljenič- kih portala, sredinom 2009., u kojima je stajalo da je na sjednici Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske Hrvatskoga sabora najavljena izrada »Strategije Vlade RH prema Hrvatima izvan RH«. Iste je godine, koncem stude- nog, na redovitom godišnjem Forumu hrvatskih manjina, koji priređuje Hrvatska matica iseljenika, tema bila »Hrvatske nacionalne manjine u kon- tekstu najavljene strategije za Hrvate izvan Hrvatske«, izazvavši, prema novinskim izvješćima, »veliko zana- manje svih sudionika«. Hrvate iz Srbije je na ovome skupu predstavljao ondašnji pred- sjednik Hrvatskoga nacional- nog vijeća *Branko Horvat*.

U drugoj polovici 2010. godine Hrvati izvan Hrvatske dobivaju priliku vidjeti osnovne smjernice i sadrža- je ovoga važnog dokumenta. Naime, sredinom 2010. godine Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija obja- vilo je na svojim internetskim stranicama nacrt »Strategije o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske«, a putem diplomatsko-konzularnih predstavn- štava Republike Hrvatske u svijetu i predstavnici relevan- tnih institucija i organizacija Hrvata izvan Hrvatske dobi- li su radnu verziju strategije na uvid, uz zamolbu da na istu dostave svoje mišljenje. Tomu su se odazvali i Hrvati iz Vojvodine.

(nastavit će se)

STUDIJA IZVEDIVOSTI POKAZALA ISPLATIVOST OBNOVE PRUGE SEGEDIN-SUBOTICA-BAJA

Računamo na potporu EU

Željeznice Srbije i Mađarske planiraju uz financijsku potporu europskih fondova obnoviti prugu Segedin-Röszke-Horgoš-Subotica-Csikéria-Bácsalmás-Baja. Vrijednost projekta procijenjena je na 150 milijuna eura, a završetak predviđen za 2019. godinu

Vlakom se danas relacija između Subotice i Segedina, u dužini od 40 kilometara, prelazi za puna dva sata. Brzina kretanja do Kelebije je 20 kilometara na sat, a na takav način prijevoza ipak se dnevno odluči 50 do 70 putnika. Prošloga četvrtka studijsko putovanje na ovoj relaciji organizirano je za predstavnike koji sudjeluju u projektu pod nazivom »Izrada detaljne studije izvedivosti željezničke pruge Segedin-Röszke-Horgoš-Subotica-Csikéria-Bácsalmás-Baja«.

Ravnateljica Euroregionalne agencije DKMT iz Segedina *Eszter Csokasi* prokomentirala je kako taj put nije bio kratak, ali je ipak društvo bilo ugodno te da se razgovaralo o tomu što bi se moglo učiniti na revitalizaciji pruge. Euroregionalna agencija i Vlada AP Vojvodine provele su postupak radi izrade studije izvedivosti čiji su izračuni pokazali pozitivnu rentabilnost ukoliko bi tračnice bile obnovljene. »Ako bude sve išlo po planu i uz pomoć Željeznica Mađarske i Željeznica Srbije uspijemo dobiti sredstva od EU, na ovoj relaciji vlakovi će se do 2019. godine moći kretati brzinom od 160 km na sat«, kaže *Eszter Csokasi*.

PROJEKT VRIJEDAN 150 MILIJUNA EURA

Inače, ovaj pružni pravac ima za cilj, putem TEN-T europske željeznice, povezivanje transverzale regije Crnoga mora i luke Constanca sa sjeverno-jadranskim lukama Rijeka, Trst, Kopar, a studija izvedivosti

financirana je iz programa prekogranične suradnje IPA koji se financira sredstvima Europske Unije, što je tek prvi korak u realizaciji, ističe *Ratko Soro*, zamjenik pokrajinskog tajnika za gospodarstvo. »Poslije ovoga odmah ćemo tražiti sredstva za izradu projektne dokumentacije. Glavni projekt će pokazati koliko će cijeli posao koštati, ali po gruboj procjeni iznositi će oko 150 milijuna eura«, kaže *Soro*.

Za Mađarsku, koja je partner u ovom poslu, također problem predstavlja izvor sredstava,

Ukoliko bi se oživjela ova pruga vjerojatno bi oživio i teretni promet, a svi računamo na to da bi ljudi radije izabrali vlak umjesto automobila«, kaže *Berenyi*.

PRVA FAZA

Zamjenik ravnatelja za infrastrukturu i prijevoz Željeznica Srbije *Predrag Janković* objašnjava kako će prva faza biti modernizacija dijela pruge od Segedina do Subotice, te dodaje kako se u sljedećoj godini očekuje 12 novih dizel motornih

400 putničkih vlakova koji prosječno prevoze ispod sto putnika po vlaku, a prosječan prihod po jednom vlaku manji je od 20 tisuća dinara. »Boljitak očekujemo u narednom investicijskom razdoblju u kojemu je planirana i modernizacija na ovom dijelu Koridora 10. Od Stare Pazove planiramo izgradnju novih tračnica do Novog Sada, što je investicija od oko 350 milijuna eura, a paralelno ćemo raditi modernizaciju i sanaciju jednoga kolosijeka do Subotice. I dalje će nam biti osnovno

objašnjava *Györgyi Berenyi* iz direkcije Željeznica Mađarske. »Veoma nas raduje što možemo sudjelovati u ovom projektu. Za nas su veoma korisne sve inicijative koje imaju političku potporu poput ove. Ovaj projekt se oslanja na tradicionalno dobre odnose mađarske i srpske željeznice, a računamo na financijske izvore EU iz kojih bismo mogli realizirati ovaj razvoj.

vlakova od kojih će određeni broj prometovati i na ovom prostoru. Za sljedeću godinu najavljena je i modernizacija subotičkog kolodvora, što će biti investicija vrijedna sedam milijuna eura. Zbog godinama nedovoljnih ulaganja u održavanje infrastrukture srpska željeznica je suočena s drastičnim smanjenjem redovitih brzina. U mreži dnevno prometuje oko

opredjeljenje prijevoz roba od kojega Željeznice Srbije ostvaruju 80 posto prihoda, dok je 20 posto od prijevoza putnika«, ističe *Janković*. Unatoč smanjenom obujmu teretnog prijevoza, *Janković* kaže da je on zadovoljavajući, ako se imaju u vidu uvjeti u kojima se radi, jer na ukupnom transportnom tržištu željeznica drži oko 40 posto.

S. M.

SUBOTICA DOBILA NOVU ODLUKU O KOMUNALNOM REDU

Nepodijeljene pohvale za urađeno

Moje osobno mišljenje je da su komunalni policajci dobro uradili svoj posao, a dobro je što dosad nije bilo ni jednom uporabe fizičkih sredstava prinude, na što imaju pravo, kaže tajnik Tajništva za inspeksijsko-nadzorne poslove Zoran Prčić

Subotica je dobila novu gradsku Odluku o komunalnom redu u kojoj se u 150 članaka, među ostalim, reguliraju područja od održavanja urednosti i čistoće javnih površina, uređenja i održavanja pročelja, postavljanja montažnih objekata i reklamnih ploča, održavanja komunalnih objekata, uređaja i opreme, do svečanog ukrašavanja grada i, na koncu, kaznenih odredbi za one koji ne budu poštovali red.

Tajnik Tajništva za inspeksijsko-nadzorne poslove Zoran Prčić kaže kako u odnosu na prethodne akte koji reguliraju ovo područje, u novoj odluci nema ničega značajno novoga, te kako »svatko tko se na ulici ponaša onako kako bi se ponašao i u svojoj kući, neće imati problema«. On kaže kako ne zna imaju li građani povjerenja u komunalnu policiju, te dodaje kako u principu nitko posebno ne voli uniformirane osobe, pa tako niti komunalne policajce, sve dok im ne zatreba njihova pomoć i intervencija.

I GRAĐANI ZNAJU NEPRIMJERENO REAGIRATI

»Moje osobno mišljenje je da su komunalni policajci dosad dobro uradili svoj posao, jer informacije koje sam dobivao s terena govore da su građani zadovoljni njihovim intervencijama. U četiri mjeseca imali smo više od 1.200 reagiranja, građani se obraćaju veoma često i djeluje kao da se jedva čekalo da oni počnu raditi, premda mi nije najjasnije zašto je tako, jer je i prije postojala služba koja je radila te poslove«, smatra Prčić.

On dodaje kako su dosad od građana stizale primjedbe da se komunalni policajci stalno »vozikaju« autima, ali to je, objašnjava, posljedica malog broja policajaca, ukupno ih je 20 i rade u tri smjene. »Oni doslovce moraju letjeti s jednog kraja grada na drugi, jer uz taj broj ljudi, kada imam dvije patrole, nema šanse da oni šetaju«, objašnjava Zoran Prčić. Na pitanje na što se komunalni policajci žale, Prčić kaže da je bilo situacija u kojima su bili izloženi vrijeđanju bez razloga.

»Žalili su se na ljude koji svoje nezadovoljstvo iskazuju na neprimjeren način, pa ćemo morati protiv takvih građana podnositi prekršajne prijave, a ako bude potrebno i kaznene, budući da komunalni policajci imaju status ovlaštenih službenih osoba. Dobro je što dosad nije bilo ni jednom uporabe fizičkih sredstava prinude, na što komunalni policajci imaju pravo«, kaže Prčić.

UREĐENJE SVAKODNEVNOG ŽIVOTA GRAĐANA

Uz ocjenu kako je Odluka o komunalnom redu jedna od najvažnijih odluka lokalne

samouprave kojom se uređuje svakodnevni život građana i nepodijeljene pohvale kako je ona urađena detaljno i precizno, vijećnici gradske Skupštine prihvatili su jednoglasno taj prijedlog. Priznanje na trudu vijećnici su odali i gradskim službama koje su radile na njenoj pripremi. Veći dio odredaba koje se tiču komunalnog reda bile su i dosad regulirane različitim pravnim aktima koji su donošeni ranije, te ih nova odluka na neki način objedinjuje.

»Opredijelili smo se da imamo jedinstveni akt i da u njemu bude regulirano ne samo ono što smo ranije regulirali u raznim drugim odlukama, nego i neke nove stvari za koje mislimo da su bitne«, rekao je predsjednik gradske Skupštine Slavko Parać, ne isključujući mogućnost da će poslije određenog vremena primjene nove odluke možda trebati neke dijelove i promijeniti. No, na nekoliko takvih dijelova ukazano je već na samoj skupštinskoj sjednici. Primjerice, članak 23 kojim se regulira zauzimanje javne površine predviđa podnošenje posebnog zahtjeva za izdavanje odobrenja za privremeno odlaganje ogrjeva, koji

među ostalim treba sadržavati i skicu površine koja će biti zauzeta s ogrjevom, te vrijeme koje se traži za zauzimanje javne površine. Spor i neprecizan je članak 12 u kojemu stoji da je »zabranjeno, među ostalim, kretanje, zaustavljanje ili parkiranje vozila na javnoj zelenoj površini koja je upisana u registar javnih zelenih površina«. Upitno je kako će se on primjenjivati, odnosno, hoće li komunalni inspektor ili policajac nositi sa sobom registar javnih zelenih površina, i što je s dijelom javne površine koja se ne vodi u registru? »Zanimljiva je odredba koja regulira da se raskopavanje može izvoditi od 1. ožujka do 1. studenog. Opće je poznato da kod nas u svako vrijeme ima raskopavanja, uključujući i prosinac. Nedavno ste izglasali gradnju bazena na Proizivci, te sada u takvim slučajevima treba posebno podnijeti zahtjev za izdavanje odobrenja za raskopavanje javne površine. Mislim da bi trebali dobro razmisliti treba li uopće ograničiti vrijeme raskopavanja na javnim površinama«, smatra László Kerekes, vijećnik SVM-a.

U dijelu odluke koji govori o pravima i dužnostima komunalnih inspektora navodi se kako oni mogu naložiti privatnom vlasniku da počisti dvorište, ukoliko se s ulice utvrdi da je ono neuredno. Osim što to ovisi o subjektivnoj ocjeni komunalnog inspektora, on može privatnom vlasniku izdati rješenje o tome, ostaviti mu rok za izvršenje, a poslije još i pokrenuti prekršajni postupak, te privatni vlasnik može dobiti novčanu kaznu od dvije i pol do 75 tisuća dinara.

S. Mamužić

Što je s novcem Dužijance?

Predsjednik Gradske organizacije Saveza vojvođanskih Mađara *Jenő Maglai* optužio je aktualnu gradsku vlast za »čerupanje proračuna« i istaknuo kako će SVM biti stožer buduće gradske vlasti, te da oni koji su sudjelovali u nezakonitom korištenju proračunskog novca i javne imovine neće više moći obavljati javne dužnosti i odgovarat će pred zakonom. Među brojnim primjerima, on je naveo da je bez objavljenog tendera budućem izvođaču radova na gradnji bazena avansno isplaćeno 400 milijuna dinara, da je »Čistoća« podigla 700 tisuća dinara kredita za isplatu plaća i dugova dobavljačima, te istaknuo kako nije dobio odgovor na pitanje na što je potrošeno 12 milijuna dinara za Dužijancu. »Dobio sam podatke da je za Dužijancu potrošeno tri milijuna iz sredstava Grada Subotice i oko 1,3 milijuna pokrajinskog novca, a znamo da je ukupno potrošeno 12,5 milijuna dinara, što je čovjek koji je vodio taj projekt javno priznao. Gdje je preostalih osam milijuna dinara, tko je osigurao tih osam milijuna dinara, na što su potrošena ta sredstva? Mislim da bi oni koji danas vode ovaj grad trebali podnijeti ozbiljno izvješće o tome gdje su potrošene te pare i gdje je tih osam milijuna dinara«, rekao je Maglai.

»SMB gradnja« gradi bazen

Gradonačelnik *Saša Vučinić* donio je odluku o izboru konzorcija »SMB gradnja« za izgradnju zatvorenog bazena na Prozivici. U priopćenju iz ureda gradonačelnika navodi se da je Vučinić ovu odluku donio nakon što je povjerenstvo za javne nabave Javnog poduzeća Ravnateljstvo za izgradnju grada konstatiralo kako je ponuda »SMB gradnje« ispravna, odgovarajuća, prihvatljiva i najpogodnija. »SMB gradnja« dala je ponudu u iznosu od 452 milijuna dinara, bez poreza na dodanu vrijednost. Konzorcij čine »SMB gradnja«, »Ekspres servis« iz Subotice i MPP »Jedinstvo« iz Sevojna.

»Calzedonia« dolazi u Suboticu

Ministar ekonomije *Nebojša Čirić*, gradonačelnik *Saša Vučinić* i ravnatelj investicija tvrtke »Calzedonia« *Francesco Rufoli* potpisali su u Beogradu ugovor o otvaranju ove tvrtke u Subotici. Ugovor s talijanskom tvrtkom vrijedan je 20 milijuna eura i njime je predviđeno da do 2014. u Subotici bude otvoreno tisuću radnih mjesta u poduzeću u kome će se proizvoditi ženske majice. Tvrtka će se prostirati na 18 tisuća četvornih metara, a Grad će osigurati zemljište bez naknade u industrijskoj zoni Mali Bajmok.

Palićanima stige uplatnice za samodoprinos

Povodom nekoliko stotina uplatnica za plaćanje samodoprinos, koje su početkom studenog stigle na adrese Palićana, Savjet ove Mjesne zajednice u priopćenju za javnost navodi da je samodoprinos na Paliću istekao još listopada 2006. Savjet Mjesne zajednice upućuje građane da se obrate Službi za naplatu javnih lokalnih prihoda u Gradskoj kući, jer od 2006. na Paliću nije uveden novi samodoprinos, a žiro račun je nakon utroška sredstava za posljednji samodoprinos zatvoren. »Uplatnice nemaju oznaku za izdavanje novca i doznaku Mjesnoj zajednici za njegovu namjenu, nego imaju

samo općinski žiro račun i poziv na broj JMBG, pa će novac otići na zbirni račun proračuna Grada«, stoji u priopćenju Savjeta Mjesne zajednice Palić.

Pola stoljeća subotičke Udruge odgajivača

Protekloga vikenda (26. i 27. studenoga) u organizaciji subotičke Udruge odgajivača sitnih životinja, koja ove godine proslavlja 50. obljetnicu postojanja, upriličena je u Dvorani sportova 28. međunarodna izložba sitnih životinja. Izlagači iz četrnaest država javnosti su u dva izložbena dana prikazali više od 3.000 eksponata raznovrsnih ptica, domaće peradi, kunića i akvaristike.

»Ove godine subotička sekcija odgajivača sitnih životinja proslavlja vrijednu obljetnicu i iz tog razloga su nam povjerene organi-

zacije svih državnih šampionata, pa se tako, pokraj 13. šampionata sitnih životinja, u Subotici održava i 56. šampionat golubova pismo- noša, i 54. ornitološki šampionat Srbije. Sve to je uvjetovalo i znatno veći odziv izlagača u brojnim natjecateljskim kategorijama, a posebnu atrakciju predstavlja zasebni

dio izloženih golubova pismo- noša, koji su ove godine imali najbolje rezultate u državi i Europi. Također, u ovom postavu je prikazana i aktualna reprezentacija Srbije koju sedamdeset posto čine subotički golubovi. Ova velika međunarodna izložba samo potvrđuje nepobitnu činjenicu kako je Subotica oduvijek bila i bit će središte uzgoja sitnih životinja«, u kraćoj izjavi je rekao *János Pásztor*, predsjednik subotičke Udruge odgajivača sitnih životinja.

D. P.

GRAD SUBOTICA

Oglašava Javni uvid u

Elaborat o opravdanosti otuđenja građevinskog zemljišta bez naknade u privrednoj zoni »Mali Bajmok« kompaniji »Swarovski International Holding«

Javni uvid se oglašava u skladu sa člankom 7. Uredbe o uvjetima i načinu pod kojima lokalna samouprava može otuđiti ili dati u zakup građevinsko zemljište po cijeni, manjoj od tržišne cijene, odnosno zakupnine ili bez naknade (»Službeni glasnik RS«, br. 13/2010 i 54/2011).

Javni uvid traje od 1.12.2011.g. do 8.12.2011. godine i može se obaviti u vremenu od 9,00 do 12,00 sati u prostorijama Javnog preduzeća »Privredno tehnološki parkovi Subotice«, Park Rajhl Ferenc 1/II, kontakt telefon: 024/673-550.

MALO ZNANO UMIJEĆE IZRADE I »POMLAĐIVANJA« JORGANA: ILONA BLESIĆ

Ljepota posteljine za nasljeđivanje

Iako je velika neimaština, posla ima jer ima ljudi koji cijene kvalitetu, pa je šteta da se mladi ne opredjeljuju za ovu struku, kaže Subotičanka koja se četiri desetljeća bavi jorgandžijskim obrtom

Subotičanka **Ilona Blesić** četrdeset godina bavi se izradom jorgana od prirodnih materijala, a danas, kada je težak zanat uzeo danak posljedicama za zdravlje ruku, povremeno se prihvati poslova obnove posteljnih prekrivača koje je nekada pravila i kaže da bi najviše voljela podučavati mlađe generacije ovom rijetkom i potrebnom jorgandžijskom zanatu

Nekada je jorgandžijski obrt bio rasprostranjen, a kreveti opremljeni posteljinom izrađenom od perja, vune, pamuka i svile, koju zaljubljenici u prirodne materijale i danas čuvaju kao dragocjenost naslijeđenu od predaka. Subotičanka Ilona Blesić stalno se susreće sa starim jorganima, najčešće s onima koje je sama izradila u svom četrdeset godina dugom bavljenju jorgandžijskim zanatom, kada obitelji požele da ih obnove te ih donesu na »pomlađivanje«. »Kvalitetni i ručno izrađeni jorgani od prirodnih materijala se nasljeđuju«, kaže Ilona Blesić dok širi lijepi očuvani prekrivač u svilu nastao prije dvadeset godina, donesen na obnovu. »Jorgane izrađujem od perja i vune, a izvana se oblažu svilom ili pamučnom tkanim.«

TRAJNOST PRIRODNIH MATERIJALA

Iloni Blesić, nakon dugog radnog iskustva stjecanog četiri desetljeća, žao je da se mladi ne opredje-

ljuju za ovaj zanat, jer smatra da za njim i danas ima potrebe, te da su klijenti zadovoljni što još postoje zanatlije koje znaju izraditi novi ili obnoviti stari jorgan od vune, perja, pamuka, dakle od prirodnih materijala, unatoč sintetičkim materijalima koji su zavladaali i u ovoj sferi.

Jorgandžijski zanat učila je od 1967. do 1969. godine kod »stare majstorice« *Jelene Vicaí*, koja ju je na neki način i obvezala da ne zanemari ovu profesiju, upućujući je da se ručnom izradom jorgana obrtnici ne bogate, ali zarađuju dovoljno za životne potrebe.

Ilona je bila posljednja učenica poznate majstorice Vicaí. U vrijeme kada je »šegrtovala«, u Subotici je bilo desetak jorgandžija. »Obitelj Vejsenberg je bila poznata po izradi jorgana, i samo u toj obitelji se 7 ili 8 članova bavilo ovim zanatom.« Nakon izučavanja zanata profesionalni put Ilonu je poveo prema konfekciji, te je dugo radila u »Željezničaru«, a i drugim modnim konfekcijama i studijima, ali od svoje osnovne zanatske vještine nikada se nije odvajala, do danas. Danas radi rjeđe, jer nakon mnogo godina izlaganja ruku težem dijele jorgandžijskog zanata ostaju posljedice, ali traje i ljubav prema struci, te Ilona u nešto sporijem radnom tempu pokušava izmiriti ove dvije suprotnosti. »Imala sam lijepih trenutaka u profesiji, ali i teških. To je rad s ljudima, različiti su ukusi, želje, potrebe...«, reći će Ilona.

NAPOR ZA ELEGANCIJU

»U osamnaestom, devetnaestom, čak i dvadesetom stolje-

ću, ručna izrada jorgana bila je izrazito muški zanat, jer je to težak posao, obiman proces u kojem se materijali postavljaju na velike okvire i obrađuju. Ali produkt ovoga posla, odnosno ručno rađen jorgan ili prekrivač, pokazatelj je visoke elegancije posteljnog rublja čemu je u prošlosti pridavan veliki značaj.

Poznato nam je to i iz starih filmova u kojima su ljepotice okružene elegancijom krevetnih draperija i svilom posteljine. I danas ima pobornika prekrivača od prirodnih materijala, osobito među onima koji su dobro upućeni u štetu koju sebi nanosimo pokrivaajući se sintetičkim vlaknima, te donose stare prekrivače svojih roditelja ili baka da bi ih obnovili i opet koristili. Jer, evo, ovaj jorgan izrađen je prije dvadeset godina, a nakon što se preradi i obloži novim materijalom, trajaće bar još toliko«, kaže Ilona Blesić pokazujući prekrivač obložen svilom. Riječ je o lijepom, očuvanom jorganu na kojem se ne vidi dvadeset

godina uporabe, upravo zbog trajnosti i mogućnosti obnove punila od prirodnih vlakana, pa se ovo posteljno rublje smatra predmetom višegeneracijskog trajanja, te se nasljeđuje i daruje potomcima.

Izradu nježnih artikala ipak prati fizički napor, što se i ne naslućuje iza ugodnog i toplog dodira pokrivača. Ali da bi bio tako trajan, ugodan i ravnomjerno popunjen, neophodno je u izradi materijal postaviti na veliki drveni okvir i snažno ga

zategnuti, što je fizički naporan dio procesa nastajanja kvalitetnog prekrivača, a zatim se slažu slojevi, iscrtavaju oblici (mustre) i sve to prošiva.

»Mahom se ljudi nekako snalaze oko materijala, pa u kući imaju nekadašnjih perjanih jastuka i starih jorgana koje je moguće prepraviti. Tada nastane nešto lijepo, novo, kvalitetno i zdravo. Iako je velika neimaština, posla ima jer ima ljudi koji cijene kvalitetu, pa je šteta da se mladi ne opredjeljuju za ovu struku. Rado bih im prenijela znanje koje sam primila od velikih majstora starog zanata i višedesetljetno iskustvo.«

Katarina Korponaić

IVAN GURINOVIĆ, UGOSTITELJ

Izgubljeni simboli središta grada

Razgovor vodila: Marija Matković

U vrijeme sedamdesetih godina govorilo se da je konobar veleposlanik svoga grada i svoje države, jer se gost iz inozemstva dolaskom u neku državu prvo susreće s policijom i carinicima, a potom jedva čeka otići nešto pojesti i popiti, dakle u ugostiteljski objekt, gdje se susreće s konobarima

Dobrih restorana u središtu Subotice sve je manje, a njihova mjesta zauzele su banke i dućani, u koje, u ovo vrijeme sveopće besparice, ljudi ipak češće navrate negoli u restoran. Međutim, u posebnim prigodama, kada odlučite sebi priuštiti objed u nekom od subotičkih restorana, morat ćete se poslužiti nekim od prijevoznih sredstava, s obzirom da klasični restoran gotovo da više i ne postoji u središtu grada. Jedan od najbližih, do kojega biste mogli čak i prošetati, a čija će vas ponuda hrane vratiti u vrijeme polako zaboravljenih vojvođanskih salaša, jest gostiona »Gurinović«. Tradicionalna jela pripremljena od strane osoblja ovoga restorana kušali su i predsjednici država, poput *Ive Josipovića* i *Borisa Tadića*, te je zato vlasnika gostione Ivana Gurinovića vrijedilo priupitati koje su tajne uspješnog ugostitelja i kakva je današnja slika ugostiteljske branše u Subotici.

Kako ste se odlučili baviti ugostiteljstvom?

Igrom slučaja sam se upisao na ugostiteljski smjer u srednjoj školi, a tijekom školovanja imao sam prigodu raditi u dosta ugostiteljskih objekata, počevši od »Fontane«, preko »Horgoške čarde«, »Beograd« restorana, do »Male gostione« i »Majura«. Po svršetku škole radio sam u restoranu »Fontana« na Paliću, potom u »Maloj gostionici«, a 1989. godine postao sam poslovođa u »Maloj bašti«, koju sam dvije godine kasnije zakupio i vratio joj nekadašnje ime »Elza«, po bivšoj vlasnici po kojoj je taj

restoran i bio poznat u gradu.

Svaki se ugostitelj, kao i ostali poduzetnici, suočava s mnogim odlukama koje treba donijeti u svom poslovanju. Koji su najčešći problemi na koje ugostitelj svakodnevno nailazi?

Temeljni je problem što ljudi nemaju novca. Većina naših gostiju su poslovni ljudi, a s obzirom da danas veliki broj poduzeća više ne radi, to se automatski odražava i na ugostiteljstvo, kao i na sve ostalo. Ono što se isključivo ugostiteljstva tiče, moram reći da je nekada postojala jasna podjela na hotele, restorane, bifee i krčme, dok je sada prisutan velik broj picerija i kafića i sve je nekako isprepleteno, s obzirom da klijentela zapravo određuje vrstu usluga određenog objekta. Stoga neki kafići, u koje većinom odlazi mlađa populacija, imaju i restoransku ponudu kako bi se ipak udovoljilo širem rasponu gostiju. U našem gradu je mali broj objekata koji su isključivo restoranskog tipa, za koji smo se mi opredijelili.

Koliko je za uspješno poslovanje bitno prethodno iskustvo, koje ste vi imali priliku steći prije otvaranja vlastita restorana?

U vrijeme sedamdesetih godina govorilo se da je konobar veleposlanik svoga grada i svoje države, jer gost iz inozemstva se dolaskom u neku državu prvo susreće s policijom i carinicima, a potom jedva čeka otići nešto pojesti i popiti, dakle u ugostiteljski objekt, gdje se susreće s konobarima. Zato osoblje koje uslužuje goste mora biti vrlo komunikativno, a često je

potrebno biti i dobar psiholog kako bi se procijenilo što gost želi. Imao sam sreću u počecima bavljenja ovim poslom raditi s iskusnim ugostiteljima od kojih sam puno toga korisnoga naučio, što sada itekako primjenjujem u poslovanju.

Ugostiteljstvo predstavlja važan subjekt u nacionalnoj ekonomiji, koju je proteklih godina zahvatio val sveprisutne recesije. U kojem su segmentu vašeg poslovanja najviše izražene posljedice ekonomske krize?

Smatram da je ugostiteljstvo jedno od područja koje je i najviše pogođeno ekonomskom krizom. Naime, čovjek se ne može odreći hrane, odjeće i obuće koja mu je neophodna, ali restorana i kafića može. Roditelji će u nedostatku novca radije priuštiti izlazak svojoj djeci nego što će sebi omogućiti odlazak u restoran. To se, naravno, negativno odražava na naše poslovanje, a osim toga, danas više i ne postoji srednji sloj stanovništva, koji je i najvećim dijelom činio našu klijentelu. Dakle, ljudi i dalje odlaze u restorane, ali je to rjeđe i potrošnja je znatno umjerenija negoli je to bilo ranijih godina. Nema više druženja. Uočavamo u restoranu da su se ljudi nekako otuđili i da se rijetko može vidjeti društvo od desetak ljudi, nego se to uglavnom svelo na povremena obiteljska okupljanja.

Smatrate li da je uvođenje zabrane pušenja u ugostiteljskim objektima izazvalo pad prometa, a time i višak uposlenih?

Navika mnogih je uz kavu ili neko alkoholno piće zapaliti cigaretu. Ovom zabranom smatram da su najviše ugroženi kafići, odnosno objekti u kojima se služi samo piće. Međutim, ukoliko dođe do potpune zabrane pušenja u ugostiteljskim objektima, to će značajno utjecati na posjećenost svih vrsta lokala.

U našem restoranu, površine 85 četvornih metara, imamo tri sale od kojih je jedna namijenjena za pušače, kao i dio šanka gdje se gosti mogu izdvojiti i zapaliti cigaretu. Moram reći da je sala u kojoj je dopušteno pušenje uvijek popunjena negoli ostale dvije, jer je dovoljno da je među petero gostiju jedan pušač i da zbog toga svi žele u pušačku salu. Problem oko toga kako smjestiti sve goste u salu u kojoj žele biti, dogodi se možda jednom mjesečno, ali da su ona sretnija vremena, kada su ljudi češće odlazili u restorane, imali bismo vjerojatno konstantan problem zbog zabrane pušenja.

Kakav ste poslovni odnos uspostavili s osobljem vašeg restorana? Jeste li strog šef ili se, pak, prijateljski ophodite prema svojim uposlenicima i koliko je važna njihova stručnost u ovome poslu?

Na poslu nema prijateljstva.

Dakle, posao se mora korektno odraditi i tu sam vrlo rigorozan. Nakon posla se možemo družiti, ali prema poslu ne smije biti nikakve sentimentalnosti. Što se tiče stručnosti uposlenika, mnogi ljudi doživljavaju ovu profesiju negativno, upravo zbog konobara koji nemaju dovoljno znanja i iskustva u ovome poslu. Međutim, to je degradacija naše struke, s obzirom da mnogi nisu svjesni što sve dobar konobar treba znati pri ophođenju s gostima u objektu. O vještini kuhara i konobara ovisi zadovoljstvo gostiju i hoće li ponovno doći u određeni restoran. Pri tomu smatram da posao kuhara ima najznačajniju ulogu, jer je kuharsko umijeće danas postalo neka vrsta umjetnosti. Zadovoljstvo gosta velikim dijelom ovisi prije svega o izgledu hrane, odnosno načinu aranžiranja i bojama koje se nalaze na tanjuru, a potom i o okusu serviranog jela. Ukoliko je prvi dojam gosta, o izgledu naručenog jela, negativan, tada će zasigurno pronaći i neku zamjerku tijekom objeda. Imamo dvije vrste gostiju – odlučni i neodlučni, koji ne znaju što bi naručili. Pri tom konobar ima veliku ulogu da procijeni što bi eventualno mogao preporučiti gostu. Ukoliko gost nije zadovoljan

preporukom određenog jela, to se vidi na kraju objeda, kada pojede polovicu i onda ukaže na nešto čime nije zadovoljan.

Postoji li strah od konkurencije i na koji se način u ovome poslu može izboriti za svoje mjesto pod suncem?

U svakom je poslu zdrava konkurencija dobrodošla. To nas potiče na napredak. Problem u Subotici je što nema zajedništva među ugostiteljima, jer mnogi pokušavaju »svaštariti«. Primjerice, netko razmišlja kako u nekom restoranu dobro prolazi gulaš, pa će i sam pokušati pripremati to isto jelo, kako bi privukao tuđe goste. Smatram da nismo sinkronizirani u tom smislu, odnosno da ne postoji dogovor da svatko od nas radi ono što najbolje zna i da, uz jela koja su u ponudi u svim objektima, ima neki svoj specijalitet kojim će privući goste i po čemu će biti prepoznatljiv u ovome gradu. Osim toga, primjećujem da postoje i znatne razlike u cijenama među objektima, čak i do 50 posto, a koje ne bi trebale varirati više od 10 do 15 posto.

Što je specifičnost gostione »Gurinovici«?

Naime, kada sam najprije uzео u zakup restoran »Elza«, otišao sam u Židovsku općinu raspi-

tati se što je ta bivša vlasnica Elza pripremala svojim gostima i po čemu je učinila taj restoran poznatim u gradu. Tako sam te '91. godine započeo s meni ručkovima, koji su se u vrijeme bivše vlasnice zvali »zona«, i na koju su liječnici i odvjetnici dolazili tijekom svojih pauza za ručak. Kasnije su meni ručak u svoju ponudu uvrstili i ostali restorani. Kada sam započeo posao u gostioni »Gurinovici«, uočio sam da nam dolazi veliki broj gostiju izvan našeg grada, s obzirom da su tada još mnoge tvrtke u Subotici poslovale, te su poslovni posjeti bili učestali. Shvatio sam da u ponudi imamo jela, poput roštilja, janjetine na ražnju i mnogih drugih, koja mnogi restorani u drugim krajevima naše zemlje vjerojatno puno bolje pripremaju i da trebamo gostima ponuditi ono što je specifično za vojvođanske salase. Zato smo se odlučili uvrstiti u ponudu specijalitete vojvođansko-mađarske kuhinje i pripremati slatkasto-slane kombinacije jela, poput purećeg odreska punjenog kestenom i pohanog u orasima ili pureće pletenice u voćnom umaku, potom pivčiji paprikaš, rondavu čorbu, suhu pogaču, juhu od morke, gomboc čorbu, juhu od golupčića, kao i još neke specijalitete tipične za ovaj kraj. Tako je u proteklih nekoliko godina na našem jelovniku 50 posto tradicionalnih jela, a do tih starih recepata došli smo putem organiziranja natjecanja prilikom kojih su nam ljudi slali recepte, a mi smo potom odabrali i isprobali one koje smo ocijenili najboljima, te ih prilagodili ugostiteljskim uvjetima.

Imate li kad problema pri nabavi svježih namirnica potrebnih za pripremu kulinarских remek-djela i kakva je kontrola rada u restoranima od strane sanitarne inspekcije? Nemam. Imam povjerenja u dobavljače s kojima ostvarujem dugogodišnju suradnju, te je tako dovoljan poziv telefonom i znam da ću dobiti kvalitetne namirnice. Meso koje nabavljamo mora biti provjereno, odno-

sno imati popratnu dokumentaciju. Kontrolu sada obavlja veterinarska inspekcija, a tu su i turistička i još neke inspekcije. S obzirom da smo u našem restoranu do sada ugostili mnoge visoke državnike, poput Mesića, Josipovića, Tadića, Ljajića, kao i još nekoliko ministara, imali smo, osim naših, i kontrole od strane njihovih inspekcija, te smo tako stekli određenu reputaciju, tako da su i kontrole nakon toga bile rjeđe.

Zahtijeva li ugostiteljstvo u vašem slučaju cjelodnevni angažman?

Prijevodne sam obično na tržnici u nabavi namirnica, a potom obavljam birokratske poslove i sve što je neophodno da bi restoran mogao uspješno raditi. Popodne imam kratki odmor, a navečer sam ponovno u restoranu do njegova zatvaranja. Dakle, gotovo da trebaš biti prvi koji dođe na posao i posljednji koji ode kući, jer znate kako se kaže: »dok mačke nema, miševi kolo vode«. Nastojim održavati jednu domaćinsku atmosferu, jer gostima ipak puno znači ukoliko ih domaćin pričekava i pozdravi pri dolasku i odlasku.

Smatrate li da u središtu našeg grada postoji dovoljan broj restorana u kojima postoji kvalitetna ponuda hrane i pića?

Mislim da je Subotica izgubila imidž koji je imala u vrijeme rada restorana poput »Spartaka«, »Borca«, »Bisera« i »Bele lađe«, za koje se znalo diljem zemlje i gdje su se ljudi svakodnevno okupljali u velikom broju i družili. Znalo se da je to ruta: mali korzo, veliki korzo, oko Gradske kuće i »Spartak«. Usporedimo li to s današnjom situacijom, kada prodete središtem grada, u bilo koje doba dana, ne možete vidjeti niti 20 posto ljudi od onog broja kada su ovi restorani bili otvoreni u središtu grada. Sada je sve to potisnuto i ostali su samo kafići i picerije i to ponajviše u Engelsovoj ulici, dok na korzu, koji je bio simbol ovoga grada, nema više tih lokala, pa tako ni ljudi.

POTPOROM POKRAJINSKOGA TAJNIŠTVA ZA KULTURU I INFORMIRANJE HKUPD »MATOŠ«
ZAPOČEO PLANIRANU AKTIVNOST

Izrada prateće opreme za narodnu nošnju

»U Plavni živi još samo nekoliko žena kojima su njihovi preci prenijeli vještinu izrade šokačke narodne nošnje i pratećih detalja te je krajnje vrijeme, dok su one još u snazi, da nam prenesu znanje i vještinu ovoga zanata«, kaže predsjednica udruge Kata Pelajić

Od svoga osnutka HKUPD »Matoš« u Plavni nastoji godišnji program rada u cijelosti ostvariti. Ipak, zbog nepovoljne ekonomske situacije planovi se katkada moraju reducirati i usklađivati s trenutačnim mogućnostima. Takav je slučaj i s aktualnim projektom koji je u početku zamišljen kao tečaj za izradu narodnih nošnji i prateće opreme, ali je, zbog odobrene znatno manje sume novca od potrebne, reduciran i realizira se kao izrada prateće opreme za narodnu nošnju.

I ovakva aktivnost za malu kulturnu udrugu kao što je »Matoš« predstavlja korak naprijed, te je vodstvo ovoga društva odlučilo organizirati projekt, koji na neki način podsjeća na nekadašnja prela što su se u zimskom vremenu odvijala u Plavni i okolnim mjestima.

VJEŠTINA IZRADE NARODNE NOŠNJE

O obliku i sadržaju ovoga rada upoznala nas je predsjednica

»Matoša« Kata Pelajić, koja je ujedno i voditeljica projekta:

»U Plavni živi još samo nekoliko žena kojima su njihovi preci prenijeli vještinu izrade šokačke narodne nošnje i pratećih detalja te je krajnje vrijeme, dok su one još u snazi, da nam prenesu znanje i vještinu ovoga zanata. Tako ćemo mi to znanje moći preneti novim generacijama, kako bi se sačuvala bogata tradicija naše narodne nošnje, uključujući i prateće detalje i obuću«, kazala je Kata Pelajić te dodala:

»Zamisao nam je bila organizirati tri tečaja kao zasebne cjeline. Na prvom bismo tečaju učili tehniku tkanja najfinijega platna od tankog pamučnog konca kojeg kod nas nazivamo dereklija. Na drugom bismo vježbali krojiti i šiti donje i gornje skute, oplečke i kecelje, te prsluke, a na trećem tečaju radili bismo na heklanju čipki – ekli i taclija za opšivanje skuta i rukava na oplećcima, uz izradu ukrasa u obliku vezova, traka, šljokica, staklića i svega onoga kako se to nekada radilo«.

Na taj bi način u okviru projekta bila zaokružena program-ska cjelina u kojoj bi se izradilo i nekoliko replika muških, ženskih i djevojačkih narodnih nošnji, a stjecano znanje prenosilo bi se novim naraštajima. Time bi se osnaživala tradicija tkalačkog i ručnog ukrašavanja – vez, opheklavanje, izrada ekli i taclija i poznate plavanske obuće pepule.

TEČAJ OTVOREN ZA SVE

Voditeljica projekta je naglasila da bi ovi tečajevi bili otvoreni ne samo za članove »Matoša«, nego za sve zainteresirane osobe u Plavni i općini Bač bez obzira na

njihovu nacionalnu pripadnost. Ipak, zbog reduciranja financijskih sredstava, projekt je znatno sužen i u ovome trenu sveden samo na izradu prateće opreme uz narodnu nošnju, u kome su se okupile uglavnom ženske osobe iz HKUPD-a »Matoš«.

U povijesno-istraživačkom odjelu ove kulturne udruge doznali smo još nekoliko detalja zbog kojih je i nastala ideja o ostvarenju ovoga projekta. Šokački Hrvati u Plavni imaju jednu od najbogatijih narod-

nih nošnji. Pojedini članovi »Matoša« naslijedili su od svojih predaka kompletnu narodnu nošnju staru 150 i više godina. Nošnje su se izrađivale od ručno tkanog, posebnog platna pod nazivom dereklija. Od toga su se šile skute, oplećci i gornje skute. Sve se ručno šilo, potom su se heklale specijalne široke čipke zvane ekle koje su se našivale na skute, a zatim čvrsto ušitkale i upeglale, ovisno od toga za koju je prigodu nošnja namijenjena i je li za ženu ili djevojku. Treba spomenuti i plavanske pepule – popularnu obuću, ručno heklanu raznobojnom vunom, koja se potom podšivala kožnim ili gumenim donom, a mnogi je još i danas nose.

Ova radionica za izradu prateće opreme uz narodnu nošnju, u kojoj se okupilo desetak žena, trajat će sve do Božića, a radi se tri puta tjedno, tri do četiri sata, po uzoru na negdašnja kućna prela. Po završetku projekta bit će priređena izložba nastalih radova u cilju očuvanja identiteta i kulturne tradicije šokačkih Hrvata u Plavni.

Zvonimir Pelajić

SLAMARKE I FOLKLORCI HKPD »MATIJA GUBEC« IZ TAVANKUTA PREDSTAVILI SE U MAĐARSKOJ

Hrvatska večer u Kecskemétu

Slamarke su prikazale svoje umijeće

U subotu, 26. studenoga, Hrvatska manjinska samouprava grada Kecskeméta organizirala je »Hrvatsku večer« na kojoj su se predstavili članovi slamarske i folklorne sekcije Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Tavankučane je dočekala potpredsjednica Hrvatske manjinske samouprave Katica Patarčić, koja ih je provela kroz izložbeni prostor Muzeja primijenjene narodne umjetnosti. Svaki dio izložbenoga prostora predstav-

lja zasebnu cjelinu, pa se tako može u jednom dijelu vidjeti mađarska nošnja iz Rumunjske, u drugom oruđa koja su napravili pastiri za svoje potrebe (drvo-rezi, razni predmeti napravljeni od kostiju), zatim dio s različitim vrstama nakita od perlica, šarenih jaja i predmetima od vune. Tavankučani su, također, imali prigodu vidjeti vezove iz različitih dijelova Mađarske koji su specifični po svojim bojama, kao i izložbu slika poznate mađarske glumice Klare Tolnai. Na samomu

kraju bio je izložbeni dio slika od slame i nošnje iz fundusa HKPD-a »Matija Gubec«.

Prigodom otvorenja izložbe nazočnima se obratila Katica Patarčić, koja je naglasila da je od ideje do realizacije ove izložbe proteklo četiri mjeseca.

»Prije tjedan dana stigle su slike u izložbeni prostor muzeja. Ovaj divan, interesantan i jedinstveni materijal čast nam je pokazati mještanima Kecskeméta«, dodala je Patarčić. U daljem izlaganju zahvalila se ravnateljici

Čule su se »Kraljičke pisme«

ci muzeja Mariji David Kristo, koja je osigurala izlagački prostor, kao i predsjedniku HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta Ladislavu Suknoviću na odazivu.

Ravnateljici muzeja darovana je slika od slame u cilju očuvanja sjećanja na ovu izložbu, kao i na dobru suradnju Kecskeméta i Tavankuta.

Poslije izložbe u restoranu KFMFK nastupili su članovi folklorne sekcije HKPD-a »Matija

Gubec«. Kulturno-umjetnički program je otvorio predsjednik hrvatske manjinske samouprave Stipan Šibalin, na čiju inicijativu su Tavankučani i došli.

Folklorashi su se nazočnima predstavili s dva spleta bunjevačkih plesova, kao i plesovima iz Mađarske, a pjevačka skupina je otpjevala »kraljičke pisme«. Za ovaj nastup folklorashi je pripremio koreograf Ivica Dulić.

Suzana Gagić

Zaplesali su Gupčevi folklorashi

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br. 36/09, 135/04) Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

da je nositelj projekta d.o.o. »PARK PALIĆ«, Kanjiški put br. 17, Palić, podnio zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš Projekta: »ČIŠĆENJE I REMEDIJACIJA MULJA IZ JEZERA PALIĆ«, izrađenog od strane Instituta za vodoprivredu »JAROSLAV ČERNI« a.d. Beograd.

Suglasno članku 20., stav 1. i 2., Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, osigurava JAVNI UVID u predmetnu studiju u periodu od 18.11.2011. do 9.12.2011. u prostorijama Gradske kuće, II. kat, soba 226, svakog radnog dana od 10 do 13 sati.

Javna prezentacija i javna rasprava o predmetnoj studiji o procjeni utjecaja na životni okoliš bit će održana 14.12.2011. u 12 sati u zgradi Otvorenog sveučilišta, soba 213 (I. kat), Trg cara Jovana Nenada 15.

GOSPODARSTVO NA DUNAVU

Mogućnosti kruzerskog turizma

Republička turistička organizacija iznijela je podatak da je Srbiju tijekom ovogodišnje turističko-nautičke sezone posjetio rekordan broj turista. Za osam mjeseci – 442 putnička broda s 58 tisuća putnika i 18 tisuća članova posada

Krstarenje Dunavom velikim turističkim brodovima pruža prigodu za upoznavanje s raznolikošću kultura svih podunavskih zemalja i postalo je trend u zapadnom svijetu. Ova putovanja organizirana su od strane najprestižnijih svjetskih turoperatora, a programi putovanja osmišljavaju se uvijek godinu dana unaprijed, uglavnom kontaktima na svjetskim sajmovima turizma.

Republička turistička organizacija iznijela je podatak da je Srbiju tijekom ovogodišnje turističko-nautičke sezone posjetio rekordan broj turista. Za osam mjeseci riječ je o broju od 442 putnička broda s 58 tisuća putnika i 18 tisuća članova posade, koji su Dunavom preko Novog Sada stigli i u Beograd.

ORGANIZIRANI IZLETI

Turisti koji u Srbiju dolaze na ovaj način uglavnom su iz: Njemačke, Švicarske, Amerike, Velike Britanije, Austrije, Francuske, Italije, Skandinavije i drugih zemalja. Brodovi se zaustavljaju na više destinacija – Beograd, Novi Sad, Kostolac, Apatin, Donji Milanovac, gdje imaju organizirane izlete i posjete različitim turističkim atrakcijama. Turističke agencije i turoperatora ugovaraju izlete, a pokazalo se da su turisti veoma zainteresira-

ni za upoznavanje s kulturnim, povijesnim i prirodnim znamenitostima Srbije. Tako su im, primjerice, na raspolaganju obilasci Viminacijuma, arheološkog nalazišta kod Kostolca, a u Donjem Milanovcu uglavnom posjete izložbeni prodaju suvenira. Posljednjih godina Beograd je obvezni dio svjetske nautičko-turističke ponude, a prilikom dolaska turisti najčešće obiju Kalemegdan, Muzej »25. maj«, Skadarliju, a u ponudi je i vožnja »Plavim vozom« i izleti do Topole i Kovačice.

Može se reći da je ovakva turistička ponuda najrazvijenija u Beogradu, Smederevu, Donjem Milanovcu i Novom Sadu, dok je ostatak Vojvodine, kroz koju ovi brodovi svakako prolaze, veoma nepripremljen za prijam turista. Naponi koji se ulažu u posljednje vrijeme obećavaju razvoj ove turističke grane, ali i neizvjesnosti, naravno iz financijskih razloga.

VOJVODINA JE NEPRIPREMLJENA

Tužno je što na samom ulazu u Srbiju Dunavom – kod Bezdana, još uvijek nije osposobljen pristan. Tako da umjesto da izađu na obalu i uživaju u ljepotama Gornjeg Podunavlja, obiju Muzej Batinske bitke, vide etno kuće u Bačkom Monoštoru, kupe lokalne proizvode i slično,

turisti dva, tri sata, koliko traju formalnosti, ostaju na brodovima.

Izgradnjom pristana kod Bezdana bili bi stvoreni važni preduvjeti za otvaranje novih radnih mjesta i pokretanje nautičkog i drugih oblika turizma čitave regije, jer su turistički potencijali ovoga kraja veliki. Dunav i mreža kanala na ovom prostoru jedinstveni su u Vojvodini, tu je i rezervat prirode Gornje Podunavlje, stari zanati, etno kuće, organizirane turističke ture do Sombora i dr. Sve to čini da na ovome dijelu Dunava ne postoji atraktivnija turistička lokacija. Turistička organizacija uredila je priobalni dio, urađeni su infrastruktura, rasvjeta, vodovod i električne instalacije, kao i staza do Muzeja Batinske bitke. Ali, zbog neuređenog pristana turizam jako trpi. Prema procjenama navedenim u Master planu razvoja turizma Gornjeg Podunavlja, umjesto sadašnjih milijun eura, ukupan prihod od turizma mogao bi biti deset puta veći, a broj izravno uposlenih Somboraca u turizmu bi se mogao povećati sa sadašnjih 300 na više od tisuću uposlenika.

U APATINU JE DRUGAČIJE

U Apatinu je situacija ipak drugačija. U izgradnju Međuna-

rodne marine Apatin, najsvremenije od izvora do ušća Dunava u Crno more, započete 2006. godine, uloženo je oko 4 milijuna eura ili oko 370 milijuna dinara. Ona raspolaže kapacitetom od 400 (120 za velike jahte) vezova za plovila i »suhim navozom« na površini od 2.500 m², a dodatni sadržaji osiguravaju Međunarodnoj marini Apatin znak »četiri sidra«, što je u rangu hotelijerstva ravno kategoriji od pet zvjezdica. NIS-Naftagas iz Novog Sada je u kompleksu marine izgradio suvremenu benzinsku crpku s uređajima, mostom i pontonom za tankovanje na vodi jahti i drugih lakih

POČELA PLINOFIKACIJA NASELJA U OPĆINI ŠID

Poboljšanje kvalitete života

Svečani početak plinifikacije

U naseljenom mjestu Kukujevci, u općini Šid, 24. studenoga službeno je označen početak radova na plinifikaciji općine Šid. Inače, plinifikacija ovoga dijela Srijema bila je temom rasprava vlasti proteklih 20 godina. Plin kao energent i plinifikacija kao proces spadaju u jedne od najvažnijih čimbenika pokretača gospodarstva i industrijskoga razvoja, kao i stvaranja pozitivnog investicijskog ozračja.

Plin zahtijevaju gotovo svi investitori, što znači da bi šidska općina trebala postati primamljivija za strane ulagače. S druge strane, uštede energenata koji budu utrošeni u jednoj sezoni za grijanje škola, vrtića i

drugih javnih ustanova ne treba ni spominjati, jer plin predstavlja i dalje najjeftiniju, najefikasniju i najsigurniju opciju.

EFIKASNOST

Početak plinifikacije općine označilo je potpisivanje ugovora o poslovnoj i tehničkoj suradnji na plinifikaciji naselja u šidskoj općini, potpisanog između općine Šid, JP-a »Srbijagas« Novi Sad i Konzorcija GAP (afirmirani projektant i izvođač radova na izgradnji plinovoda srednjeg tlaka, mjernoregulacijskih postaja i distributivnih plinskih mreža) iz Firence 17. kolovoza 2011. godine. Po potpisivanju

Cijena priključka po kućanstvu bit će manja od 650 eura, a građanima će biti ponuđena mogućnost kreditiranja od 3 do 5 godina

ugovora prikupljena je tehnička dokumentacija, a šidska je općina pokazala efikasnost time što je u odnosu na ostale općine izdala sve potrebne dozvole u najkraćem roku. Svečanom početku izvođenja radova nazočio je predsjednik Vlade Vojvodine *Bojan Pajtić*, predsjednica općine Šid *Nataša Cvjetković*, narodni zastupnik u Vladi Republike Srbije *Željko Brestovački*, ravnatelj JP-a »Srbijagas« *Dušan Bajatović*, kao i predsjednik strateškog partnera Konzorcija GAP iz Firence *Giovanni Donato*. Prigodom svečanog otvorenja Bojan Pajtić je naglasio: »Infrastruktura predstavlja preduvjet za investitore i otvaranje novih radnih mjesta u jednoj općini. Dosad je plinifikacija izvršena u 45 općina u Vojvodini, a to je budućnost, jer na nama je da uradimo sve kako bi bili privlačniji Europi, a građanima omogućimo pobolj-

šanje kvalitete života. Općina Šid jedina je općina u Srijemu u kojoj nije izvršena plinifikacija. Sada će i taj posao biti odrađen, a u Vojvodini je preostalo da se to uradi još u Beloj Crkvi«.

CIJENA

Što se tiče priključivanja kućanstava, jedno od pitanja nazočnih odnosilo se na cijenu. Na to je pitanje ravnatelj »Srbijagasa« odgovorio: »Cijena priključka na kućanstva bit će manja od 650 eura, a građanima će biti ponuđena mogućnost kreditiranja od 3 do 5 godina.

Plinovod visokoga tlaka dolazi iz smjera Vognja do Kukujevaca, odakle nastavlja prema Šidu. U Kukujevcima će biti izgrađena glavna mjernoregulacijska postaja koja će snabdijevati naselja Bačince, Kukujevece, Erdevik, Ljubu, kao i pojedina naselja srijemskomitrovačke općine. Na ovaj način, prema očekivanjima svih stanovnika šidske općine, bit će riješeni krupni problemi na ovim prostorima, a to je na prvome mjestu nezaposlenost, jer se očekuje otvaranje industrijskih zona, kao i rješenje problema grijanja, koje će olakšati sadašnje načine grijanja većine kućanstava u šidskoj općini – na drva i ugljen.

Suzana Darabašić

Međunarodna marina u Apatinu

plovila. U apatinskom pristanu nalazi se 17 pobijenih šipova, na kojima je postavljena ploveća platforma od lakog betona, širine 4 m i duljine 50 m. U sklopu istog objekta izgrađene su dvije ploveće bitve i pristupni most duljine 50 m. Pristan raspolaže i platformom za pješačke, a ukupni se operativni prostor pristaništa prostire na duljini od 175 m i može primiti brodove duge 135 m. Turistička perspektiva apatinskog pristaništa sadržana je u činjenici da Dunavom pokraj Apatina godišnje, u oba smjera, prođe od 900 do 1200 brodova. Revizija tih brodova je dosad vršena u Bezdanu, ali zbog njegove puste obale i nedostat-

ka pristaništa dogodilo se da u posljednjih 60 godina nijedan putnik s prispjelih brodova nije napustio brod i stupio na obalu.

U 2010. u apatinski pristan je pristalo 11 brodova, s ukupno 1130 putnika, a ove godine taj broj je 8 kruzera, s oko 800 turista. Pristan još nije službeno pušten u funkciju. Naime, u osnivanju je javno poduzeće koje će biti upravljač pristanom. Kruzeri koji se ovdje zaustavljaju obično se zadržavaju jedan dan, a tom prigodom turisti u okviru šestosatnog programa posjećuju znamenitosti grada. U slučaju višednevnog boravka turista, kakav je bio slučaj ove godine početkom rujna, gosti

su, između ostalog, posjetili knjižnicu u Apatinu, njemačku etno-kuću »Margita«, Sombor, Gakovo, Karavukovo – groblja sa spomenicima podunavskim Nijemcima, budući da su ovi gosti bili njihovi sunarodnjaci. Apatinci se raduju gostima, pa im redovito priređuju svečani tradicionalni doček, kako bi ih što bolje upoznali s lokalnom kulturom i tradicijom.

S obzirom na potencijale, nautički turizam u našoj regiji je slabo razvijen, ali nadamo se da će pozitivni primjeri služiti kao dobar poticaj za buduće projekte razvoja.

Zdenka Mitić

KREŠIMIR GLAVINA, UMIROVLJENIK IZ OSIJEKA

Subotica zaslužuje više

Grad iz kojeg sam otišao imao je operu, filharmoniju, tih godina nakon onoga rata izlazila je i »Hrvatska riječ«, Subotica je odisala urbanim, srednjoeuropskim štihom

I dalje tragam za poznatim Subotičanima u Osijeku. S dr. *Krešimirom Glavinom* razgovor sam zakazao za petak, u Caffè baru Lav na Gajevom trgu. Čovjek koji je oduvijek cijenio točnost stiže u 10 sati i razgovor teče.

Rođen je u Subotici, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju, a poput mnoge mladeži iz Subotice odlazi na studij u Zagreb. Medicinski fakultet je završio 1964. godine, zov nostalgije vraća ga u Suboticu, gdje u bolnici obavlja obvezni staž, a zasniva i obitelj. Suprugu *Marinu* upoznao je u vrijeme studija u Zagrebu, pa rođena Zagrepčanka prelazi u Suboticu. Dobili su i dva sina, *Domagoja* i *Maria*. No, od zova nostalgije jača je bila želja za stručnim napredovanjem. Nakon stažiranja i dvije godine rada u primarnoj zaštiti, u Centru za majku i dijete, stječe pravo na specijalizaciju. Odlučio se za radiologiju, a kako je subotička bolnica već imala odličan Odjel radiologije, za ono doba dobro opremljen, s tradicijom i odličnom ekipom s pok. *Marcelom Jagić* na čelu, dvije trećine odradio je u Subotici, a posljednjih 7-8 mjeseci je proveo u Zagrebu i s uspjehom položio. Nakon toga opet se vraća u Suboticu, ali ne zadugo.

»Bilo je tada teško vrijeme, posebice za hrvatski puk u Vojvodini. U Hrvatskoj se budila ideja Hrvatskog proljeća pa se dosta intelektualaca okuplja oko Matice hrvatske, i mi, subotički intelektualci, riješili smo osnovati Ogranak Matice. Međutim, samo smo pokušali, jer pokušaj je vrlo brzo osuđen i te 1971. počinje progon hrvatskih intelektualaca, prvenstveno u Subotici, ali i diljem

Bačke i Srijema. Prijatelj mi je rekao da se sklonim i ja se s obitelji selim u Hrvatsku«, kaže dr. Glavina.

Godine 1973. počinje raditi u našičkoj bolnici, danas Opća županijska bolnica Našice, gdje mu je povjereno osnivanje Odjela za radiologiju, a već nakon godinu dana imenovan je za ravnatelja bolnice. U Našicama ostaje 5 godina, bila je to mlada zdravstvena ustanova pa je bilo puno posla na ustrojavanju, a on 1978. godine prelazi u Osijek, u tadašnju Opću bolnicu, danas Klinička bolnica. Tu dolazi na mjesto radiologa, ali ubrzo postaje šef Odjela, a 1991. izabran je za ravnatelja bolnice. Na tom mjestu ostaje punih 10 godina, a upravo za njegova mandata osječka Opća bolnica prerasta u Kliničku bolnicu Osijek.

NA MEDICINSKOM FAKULTETU U ZAGREBU

»Osim posla u bolnici, odlazio sam redovito u Zagreb gdje sam bio profesor na Medicinskom fakultetu, a predavao sam i u Osijeku, koji je tada imao istureni studij zagrebačkog fakulteta. Tako je bilo sve do 1998. godine, kada je Osijek dobio Medicinski fakultet u okviru sveučilišta J. J. Strossmayera. Tada prelazim posve u Osijek i tu sam dosegnuo najviši stupanj, postajem redoviti profesor. Tu, na Medicinskom fakultetu, od 2003. do 2005. obnašao sam dužnost dekana i s tom titulom odlazim 2005. godine u mirovinu. U tom periodu bio sam i u Nacionalnom zdravstvenom vijeću pri Ministarstvu zdravstva, i tu sam još uvijek. Bio sam u dva mandata zamjenik predsjednika Upravnog vijeća

HZZO, bio sam i predsjednik Upravnog vijeća KBO, predsjednik Skupštine Gradske lige protiv raka, obnašao sam i druge javne dužnosti, a jedno sam vrijeme bio i predsjednik Hrvatsko-mađarskog društva prijateljstva«, kaže dr. Glavina.

No to nije sve. U mandatu od 1992. do 1995. dr. Krešimir Glavina bio je i zastupnik u Hrvatskom državnom saboru, izabran na listi HDZ-a. Kaže da je to izniman izlet u politiku i smatrao je čašću obnašanje dužnosti zastupnika, ali struka mu je uvijek bila na prvom mjestu. Kada govori o obitelji kaže da se ponosi strukama svojih sinova. Domagoj je redoviti profesor na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i ima sinove *Dominika* i *Frana*, a mlađi sin Mario je dipl. ing. geodezije i uposlen je u Katastru u Osijeku. Redovito se posjećuju, često se družu, a obiteljsko ozračje nešto je najljepše što zajednički njeguju.

UGODAN GRAD

Nezaobilazno, dolazimo i do razgovora o Subotici, gdje je dr. Krešimir Glavina živio 33 godine, jednako koliko živi i u Osijeku. »Subotica koju pamtim i rado je se sjećam bila je ugodan grad sa značajnim institucijama, od kojih na prvo mjesto stavljam kazalište koje je u vrijeme nakon rata nosilo naziv Hrvatsko narodno kazalište. Imali smo operu, filharmoniju, tih godina izlazila je i »Hrvatska riječ« i bilo je lijepo biti Hrvat u Subotici koja je odisala jednim urbanim, srednjoeuropskim štihom. I zdravstvo je u Subotici bilo

odlično posloženo. Sjećam se pok. primariusa *Perčića* koji je u Subotici okupljao svjetsku elitu na internističkim danima, pa i drugi, da sad ne nabrajam redom, ali, nažalost, toga više nema. Subotica mi je uvijek bila draga i mislim da zaslužuje više i treba biti razvijenija i ljepša. U Osijeku živim 33 godine i puno me podsjeća na moju Suboticu, pa sa zahvalnošću govorim o Osijeku koji mi je ostvario snove, pružio mogućnost da napredujem u struci, ostvarim postignuća o kojima neki tek sanjaju. Međutim, imam dojam da i Osijek unekoliko zaostaje, možda i pod teretom globalne krize, ali promatrajući ga godinama, primjećujem da je sve veći i ljepši, ugodniji, urbano riješen, prati onaj poznati srednjoeuropski štih koji mu je svojstven. Ima izvanredne institucije, sveučilišno je središte i poprma odlike regionalne metropole, jednostavno rečeno, ide na bolje«.

Slavko Žebić

PREDAVANJE O ĐURI ARNOLDU I STANISLAVU PREPREKU U VARAŽDINU

Himna posvećena banu Jelačiću spojila Varaždin i Petrovaradin

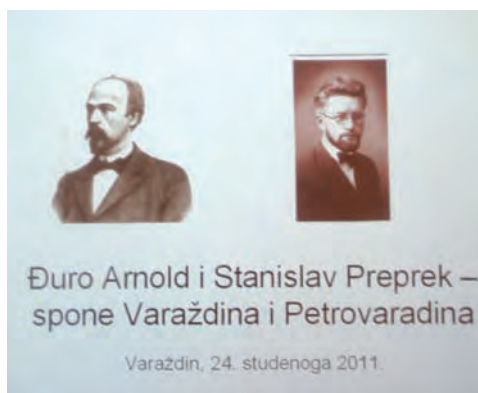
Spomenut je cijeli niz obljetnica važnih i za Varaždin i za Petrovaradin koje su obilježile tekuću i koje će obilježiti iduću 2012. godinu: 210 godina od rođenja bana Josipa Jelačića, 70 godina od smrti Đure Arnolda, 30 godina od smrti Stanislava Prepreka i 90 godina od stvaranja himne »Banu Jelačiću«

Prošli je četvrtak u Društvu povjesničara grada Varaždina održano predavanje pod nazivom »Đuro Arnold i Stanislav Prepek – spone Varaždina i Petrovaradina«. Predavanje o *Đuri Arnoldu*, hrvatskom filozofu, pedagogu i pjesniku iz Ivanca pokraj Varaždina, i *Stanislavu Prepreku*, hrvatskom učitelju, zborovodi, orguljašu, skladatelju svjetovne i crkvene glazbe iz Petrovaradina, održala je povjesničarka *Ivana Andrić Penava* iz Zagreba, a od velike pomoći u pripremi bili su prof. *Đuro Rajković*, pijanist i zakonski nasljednik Prepekovih autorskih prava, i *Petar Pifat*, glazbenik i voditelj Biskupijskog svetišta Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu. Ivana Andrić Penava je podrijetlom iz Petrovaradina, pa je predavanje održala i kao članica Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata sa sjedištem u Zagrebu, članica Sekcije za povijesna istraživanja Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Jelačić« sa sjedištem u Petrovaradinu, čiji je voditelj *Davor Martinčić*, te kao suradnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice.

U uvodnom predavanju spomenut je cijeli niz obljetnica važnih i za Varaždin i za Petrovaradin koje su obilježile tekuću i koje će obilježiti iduću, 2012. godinu: 210 godina od rođenja bana Josipa Jelačića, 70 godina od smrti Đure Arnolda, 30 godina od smrti Stanislava Prepreka i 90 godina od stvaranja himne »Banu Jelačiću«. Nakon toga je uslijedilo upoznavanje Varaždinaca sa zanimljivostima iz života Đure Arnolda koje su vezane uz Petrovaradin i sa životom i djelom samozatajnog glazbenog genija Petrovaradina Stanislava Prepreka. Središnja tema predavanja bila je nedavno otkrivena himna posvećena banu *Josipu Jelačiću*, za koju je tekst napisao Đuro Arnold, a uglazbio Stanislav Prepek. Himna »Banu Jelačiću« skladana je 1922. prigodom osnivanja Omladinskog društva »Jelačić« u Petrovaradinu, koje je preteča današnjeg istoimenoga petrovaradinskog HKPD-a. Nakon osam desetljeća stajanja među brojnim crkvenim skladbama koje

Predavanje je održala povjesničarka Ivana Andrić Penava, podrijetlom iz Petrovaradina

Predavanje o Đuri Arnoldu i Stanislavu Prepreku održano je u dvorani Društva povjesničara grada Varaždina

Posjetitelji su imali priliku i izbliza pogledati neka Prepekova djela i upoznati se s poviješću Petrovaradina i drugih vojvođanskih Hrvata

mu je podarila orguljašica-zborovoditeljica novosadske konkatedrale *Anica Nevolić*, otkrio ju je prof. *Rajković* 2007. godine. Himnu je Prepek najprije skladao za muški zbor »a capella«, a zatim ju je prilagodio jednoglasnom i četveroglasnom muškom zboru uz pratnju harmonija. Punim je zvukom može izvesti samo četveroglasni muški zbor s oko 60 pjevača. O specifičnostima himne kao glazbenog uratka prisutnima je pročitan tekst koji je priredio prof. *Rajković*. Iako zasad nije ponovno javno i profesionalno izvedena ni snimljena, na opće oduševljenje prisutnih, među kojima je bilo i osoba porijeklom iz

Himna »Banu Jelačiću«

Himna »Banu Jelačiću« skladana je 1922. prigodom osnivanja Omladinskog društva »Jelačić« u Petrovaradinu, koje je preteča današnjeg istoimenoga petrovaradinskog HKPD-a. Nakon osam desetljeća stajanja među brojnim crkvenim skladbama koje mu je podarila orguljašica-zborovoditeljica novosadske konkatedrale *Anica Nevolić*, otkrio ju je prof. *Rajković* 2007. godine.

Srijema, predavanje u Varaždinu završilo je amaterskom audio snimkom himne, koju je na klaviru odsvirao prof. *Rajković*, a snimio *Petar Pifat*. Zatim su uslijedila brojna pitanja vezana za Hrvate iz Srijema, Bačke i Banata, a razmatrala se i mogućnost da se Prepekova himna izvede i pokuša snimiti. Nakon predavanja nazočni su pogledali prigodnu mini-izložbu na kojoj je bio izložen dio djela Stanislava Prepreka, među kojima su bili i notni zapisi obaju verzija himne banu Jelačiću i nekoliko eksponata koji su Varaždincima približili povijest nekadašnjega slobodnog kraljevskoga grada Petrovaradina, kao što su: originalni grb Petrovaradina, Statut grada iz 1907. godine i žig tzv. zipcigera – 40. pješačke pukovnije iz Petrovaradina.

Zlatko Žužić

UVEK PRI RUCI

Redakcija Subotica,
Korzo 15/30

Tel: 024/553-189; 024/526-420,
Fax: 024/554-467

Redakcija Novi Sad, Pap Pavla 14

Tel: 021/472-5412,
Fax: 021/472-5412

www.svastara.rs

VOJVODANSKA Svaštara

Preminuo Ivo Eterović

BEOGRAD – Umjetnički fotograf, jedan od najstarijih i najistaknutijih članova Udruženja likovnih, primijenjenih umjetnika i dizajnera Srbije (ULUPUDS) *Ivo Eterović* preminuo je prošloga četvrtka u Beogradu u 76. godini.

Eterović je rođen 1935. godine u Splitu, a od 1956. profesionalno se bavio fotografijom. Objavio je 18 autorskih monografija, od čega su sedam knjige o Beogradu, a ostale su o drugim gradovima, predjelima i osobama.

Član ULUPUDS-a je od 1961. godine sa statusom istaknutog umjetnika i Nagradom za životno djelo. Orden sa srebrnim vijencem predsjednika Republike dobio je 1971. godine. Dobitnik je najviših zvanja i nagrada u oblasti fotografije, kao i nacionalne mirovine.

Književna večer Milovana Mikovića

SUBOTICA – U čitaonici Gradske knjižnice večeras, u petak 2. prosinca, bit će održana književna večer posvećena stvaralaštvu *Milovana Mikovića*. O pjesniku, publicistu, istraživaču i dugogodišnjem uredniku većeg broja književnih časopisa govorit će književnik *Zvonko Sarić* i profesorica književnosti *Judita Plankoš*. Organizator večeri je Gradska knjižnica iz Subotice. Početak je u 18 sati.

Adventski sajam u Tavankutu

TAVANKUT – U ponedjeljak, 5. prosinca, u školi »Matija Gubec« u Tavankutu bit će priređen Adventski sajam. U okviru sajma bit će priređena prodaja dječjih radova u svrhu prikupljanja sredstava, koja će pripomoći kvalitetnijemu radu škole. Nakon zabavnog programa u školi će biti otvoren klub »Mjesečina«, koji za cilj ima aktiviranje mladih u selu radi smanjenja maloljetničke delikvencije. Početak je u 18 sati.

Izložba »Tradicijsko ruho Hrvata u Vojvodini«

ZAGREB – U srijedu, 7. prosinca u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu bit će otvorena izložba »Tradicijsko ruho Hrvata u Vojvodini« autora *Josipa Forjana*. Na izložbi će biti prikazani predmeti iz zbirke Gradskog muzeja Subotica, privatnih zbirki te iz zbirke Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba. Izložbu će otvoriti *Katarina Fuček*, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika i *Josip Forjan*, autor izložbe. U okviru programa otvorenja bit će prikazana revija tradicijske odjeće Hrvata u Vojvodini. Otvorenje je u 19 sati.

Dani Kerempuha u Novom Sadu

NOVI SAD – Satiričko kazalište »Kerempuh« iz Zagreba gostovat će u Srpskom narodnom pozorištu (SNP) u Novom Sadu od 8. do 11. prosinca, najavila je Beta.

Prve večeri manifestacije »Dani Kerempuha u Novom Sadu« kazalište »Kerempuh« nastupit će kabaretskom predstavom

»Spektakluk«, u kojoj igra glumački dvojac *Tarik Filipović* i *Rene Bitorajac*.

Druge večeri gostovanja na programu je predstava »Metastaze« *Ive Balenovića* u režiji glumca *Borisa Svrtana*, a treće predstava »Prevaranti razigrane duše« redatelja *Georgija Para*, koja je svojevrsni omaž osnivaču Satiričkog kazališta »Jazavac« (od kojega je nastalo Satiričko kazalište »Kerempuh«) *Fadilu Hadžiću* koji je preminuo ove godine.

Zadnje večeri »Dana Kerempuha u Novom Sadu« bit će odigrana predstava novinara i pisca *Ante Tomića*, čiju je knjigu »Čudo u Poskokovoj Dragi« dramatisirala *Željka Udovičić*.

U okviru manifestacije bit će prikazan i dokumentarni film o *Fadilu Hadžiću*, kao i jedan od njegovih filmova »Novinar«.

Emisija o Petku Vojniću Purčaru

NOVI SAD – Polusatna emisija »Plavi krug«, koja će biti emitirana na prvom programu RT Vojvodine u četvrtak, 8. prosinca, u 23 sata, bit će posvećena poznatom i nagrađivanom književniku *Petku Vojniću Purčaru*. Repriza emisije je idućeg dana, u petak 9. prosinca, u 14 sati. Autor emisije »Plavi krug« je književnik i kritičar *Dorđe Randelj*.

»Nazorovci« obilježavaju 75 godina rada

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora povodom obilježavanja 75. obljetnice u Hrvatskom domu u Somboru idućeg petka, 9. prosinca, s početkom u 19 sati organizira Godišnji koncert na kojemu će se predstaviti sve sekcije društva i prikazati dio ovogodišnjeg rada. Bit će upriličena i promocija monografije koja prati posljednjih 25 godina rada, s osvrtom na 50 prijašnjih godina, kao i promocija lista »Miroljub«. Sutradan, u subotu 10. prosinca, održat će sa svečana akademija s koncertom Tamburaškog društva »Pajo Kolarić« iz Osijeka.

Z. G.

Obljetnica organiziranog naseljavanja kolonista

STANIŠIĆ – U Stanišiću se u subotu, 10. prosinca, održava obilježavanje 66. godišnjice od organiziranog naseljavanja kolonista Hrvata u Stanišić i Riđicu. Skup će se održati u Domu kulture MKUD »Ady Endre«, a u sklopu večeri predavanje će održati prof. *Mario Bara*. Organizatori večeri su HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Početak je u 17 sati.

S. T.

Znanstveni kolokvij posvećen Josipu Buljovčiću

SUBOTICA – Znanstveni kolokvij na temu »Josip Buljovčić – arheolog kulturnoga pamćenja« održat će se u iduću petak, 9. prosinca, s početkom u 11 sati u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Harambašićeva 14) u Subotici.

Filološke studije *Josipa Buljovčića* su prava arheologija kulturnoga pamćenja, a u povodu 10. obljetnice od njegove smrti ovaj će kolokvij biti podsjećanje na najvažnije rezultate njegovih istraživanja. Uvodničar je dr. sc. *Petar Vuković*, docent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

GODIŠNJI KONCERT TAMBURAŠA HGU »FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA«

I ovoga puta novi repertoar

Iako spada među najmlađe u zajednici, Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama« iz Subotice jedna je od najaktivnijih. O tomu, među ostalim, svjedoči i podatak da priređuje dva godišnja koncerta. Nakon proljetnoga »petrovačkog«, mladi tamburaši »Festivala bunjevački pisama« predstavili su nam novine u svojem radu i protekle nedjelje na jesenskom, službenom Godišnjem koncertu. Koncert je održan u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće i sastojao se iz tri dijela.

U prvom se predstavio Dječji festivalski orkestar, u drugom Veliki festivalski orkestar, a na koncu je predstavljen CD s pje-

smama izvedenim na ovogodišnjem »XI. festivalu bunjevački pisama«, koji je održan u rujnu u Subotici.

Ravnateljica orkestra prof. Mira Temunović kaže kako mladi glazbenici koje vodi za svaki koncert pripremaju novi repertoar, što njihove česte nastupe, ali i samo ozračje u radu, čini zanimljivijim. Što se tiče odabira skladbi i za ovaj koncert priredili su nam raznolik žanrovski kolaž: od skladbi za dječji uzrast, preko klasične literature, do filmskih tema (»Čarobnjak iz Oza«) i numera pisanih u duhu vojvođanske glazbene tradicije (»Sin pustare« *Bele Kelera*). U gotovo svakoj numerici nastupili su solisti.

Uz dječji orkestar predstavili su se: Ana Piuković (solo flauta) i Davorin Horvacki, a sa starijima: tamburaši Matija Temunović, Danijel Dulić, Nenad Temunović i Miran Tikvicki.

Profesorica Temunović osobito naglašava kako je na koncertu izvedena i skladba »Rumunjske impresije za solo instrument i orkestar« novosadskog skladatelja Ferencza Kovacs, pisana upravo za orkestar »Festivala bunjevački pisama«.

U okviru promocije CD-a izvedene su pobjedničke i nagrađene skladbe ovogodišnjeg festivala, a koje su uz orkestar izveli vokalni solisti – Tamara Štricki, Vedran Kujundžić i Bernardica Vojnić Mijatov sa ženskim tamburaškim sastavom »Corona«, te subotički ansambl »Hajo«.

Inače, tamburaši HGU-a su u proteklih nekoliko mjeseci imali više zapaženih nastupa na glazbenim skupovima i manifestacijama u zemlji i inozemstvu. Sudjelovali su, među ostalim, u radu 4. europskog tamburaškog kampa koji je ove godine održan u Banjaluci, zatim na Festivalu tamburaške muzike u Pljevljima,

na »Bisernici Janike Balaža« u Novom Sadu, na manifestaciji »Starčevačka tambura« u Starčevu, te koncem listopada na Republičkom festivalu tamburaških orkestara u Rumi, gdje su osvojili drugu nagradu.

Udruga »Festival bunjevački pisama« osnovana je prije dvije godine s ciljem očuvanja i popularizacije glazbene kulturne baštine, unapređivanja glazbene kulture, edukacije mladih o značaju čuvanja, te zaštite i unapređenja glazbene kulture bunjevačkih Hrvata.

U dječjem festivalskom orkestru HGU-a trenutačno ima 32 tamburaša, a u velikom festivalskom orkestru 25 članova.

D. B. P.

Škola tambure

U okviru udruge počela je s radom i škola tambure. Zainteresirani se mogu javiti svakog radnog dana od 18 sati u prostorijama udruge, koje se nalaze u zgradi nekadašnjeg kina Jadran. Škola radi dva puta tjedno – ponedjeljkom i četvrtkom. Članarina je 500 dinara mjesečno. Ukoliko netko nema svoj instrument, udruga će mu osigurati tamburu, poručuju iz HGU.

PREMINULA VIKTORIJA GRUNČIĆ

Odlazak učiteljice, pjesnikinje i kulturne djelatnice

Učiteljica, pjesnikinja i kulturna djelatnica Viktorija (Vita) Grunčić preminula je prošloga petka, 25. studenoga, u Subotici u 87. godini.

Rođena je 1925. godine. Nakon završene učiteljske škole, koju je pohađala u Zagrebu i Subotici, najprije je učiteljica u osnovnoj školi na Pavlovcu, a od 1949. do 1956. u Tavankutu. Tamo je sa suprugom Ljudevitom, tadašnjim ravnateljem OŠ »Matija Gubec«, bila aktivna u dramskoj, folklornoj, glazbenoj i književnoj sekciji HKPD-a »Matija Gubec«. Poslije je, do umirovljenja, učiteljica u Subotici – u

Vježbaonici Učiteljske škole, te u OŠ »Jovan Jovanović Zmaj«. Nakon odlaska u mirovinu predavala je hrvatski jezik u bisku-

pijskoj gimnaziji »Paulinium« u Subotici.

Stručne članke objavljivala je u pedagoškim časopisima »Naša škola« i »Prosvetni pregled«. Od 1978. do 1993. bila je pomoćnica kantora u više subotičkih župa (sv. Juraj, sv. Marija, u Žedniku, Đurđinu, Paliću), od 1979. do 1993. pisala je tekstove za meditativne večeri u povodu Dužijance i uvježbavala mlade za nastupe koji su se održavali u subotičkoj katedrali, bila je članica proširenog uredništva »Bačkog klasja« i »Subotičke Danice«, članica organizacijskog odbora za proslavu 300. obljetnice obnov-

ljene crkvenosti među bačkim Hrvatima (1986).

Jedna je od osnivača Bunjevačke matice (kasnije Matice hrvatske Subotica) 1995. i njezina predsjednica od 1995. do 2005., te urednica »Klasja naših ravni« od 1996. do 2003.

Pjesme i članke je objavljivala u »Bačkom klasju«, »Subotičkoj Danici«, »Glasu ravnice«, »Zvoniku«, »Klasju naših ravni«, »Zborniku Ivana Antunovića«, te u »Zborniku kršni zavičaj« (Drinovci).

Ukopana je u subotu, 26. studenoga, na Kerskom groblju u Subotici.

D. B. P.

U SUSRET PROSLAVI 75. OBLJETNICE HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Sačuvali hrvatski identitet

**Proteklih
desetljeća
više je puta
dolazilo do
promjene
imena
društva,
ali i brisanja
njegova
hrvatskog
predznaka**

Prije sedamdeset i pet godina, točnije, 6. prosinca 1936. godine za 11 sati zakazana je osnivačka skupština novoga društva u Somboru. Jedan dio članstva nekadašnjeg »Bunjevačkog kola«, koje je bilo aktivno na održavanju tradicionalnih bunjevačkih običaja, igranki i zabava, izazvan je proturječnim pogledima na aktualna nacionalna, politička i socijalna pitanja. Jedno od tih pitanja bilo je i – jesu li Bunjevci Hrvati ili nisu?

Dijelu članstva bilo je potpuno jasno tko su i što su, dok su drugi imali suprotno mišljenje. Predvođeni siromašnim zemljoradnikom *Antunom Matarićem* iz Nenadić salaša nekolicina je pokazala otpor prema tadašnjem predsjedniku »Bunjevačkog kola« *Stipanu Stolšiću*, zbog neprihvatanja velikosrpske buržoazije oličene u vlasti *Bogoljuba Jeftića*. Ovu grupu su, pokraj nekoliko školaraca, činili siromašniji zemljoradnici, trgovci, zanatlije i radnici.

RASKOL U »BUNJEVAČKOM KOLU«

U monografiji izdanoj povodom 50 godina djelovanja KUD-a »Vladimir Nazor« u Somboru, koju je napisao *Franja Matarić*, jasno stoji koje je pitanje preva-

gnulo u ovom raskolu i na koncu odvajanju dijela članstva iz »Bunjevačkog kola«, te osnivanju hrvatskog društva.

»Nepomirljivost ovih dviju struja pokazala se već na skupštini 'Bunjevačkog kola' u ožujku 1936. godine. Njihov sukob zaoštravalo je i često inicirano i podgrijavano pitanje – jesu li Bunjevci Hrvati, ili su oni neka 'grana mala, ali fina' neutvrđenog stabla, pa mogu biti samo Bunjevci«.

I u to vrijeme, tridesetih i četrdesetih godina prošloga stoljeća, u nacionalno zamršenom i politički uzdrmanom sustavu ondašnje države, mnogima je odgovarala neutvrđena nacionalna pripadnost. Neki su te okolnosti nacionalne neodređenosti koristili kao mogućnost da pripadaju svakome, a osobito onomu tko je trenutačno na vlasti. Režimska elita u »Bunjevačkom kolu« nije obraćala pozornost na ove ljude suprotnog mišljenja, uvjerena da će i oni, kao i sve opozicije ranijih vremena u balkanskom načinu vladanja, prije ili kasnije prići vlasti.

Izdvojenicima nije bilo lako jer nisu imali svoje prostorije, a od predstavnika gradske policije nisu dobili dozvolu za rad. U pomoć su im pritekli članovi somborskog Križarskog bratstva i sestrinstva koji su djelovali isključivo pod okriljem Crkve. Oni su im omogućili rad ustupom prostorija u kojima su se tijekom 1936. održavali sastanci, dogovori i uobličavale se vrste i načini aktivnosti društva koje će uskoro biti osnovano.

OD MIROLJUBA DO NAZORA

Na spomenutoj osnivačkoj skupštini 1936. godine među 180 nazočnih bili su i predstavnici gradskih vlasti. Pozdravnim riječima skupštinu je otvorio Antun Matarić i nazočnima iznio obrazloženje zbog kojeg se novo društvo osniva, a pravila društva objašnjavaju svrhu njegova postojanja. Prvi cilj novog, tek začeto društva, bilo je otvaranje i održavanje društvenih prostora, odnosno podizanje društvenog doma, a tu su bile i smjernice

koje su od tada u temeljima društva i uglavnom se održavaju do danas. To je: osnivanje sekcija, otvaranje čitaonice i knjižnice, priređivanje predavanja, zabava, igranki, te glumačkih, pjevačkih i glazbenih priredbi, kao i društvenih izleta i turneja, njegovanje i čuvanje narodnih starina, tradicija, običaja i nošnje, te unapređivanje nacionalnih, kulturnih i materijalnih interesa hrvatskog naroda, kao što je potpomaganje učenika, odjevanje djece, otvaranje kuhinje za sirotinju i slično. Ova su pravila na prvoj skupštini prihvaćena jednoglasno uz burni pljesak. Novoosnovano društvo dobiva ime Hrvatsko kulturno društvo »Miroljub« po hrvatskome pjesniku *Anti Evetoviću Miroljubu*. Svaki stranački i politički rad u društvu bio je zabranjen, no izvan društva nije bilo isključeno djelovanje u politici. Svi tadašnji članovi pripadali su Hrvatskoj seljačkoj stranci *Stjepana Radića*.

Sjedište društva je na početku bilo u Križarskom domu, ali ubrzo se od priloga članova, kredita i pozajmica kupuje i adaptira stara zgrada Hrvatskog doma koja se, kao mala ali funkcionalna, mijenja za veću nefunkcionalnu zgradu pivovare »Avala« na Vijeću Radomira Putnika. Zgrada je obnavljana punih 17 godina da bi dobila današnji izgled. U njoj društvo djeluje do danas.

Nekoliko je puta dolazilo do promjene imena društva i hrvatskog predznaka. U travnju 1949. godine društvo nosi naziv Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Vladimir Nazor«, u prosincu 1957. godine iz naziva se briše hrvatski predznak, da bi se na saboru održanom 20. svibnja 2001. donijela odluka o promjeni imena društva i vraćanju hrvatskog predznaka. Od tada do danas društvo djeluje pod nazivom Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora. Pokraj brojnih sekcija koje ovdje djeluju, od 1998. društvo neprekidno izdaje list »Miroljub«, koji izlazi četiri puta godišnje.

Zlatko Gorjanac

Podaci iz prve monografije

U tekstu su korišteni podaci iz prve monografije ovoga društva, tiskane u svibnju 1986. godine povodom pedesete godišnjice društva. Iz tiska izlazi i druga monografija koja prati rad društva u proteklih 25 godina, s osvrtom na 50 prijašnjih godina djelovanja. Promocija će biti upriličena na Godišnjem koncertu, koji će se održati večeras, 9. prosinca, u Velikoj dvorani Hrvatskog doma.

OBLJETNICE SMRTI DVOJICE ZNAMENITIH HRVATA – DR. JOSIPA ANDRIĆA I FRANJE KUHAČA

Velikani duha vlastitoga naroda i univerzalnih

*Tambura je velika ljubav šokačkih Hrvata, a dr. Andrić je ostavio neizbrisiv trag u oblasti tamburaške glazbe **

Svojim sustavnim istraživanjem i prikupljanjem folklorne građe Kuhač je postavio temelje na kojima su se razvijale hrvatska muzikologija i etnomuzikologija

Osnovno polazište i strateško načelo kulture hrvatske zajednice u Vojvodini trebalo bi biti – kultura vojvođanskih Hrvata kao dio jedinstvene hrvatske kulture, ali ujedno i dio kulture Srbije. Unatoč vidljivim naporima i uspjesima hrvatskih institucija u ovom području, u nekim mjesnim kulturnim udrugama ova problematika još nije u potpunosti shvaćena, a svijest šireg članstva o tom segmentu djelovanja u pojedinim udrugama trebalo bi podići na višu razinu.

Zbog površnog poznavanja povijesnih veza Hrvata s ovih prostora s matičnom zemljom, pa i hrvatske kulture općenito, i njihova je nacionalna svijest slabije razvijena, te o hrvatskim velikanima, pa i onima koji potječu iz ovih ili obližnjih krajeva, znanje je oskudno. Mnogi od njih dosegli su univerzalne vrijednosti i zaslužuju mjesto u kolektivnoj memoriji, ne samo Hrvata, nego i drugih naroda. Ovom ćemo se prigodom sjetiti dvojice velikana koji su svojim djelima zaslužili pozornost ovdašnjih Hrvata, kao i njihovih susjeda.

JOSIP ANDRIĆ

Vraćanjem biste dr. *Josipa Andrića* 2007. godine na staro mjesto i osnutkom HKUPD-a »Matoš«, svake se godine u Plavni 7. prosinca obilježava, makar sv. misom zadušnicom, Dan sjećanja na dr. Josipa Andrića, koji je toga dana 1967. umro u Zagrebu. Josip Andrić je rođen u Bukinu, u

Bačkoj, 1894. godine. Odrastao je u Moroviću u Srijemu, glazbu učio u Slavonskoj Požegi i Pragu, pravo u Zagrebu, filozofiju u Innsbrucku i Zagrebu. Tamburu je svirao od osme godine. U svojim je skladbama obrađivao pretežito bačku, srijemsku i slavonsku tematiku, pa je njegova prva opera »Dužijanca«, prva bunjevačka opera uopće. Druga opera »Šijakinja« tematizira požeški kraj, treća »Raspršeno kolo« je slavonsko-srijemskog sadržaja, a četvrta »Matoš« ostala je nedovršena. Njegova je opereta

Dr. Josip Andrić

»Na vrbi svirala« posvećena Plavni, rodnomu selu njegove majke. Svestrani umjetnički i stvaralački rad dr. Andrića nije predmet ovoga teksta, a njegov duhovni lik nedavno je predstavljen u župi sv. Ilije, prigodom posvete crkve u Bođanima. Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu upravo je za potrebe HKUPD-a »Matoš« priredio građu Andrićevih zapisa narodnih pjesama iz Plavne i Bođana, koju je ovaj glazbeni pregalac zapisao 1952. i 1953.

godine u ovim selima. Njome će se »Matoševci« baviti idućih godina.

Tambura je velika ljubav šokačkih Hrvata, a dr. Andrić je ostavio neizbrisiv trag u oblasti tamburaške glazbe, kako komponiranjem, tako i pisanjem na zanimljiv način različitih tema o glazbi:

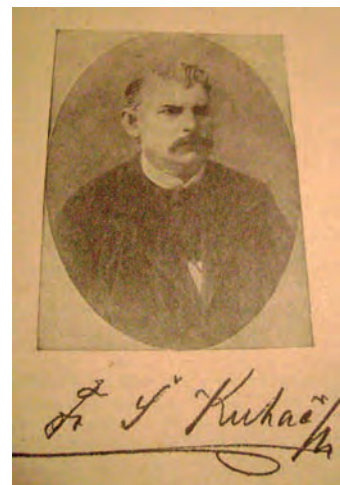
»Prvi historijski dokument o tamburi na ovom tlu potječe iz godine 1551. Nešto više od jednog stoljeća kasnije pjeva već naša narodna pjesma o tamburi, a još jedno stoljeće poslije pjevaju o tamburi dalmatinski pjesnik *Andrija Kačić Miošić* i slavonski pjesnik *Matija Reljković*... Po *Paji Kolariću* postao je Osijek prvi historijski centar tamburaške glazbe. Iz Osijeka je *Franjo Kuhač* znanstveno, a *Mijo Majer* praktički prenio tamburaška nastojanja u Zagreb, kao što se nešto kasnije *Pera Ilić* iz Sr. Karlovaca pojavio s tamburaškim pokušajima u Beogradu.« (Dr. Josip Andrić, »Tamburaška glazba, historijski pregled«, Slavenska Požega, 1962.)

FRANJO KSAVER KUHAČ

Ove se godine diljem Hrvatske nizom glazbenih događaja obilježava stota obljetnica smrti velikoga hrvatskog muzikologa *Franje Ksavera Kuhača*. Ovaj osnivač hrvatske muzikologije, koji je prvi zapisivao i proučavao narodne melodije svih južnih Slavena, zalazio je i u Bačku. U njegovim zbirkama, među dvije tisuće južnoslavenskih narodnih melodija, ima 47 pjesama iz Bačke. Poslije Kuhača, i kasnije dr. *Vinka Žganeca*, više nitko nije sustavno posvećivao pažnju šokačkom glazbenom folkloru u Bačkoj, osim, naravno, dr. Josipa Andrića.

Glazbeni povjesničar *Franjo Kuhač*, kao prvi etnomuziko-

log, proputovao je sve južnoslavenske zemlje, od Bugarske do Gradišća, od Slovenije do Makedonije, zapisujući narodne pjesme i proučavajući narodna glazbala. Otkrićem hrvatskih napjeva u djelima *Haydna* i *Beethovena* privukao je veliku pozornost europske stručne javnosti.

Naslijedivši od *Kolarića* ljubav prema narodnom blagu, Kuhač je otišao studirati glazbu u Peštu, Leipzig, Beč i Weimar, gdje je jedno vrijeme učio klavir kod *Franza Liszta*.

Kuhač je punih 12 godina putovao sabirući i zapisujući narodne pjesme i za to je vrijeme skupio oko 5000 narodnih melodija, te je 1600 napjeva objavio u izdanju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, u zbirci pod nazivom »Južnoslavenske narodne popijevke«.

Značajno je i Kuhačevo djelo »Prva hrvatska komparativna muzikologija« u kojoj uspoređuje osobine hrvatske pučke glazbe s osobinama pučke glazbe Mađara, Talijana, Nijemaca i drugih susjednih naroda. Napisao je i knjigu »Uputa u glasoviranje«, što je prva hrvatska škola za klavir namijenjena djeci i odraslima. U njoj su skladbe i narodne melodije iz svih krajeva Hrvatske, kao i

h vrijednosti

djela hrvatskih skladatelja: I. pl. Zajca, V. Lisinskog, F. Kuhača, F. Livadića i dr.

Svojim sustavnim istraživanjem i prikupljanjem folklorne građe postavio je temelje na kojima su se razvijale hrvatska muzikologija i etnomuzikologija. Melodija, koju je J. Haydn iskoristio za stvaranje njemačke nacionalne himne, vrlo je slična pjesmi koju je Kuhač pronašao i zapisao kao vrlo stari napjev podrijetlom iz Marije Bistrice, Sv. Ivana Zeline, Međimurja i Gradišća (!).

Hrvati, ali i drugi južnoslavenski narodi, ocijenili su Kuhačev rad vrlo korisnim. Zato je Kuhačeva rodna kuća u Osijeku, u kojoj se rodio 20. studenoga 1834. godine, označena spomen-pločom. Najveća ulica u povijesnoj osječkoj jezgri nazvana je njegovim imenom, a glazbena škola u njegovu rodnom gradu ponosno nosi njegovo ime.

Ono što je u svemu ovome osobito zanimljivo jest činjenica da je Kuhača Srpska akademija nauka i umjetnosti 1892. godine proglasila svojim počasnim članom (iste je godine titulu počasnog člana SANU-a dobio i Josip Juraj Strossmayer).

Danas već i neke ulice nose naziv po dr. Andriću, a nadamo se da će i njegov glazbeni nasljednik *Julije Njikoš*, koji također pripada velikanima hrvatske tamburaške glazbe, uskoro dobiti svoje obilježje.

Ovo sjećanje na dvojicu velikana završit ćemo jednom britkom mišlju A. G. Matoša, koja bi mogla biti nekima od koristi: »Ima duhova, u kojima je narodni duh cijelog naroda, a ima naroda bez narodnog duha.« (»Umjetnost i nacionalizam«, u: »Kritike. Prikazi i polemike iz hrvatske i srpske književnosti i plastičnih umjetnosti«, Zagreb, 1940.)

Zvonimir Pelajić

2. prosinca 2011.

ODRŽAN ZNANSTVENI KOLOKVIJ O MARIJANSKOJ POBOŽNOSTI U BAROKNOM SLIKARSTVU U KATOLIČKIM CRKVAMA U VOJVODINI

Bogorodičine slike u očajnom stanju

Marijanska pobožnost u Vojvodini u doba baroka nije dosad bila predmet znanstvenih interesa, iako je bilo prisutno petnaestak inačica popularnih i čašćenih Bogorodičinih slika iz središnje Europe i Južne Amerike, što predstavlja širok i značajan opus. Tim je povodom Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata prošloga četvrtka organizirao znanstveni kolokvij s temom »Marijanska pobožnost kao motiv u baroknom slikarstvu u katoličkim crkvama u Vojvodini«, o kojoj je govorio doktorand povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu *Dušan Škorić*.

Škorić je istaknuo kako se marijanska pobožnost, vidljiva i u slikarstvu, vremenom mijenjala.

»Teritorij današnje Vojvodine bio je okrenut onim tipovima čudotvornih slika koje su pružale utočište od osmanlijskih razaranja i progona, no kako je ratna opasnost jenjavala, Bogorodičinih slikama puk se obraćao sve više na razini osobne, a ne opće pobožnosti. Čašćenim slikama davani su

Slika Radosne Gospe u Beču

darovi, nakit i zlatnici, a kasnije srebrni motivi s dijelovima tijela, takozvani 'zdravstveni motivi', kazao je Škorić.

Krajem 18. i početkom 19. stoljeća marijanska pobožnost poprimala nove oblike, sukladno društvenim i političkim promjenama.

»Polako su čašćene slike Blažene Djevice Marije gubile na važnosti. Vjernici su se više okrenuli litografijama ili slikama na staklu, okrećući se osobnoj pobožnosti. Crkve u kojima se nalaze slike Blažene Djevice Marije postaju sve manje proštenička i hodočasnička upo-

rišta. Slike bivaju sklonjene s oltara i danas se nalaze po hodnicima vjerskih objekata, tavanima župnih dvorova i sl. Tek nekolicina ih je opstala do danas, primjerice Gospa Snježna na Tekijama, Crna Gospa kod subotičkih franjevaca ili Radosna Gospa kod franjevaca u Baču«, objašnjava Škorić.

Po Škorićevim riječima, ove se slike danas nalaze u »očajanom« stanju, iako postoje nastojanja da se one restauriraju. »Veliki iskorak oko restauracije čini *Szuzsanna Papp Korhecz* iz Subotice, ali ona sama ne može puno uraditi. S druge strane, meritorni zavodi za zaštitu spomenika u pokrajini nemaju baš pozitivan stav glede očuvanja ovoga dijela barokne baštine«, kaže Škorić.

Znanstveni kolokvij priređen je u sklopu projekta »Barokno slikarstvo u XVIII. stoljeću u samostanima i rimokatoličkim crkvama u Vojvodini«, kojega ZKVH-a realizira s doktorandom Dušanom Škorićem. Ovaj projekt dobio je i potporu Ministarstva kulture Republike Srbije.

D. B. P.

I OVE GODINE U ART KINU

Ciklus hrvatskog filma u Subotici

Dругu godinu zaredom program pod nazivom »Ciklus hrvatskog filma« održat će se u Subotici od 10. do 12. prosinca u organizaciji Udruge za audiovizualno stvaralaštvo Artizana iz Zagreba i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Uz pomoć Art kina »Aleksandar Lifka«, u čijem prostoru će se odvijati i ovogodišnji program, bit će predstavljeni filmovi *Tomislava Gotovca*, animirani filmovi *Borivoja Dovnikovića Borde* i dokumentarni filmovi *Miroslava Mikuljana* iz doba amaterskog stvaralaštva.

U subotu, 10. prosinca, na programu su filmovi *Tomislava Gotovca* »Glenn Miller 2000« i »Dead Man Walking«. Gost večeri je *Slobodan Šijan*. U nedjelju, 11. prosinca, na repertoaru su animirani filmovi *Borivoja Dovnikovića Borde* - »Ceremonija«, »Znatiželja«, »Krek«, »Ljubitelji cvijeća«, »Putnik drugog razreda«, »Škola hodanja«, »Jedan dan života« i »Uzbudljiva ljubavna priča«. Gosti večeri su *Borivoj i Vesna Dovniković*. U ponedjeljak, 12. prosinca, na programu su filmovi *Miroslava Mikuljana* iz amaterskog razdoblja - »Nadgradnja«,

»Seisana«, »Arijadna«, »Single Cross«, »Rodendan stalagmita«, »Post sezona«, »Putnici Eldorado expressa«, »Jesenice - Stuttgart«, »Intermezzo«, »In Continuo« i »Druga obala«. Filmove će predstaviti *Silvio Mirošničenko*.

Sve projekcije su od 20 sati, a održavaju se u kino dvorani Art kina »Aleksandar Lifka«, Trg žrtava fašizma 5.

Ovaj program omogućen je uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra i u suradnji s Hrvatskim filmskim savezom i Zagreb filmom, a predstavlja redovitu promociju hrvatskog filma u Subotici, odnosno u Vojvodini i Srbiji, u okviru programa međunarodne suradnje.

D. B. P.

PROSLAVA BLAGDANA SVETE KATARINE U ISTOIMENOJ CRKVI U SOTU

Odana vjeri i po cijenu smrti

U petak, 25. studenoga, u župnoj crkvi svete Katarine Aleksandrijske (djevice i mučenice) proslavljen je crkveni god u nazočnosti velikog broja vjernika iz Sota, Šida, Iloka i ostalih mjesta šidske općine i iz Hrvatske. Svečanu misu predvodili su, na molbu vlč. *Zdravka Čabrajca*, župnika u Sotu, *Mato Martinković*, župnik iz Vukovara, *Eduard Španović*, župnik iz Srijemske Mitrovice, *Mihail Režak*, rimokatolički župnik iz Šida, *Ivica Živković*, župnik iz Hrtkovaca, preč. *Zenoni Vovk*, župnik iz Srijemske Mitrovice, *Stjepan Vukovac*, župnik iz Tovarnika, vlč. *Stipo Klajić*, nekadašnji župnik u Sotu, kao i vlč. *Stjepan Barišić* i *Vladimir Edelinski*, grkokatolički župnik u Bačincima.

Misno su slavlje uveličali i članovi crkvenog zbora iz Sota, pod ravnanjem nastavnice *Dragane Gluvnja*, koji su svojim pjesmama slavili Isusa. U propovijedi je vlč. *Mato Martinković* najprije govorio o životopisu svete Katarine Aleksandrijske, o njejoj hrabrosti, postojanosti u kršćanskoj vjeri, koja je živjela u vrijeme progona kršćana za vrijeme vladavine Dioklecijana u Aleksandriji. Upravitelju Aleksandrije Maksiminu se Katarina toliko svidjela da se razvjenčao od svoje žene i na sve moguće načine pokušao pridobiti Katarinu. Ona nije prihvatila njegove nemoralne ponude, a on, kako bi je se domogao i pokušao osvetiti, unajmio je 50 mudraca koji su je trebali odgovoriti od njezina kršćanskog uvjerenja. Međutim, nisu uspjeli, a nakon još jednog pokušaja smaknuli su Katarinu tako što su joj odrubili glavu. Katarina je bila jedna od najsvjetlijih primjera kršćanstva u Aleksandriji, nije ostavila svoju vjeru ni po cijenu smrti.

Iako je bio radni dan, Soćani su u velikom broju nazočili svečanoj misi, jer ovaj dan je za veliki broj obitelji u mjestu bio dan okupljanja najmilijih na obiteljskom ručku. Tako je i danas – ponosno mještani Sota slave sv. Katarinu, njeguju i čuvaju tradiciju, svoj nacionalni identitet i prenose običaje svojoj djeci koja se s radošću okupljaju u crkvi i slave Isusa i sv. Katarinu, njihovu zaštitnicu.

Ovom tradicionalnom slavlju katolika iz Sota nazočili su i predstavnici HNV-a *Zlatko Načev* i *Andrej Španović*.

Suzana Darabašić

UREĐENA KAPELA NA KATOLIČKOM GROBLJU U ŠIDU

Mjesto za dostojanstveni ispraćaj pokojnih

Na katoličkom groblju u Šidu nalazi se kapela kojoj je bila potrebna sanacija i uređenje. Od 2002. godine na ovoj građevini nije se ništa ulagalo iako je bilo prijeko potrebno s obzirom da je prokišnjavao krov, a samim tim je narušen kako vanjski, tako i unutarnji izgled kapele. Ovih dana, na inicijativu ravnateljice Javnog komunalnog poduzeća »Standard« iz Šida *Violete Colnar*, završeni su radovi ličenja kako vanjskog, tako i unutarnjeg dijela kapele. Također, zamijenjen je crijep, kao i

krovnna konstrukcija, tako da ova građevina više neće prokišnjavati. Ova investicija iznosila je 100.000 dinara, a sredstva su izdvojena iz JKP-a »Standard« iz Šida.

Inače, samo groblje se nalazi na strani jedne ulice, a nasuprot njega su naseljene kuće. S obzirom da groblje nije ograđeno, a prema riječima *Violete Colnar*, redovit je problem sa stalnim zagađenjem okolice groblja, iako se ono redovito održava. Pokazalo se neophodnim što hitnije ograđivanje, što je u planu za proljeće, kada će se postaviti stupovi i žice i na taj način onemogućiti nemarnim ljudima odlaganje otpada na groblje. Može se sa sigurnošću reći da je uređena kapela mjesto koje će ubuduće omogućiti dostojanstveniji ispraćaj pokojnih, a ono što pokraj svih najavljenih poslova još slijedi jest i rješenje problema odvodnje. To će također, prema riječima ravnateljice *Colnar*, uskoro biti riješeno. Na posjetiteljima je da grobove svojih najbližih i dalje održavaju kao što su to radili i dosad, jer ovo mjesto je, može se sa sigurnošću reći, jedno od najuređenijih grobalja u okolici.

Suzana Darabašić

DUHOVNA OBNOVA U ŠIDU

Priprava za Božić

U posljednjoj duhovnoj obnovi u ovoj sezoni održano je predavanje na temu priprava za Božić, najradosniji događaj u povijesti, *Marije Krivić* iz zajednice Mir 2 iz Osijeka, u petak, 25. studenoga, u župnoj crkvi Presveto Srce Isusovo u Šidu. I ovoga puta vjernici katoličke i pravoslavne vjere strpljivo su slušali Mariju Krivić i njezine riječi o slavljenju Boga i prizivanju k sebi. U svojim je besjedama rekla: »Isus je objavitelj Boga, on nije iluzija, nego stvarnost. Bog je s nama stalno, mi gnojimo našu zemlju, jer taj gnoj je neophodan. Što je čovjek prirodni, to je i narav naša, a onaj tko se u Boga uzda, snaga mu se obnavlja. Mi smo svjetlo na zemlji, nama nitko ne može oduzeti život, bit je da znamo vjerovati u ono čemu se nadamo. S obzirom na veliki broj depresija u svijetu i kod nas, vjerujemo da je ona izlječiva, treba ju samo reprogramirati. Vrijeme je da se vratimo kući, Bogu, jer moja kuća je Gospod. Potrebno je samo svaki dan mu se obratiti i reći: 'Dođi Gospodine u moj život'. Ovih dana odlučite ljubiti svoje bližnje, svima nam treba ljubavi i snage odozgo. Ako poželiš da imaš radosti, povjeruj da Bog vodi tvoj život i tvoje patnje će biti završene. Ovo je vrijeme obraćanja, otvaranja srca Gospodinu. Stalno hoćemo biti netko drugi, a time smo slabiji. Ovih dana na zornicama će se čitati divne priče iz Svetog pisma, upijajte te riječi i otvorite svoja srca i vjerujte Isusu. Budite postojani, uvijek je istina ljubiti, praštati, davati, vjerovati i priznati svoje slabosti. Otvorite svoje srce i idite na ispovijed, ljubite bližnjega i doživite radost Krista«, istaknula je u svom govoru Marija Krivić.

Riječi Marije Krivić, tijekom četvoromjesečnih predavanja u Šidu, potaknule su mnoge da s radošću posjećuju ovaj skup, jer u ovim teškim vremenima, kada se svi pomalo u nekim trenucima svoga života osjetimo bespomoćni i odbačeni, ovakav oblik predavanja i hagioterapije je svima okrepa za dušu, a isto tako mnogima prigoda da se, ako dosada nisu, vrte u crkvu i pozovu Isusa k sebi.

Suzana Darabašić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 2. do 8. prosinca

2. PROSINCA 1890.

Po isteku prvog mandata *Lazar Mamužić*, pravnik po naobrazbi, ponovno je izabran, velikom većinom glasova, za gradonačelnika slobodnoga kraljevskog grada Subotice. Tom prigodom je u Općinsko vijeće izabran i *Isidor Milko*, istaknuti pisac i javni djelatnik, predsjednik Židovske vjerske općine. U to vrijeme Subotica broji 72.683 stanovnika, među kojima je 2.540 Židova.

2. PROSINCA 1917.

Premинуo je *Geza Tikvicki*. Po završetku osnovne škole i niže gimnazije izučava strojarški zanat i priklanja se radničkom pokretu. Sa 16 godina je uhićen i udaljen s posla u zemunskoj tvornici aviona »Zmaj«, te je zbog štrajka protjeran iz Beograda. Ubrzo postaje član KPJ, a od 1940. je u Rajonskom komitetu. Nakon travanjskog rata 1941. vraća se u Suboticu i ubrzo prelazi u ilegalu. Početkom 1942. je u najužem pokrajinskom partijskom vodstvu, a poslije rata obnaša visoke gradske, okružne i pokrajinske dužnosti. Bio je član srbijanske, kasnije jugoslavenske vlade, te veleposlanik u Mađarskoj. Svoja sjećanja objavio je u knjizi »Slike ustanka u Bačkoj« (1989.).

2. PROSINCA 2001.

Izenada je preminuo mr. sc. *Josip Buljovčić*, pedagog, jezikoslovac, kazališni kritičar, dramaturg i prevoditelj (mađarski, poljski). Diplomirao je jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Beogradu (1955.), a magistarsku radnju o udjelu »Bunjevačkih i šokačkih novina« u razvitku pisanog jezika bačkih Hrvata obranio je u Sarajevu (1980.). Gimnazijski je i profesor na Višoj pedagoš-

koj školi u Subotici, gostujući predavač u Szegedinu i lektor na Varšavskom sveučilištu. Suradnik je »Enciklopedije Jugoslavije«, u znanstvenim radovima interesira se za kultura, književna i jezična pitanja Hrvata u Podunavlju, osvrćući se na djela hrvatskih pjesnika, prozaika, skupljača narodne književnosti (*B. Vujkov*), dramskih pisaca (*M. Poljaković*) i suvremeno dijalekatno pjesništvo (*I. Pančić*, *V. Sekelj*, *M. Miković*). Veliko je zanimanje pokazao za kazalište, pa je često pisao o umjetničkim ostvarenjima gostujućih i stalno angažiranih redatelja i glumaca u subotičkom »Hrvatskom narodnom kazalištu«, kasnije Hrvatskoj drami subotičkog Narodnog pozorišta - Népszínház (*T. Tanhofer*, *J. Asić*, *G. Kopunović* i dr.). Objavio je više udžbenika i jezikoslovnih djela, a posthumno mu je tiskana knjiga kazališnih kritika i portreta. Rođen je 17. siječnja 1932.

3. PROSINCA 1980.

Premинуo je istaknuti liječnik i pedagog, prof. dr. *Ante Šokčić*. Studij medicine završio je u Zagrebu (1935.), gdje na Klinici za ORL završava specijalizaciju (1939.). Utemeljitelj je Otorinolaringološkog odjela Subotičke bolnice, krajem četrdesetih godina ORL Vojne bolnice u Petrovaradinu, a potom (1953.) Klinike za bolesti uha, grla i nosa Vojno-medicinske akademije. Početkom pedesetih je docent na katedri za ORL VMA, od 1959. je izvanredni profesor, a od 1962. godine je redoviti profesor. Važio je za vrsnoga dijagnostičara i spretnog kirurga. Objavio je više zapaženih stručnih radova. Umirovljen je 1971. godine. Rođen je u Subotici 15. siječnja 1911.

3. PROSINCA 1999.

U Gradskoj knjižnici priređena je večer sjećanja na *Ambrozija Bozu Šarčevića*, suradnika i sljedbenika *Ivana Antunovića*, koju su pripremili *Lazar Merковиć*, *Josip Buljovčić*, *Milovan Miković* i *Duška Jurić*.

4. PROSINCA 1941.

Rođen je *Petar Vukov*, pjesnik, kritičar, prevoditelj s mađarskog jezika i knjižničar Gradske knjižnice u Subotici. Od 1972. do početka 1983. glavni i odgovorni je urednik književnog časopisa »Rukovet«. Uz ciklus pjesama u zajedničkoj zbirci »Vidici vetrova«, sa *Z. Asić* i *J. Tušakom* (1964.), objavio je dvije knjige stihova »Tamnom stranom oka« (1969.) i »Plamen, lament« (1974.), kao i kratki roman »Atlantis« (2003.). Preminuo je 30. listopada 2003.

5. PROSINCA 2003.

U Zavičajnoj galeriji dr. Vinko Perčić prikazane su dvije nove knjige, u nakladi Historijskog arhiva Subotica – analitički inventar »Kraljevski komesar Jožef Gludovac u Subotici (1788.-1790.)«, *Gašpara Ulmera* i *Zorice Mandić*, te zbirka portreta »Istaknuti lekari Subotice (1792.-1992.)«, *Emila Libmana*.

6. PROSINCA 1918.

Subotičani su priredili srdačan doček netom pristiglom 86. pješadijskom puku, mahom sastavljenom od vojnika i časnika iz Subotice. Međutim, nakon nekontrolirane pucnjave i nereda, građanstvu je naredeno da kapije svojih domova drže pod ključem od 16 sati poslijepodne do 7 sati izjutra. Vojska čuva važnije javne objekte, a posebice sva skladišta.

6. PROSINCA 1985.

Prema pisanju lokalnoga tiska, tijekom četiri desetljeća u Subotici je izgrađeno 18 tisuća stanova.

6. PROSINCA 1938.

Osnovan je Odbor »Hrvatske kulturne zajednice«, kojemu je predsjednik dr. *Josip Andrić*, tajnik *Marina Radičev*, potpredsjednici dr. *Ante Šokčić* i *Marko Čović*, te članovi Upravnog odbora *Đulka Šokčić*, *Adalbert Šimić*, *Stjepan Šokčić*, *Mirko Kesejić* i dr.

7. PROSINCA 1967.

U Zagrebu je umro dr. *Josip Andrić*, svestrani i plodan umjetnik i kulturni djelatnik – pripovjedač, jezikoslovac, prevoditelj s češkog, francuskog i njemačkog jezika, glazbenik i sakupljač glazbenog narodnog blaga. Napisao je brojne knjige priča, romana, putopisa, monografija i dr. Pokraj toga, zabilježio je oko dvije tisuće narodnih napjeva u Bačkoj, Srijemu, Slavoniji i drugdje. Autor je prve bunjevačke opere »Dužijanca«, premijerno izvedene 1953. godine na subotičkoj kazališnoj sceni, te prve šokačke operete »Na vrbi sviralak«. Rođen je u Bukinu 14. ožujka 1884.

8. PROSINCA 1883.

Ministarstvo unutarnjih poslova Ugarske odobrilo je rad »Subotičkog gimnastičkog društva«. U pravilima, koja je potpisao privremeni predsjednik *Mihajlo Pertić*, navodi se i ovo: »Cilj društva je vježbanje i širenje gimnastike, pješačenje, šakanje, mačevanje i borbe drugim sredstvima, klizanje, bacanje kugle, u prvom redu radi razvijanja tjelesne snage muške djece.«

Temeljem članka 64. stavak 3. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (»Sl. glasnik RS«, broj 62/06, 69/08 i 41/09) i članka 1. Odluke o određivanju ovlaštenoga tijela za provedbu postupka davanja u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu (»Sl. list općine Subotica« broj 29 /2008), a na temelju suglasnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj: 320-11-1059/2011-15 od dana 30.11.2011. godine, gradonačelnik grada Saša Vučinić je dana 30.12.2011. godine, donio

**1. ODLUKU O RASPISIVANJU JAVNOGA NATJEČAJA ZA DAVANJE U NAJAM
POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU U GRADU SUBOTICI**
i raspisuje

**2. NATJEČAJ ZA JAVNU DRAŽBU U PRVOM KRUGU ZA DAVANJE U NAJAM
POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU**

I. - Predmet javnoga nadmetanja -

1. Raspisuje se natječaj za javnu dražbu u prvom krugu za davanje u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u Gradu Subotici po Programu zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u 2010. godini, u sljedećim katastarskim općinama:

KO	Broj javnoga nadmetanja	Površina (ha, ari, m ²)	Početna cijena (din/ha)	Polog (din.)	Razdoblje najma (god.)
Đurđin	99	63,7458	14.000,00	89.244,12	1
Đurđin	115	24,5222	14.000,00	34.331,08	1
Bikovo	223	98,8159	14.000,00	138.342,26	1
	UKUPNO	187,0839			

2. Raspisuje se natječaj za javnu dražbu u prvom krugu za davanje u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u Gradu Subotici po Programu zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta u 2011. godini, u sljedećim katastarskim općinama:

KO	Broj javnog nadmetanja	Površina (ha, ari, m ²)	Početna cena (din/ha)	Depozit (din)	Period zakupa (god)
B. Vinogradi	1	25,8964	5.000,00	12.948,20	1
B. Vinogradi	2	34,3304	7.000,00	24.031,28	1
B. Vinogradi	3	38,6026	7.000,00	27.021,82	1
B. Vinogradi	6	2,9432	9.000,00	2.648,88	2
B. Vinogradi	9	7,3107	8.000,00	5.848,56	2
B. Vinogradi	10	2,2800	7.500,00	1.710,00	2
B. Vinogradi	11	1,8808	6.500,00	1.222,52	2
B. Vinogradi	12	12,7040	13.000,00	16.515,20	2
B. Vinogradi	13	2,9018	8.000,00	2.321,44	2
B. Vinogradi	18	21,4043	9.000,00	19.263,87	2
B. Vinogradi	19	10,4538	10.500,00	10.976,49	2
B. Vinogradi	21	7,6509	3.500,00	2.677,82	1
B. Vinogradi	22	13,9257	8.000,00	11.140,56	1
B. Vinogradi	23	3,8371	6.500,00	2.494,12	1
B. Vinogradi	24	1,6238	3.500,00	568,33	1
Novi Grad	25	4,2072	3.000,00	1.262,16	1
Novi Grad	26	0,4211	5.500,00	231,61	1
Novi Grad	27	0,5411	6.500,00	351,72	1
Novi Grad	28	6,7373	4.000,00	2.694,92	1
Palić	44	25,0920	9.000,00	22.582,80	2
Palić	45	8,3506	9.000,00	7.515,54	2
Palić	46	5,2702	3.000,00	1.581,06	1
Palić	47	17,2244	4.000,00	6.889,76	1
Palić	48	4,7323	4.000,00	1.892,92	1
Palić	49	19,4502	5.000,00	9.725,10	1
Palić	50	21,1319	3.500,00	7.396,17	1
Palić	51	21,1674	3.500,00	7.408,59	1
Palić	52	21,2475	3.000,00	6.374,25	1

Palić	53	21,3658	3.500,00	7.478,03	1
Palić	54	21,2966	3.000,00	6.388,98	1
Palić	55	23,5999	3.500,00	8.259,97	1
Palić	56	43,9683	6.000,00	26.380,98	1
Palić	57	41,0694	4.500,00	18.481,23	1
Palić	58	41,1255	6.500,00	26.731,58	1
Tavankut	61	17,5418	9.000,00	15.787,62	2
Tavankut	62	11,1764	12.000,00	13.411,68	2
Tavankut	63	5,7123	10.000,00	5.712,30	2
Tavankut	64	10,8671	9.000,00	9.780,39	2
Tavankut	65	11,8708	6.500,00	7.716,02	2
Tavankut	66	1,1682	14.000,00	1.635,48	2
Tavankut	68	1,4417	6.500,00	1.081,28	2
Tavankut	69	39,4776	7.500,00	27.634,32	2
Tavankut	70	31,5729	7.000,00	44.202,06	2
Tavankut	71	6,6000	14.000,00	6.930,00	2
Bikovo	78	5,0050	10.500,00	5.255,25	2
Bikovo	79	2,2474	10.500,00	2.247,40	2
Bikovo	80	0,7257	10.000,00	761,99	2
Bikovo	81	3,6885	10.500,00	3.872,93	2
UKUPNO		684,8396			

*čestice u zaštićenom području

Dražbeni korak iznosi 500 dinara.

2. Uvid u dokumentaciju: grafički pregled katastarskih čestica po katastarskim općinama i popis čestica po formiranim javnim nadmetanjima (kompleksima), uvjetima zaštite prirode za one čestice koje su u zaštićenim područjima koja su predmet izdavanja u najam, može se izvršiti u zgradi Gradske uprave Subotica, u uredu br. 200 svakog radnog dana od 12 do 14 sati.

Kontakt osoba Grgur Stipić, tel.: 024 626 871.

3. Zemljište iz ovoga natječaja daje se u viđenom stanju i zakupnik se ne može pozivati na njegove fizičke nedostatke.

4. Obilazak poljoprivrednog zemljišta, koje se daje u najam može se izvršiti:

za KO Bački Vinogradi 8. 12. 2011. od 9,00 sati (MZ Bački Vinogradi)

za KO Palić 8. 12. 2011. od 10,00 sati (MZ Palić)

za KO Novi grad 8. 12. 2011. od 10,45 sati (MZ Radanovac)

za KO Bikovo 8. 12. 2011. od 12,00 sati (MZ Bikovo)

za KO Tavankut 9. 12. 2011. od 09,00 sati (MZ Tavankut)

za KO Đurđin 9. 12. 2011. od 10,30 sati (MZ Đurđin)

5. Ukoliko nakon raspisivanja Natječaja za javno nadmetanje za najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu dođe do promjena površine iz natječaja po bilo kojoj zakonskoj osnovi, daljnji postupak davanja poljoprivrednog zemljišta u najam će se provesti samo za tako utvrđenu površinu zemljišta.

6. Sve troškove koji nastanu na temelju najma poljoprivrednoga zemljišta u državnom vlasništvu snosit će osoba koja dobije to zemljište u najam.

7. Zemljište iz ovoga Natječaja daje se u najam isključivo za poljoprivrednu proizvodnju, ne može se koristiti u druge svrhe.

8. Zemljište iz ovoga Natječaja ne može se davati u podnajam.

II. - Uvjeti za prijavljivanje na javno nadmetanje -

1. Pravo sudjelovanja u javnom nadmetanju za davanje u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu ima:

- **fizička osoba** - koja je upisana u Registar poljoprivrednih gospodarstava na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se nalazi predmetno zemljište i ima aktivni status, ima svojstvo osiguranika poljoprivrednika kod Republičkog fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje, s prebivalištem u katastarskoj općini na kojoj se nalazi zemljište koje je predmet najma i koja je vlasnik najmanje 0,5 ha poljoprivrednog zemljišta u istoj katastarskoj općini.

- **fizička osoba** - koja je upisana u Registar poljoprivrednih gospodarstava i ima aktivni status, ima svojstvo osiguranika poljoprivrednika kod Republičkog fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje, s prebivalištem na području jedinice lokalne samouprave koja provodi javno nadmetanje, a čija se čestica graniči sa zemljištem u državnom vlasništvu koje je predmet najma.

- **pravna osoba** - koja je upisana u Registar poljoprivrednih gospodarstava i ima aktivni status, koja je vlasnik najmanje 10 ha poljoprivrednog zemljišta u katastarskoj općini u kojoj se nalazi zemljište koje je predmet najma i ima sjedište na području jedinice lokalne samouprave kojoj pripada ta katastarska općina.

2. Ispunjenost uvjeta za prijavljivanje na javno nadmetanje ponuđač dokazuje originalnim dokumentima, odnosno ovjerenim preslicima i to:

- dokaz o mjestu prebivališta za fizičke osobe, odnosno, izvadak iz gospodarskog registra (ne stariji od šest mjeseci do dana objavljivanja natječaja) za pravne osobe

- vrijedeći izvadak iz Registra poljoprivrednih gospodarstava,

- dokaz o vlasništvu najmanje 0,5 ha poljoprivrednog zemljišta u katastarskoj općini na kojoj se nalazi zemljište koje je predmet najma za fizičke osobe,

- dokaz o vlasništvu poljoprivrednog zemljišta koje se graniči sa zemljištem koje je predmet najma za fizičke osobe,

- dokaz o vlasništvu najmanje 10 ha poljoprivrednog zemljišta pravne osobe u KO u kojoj se nalazi predmetno nadmetanje,

- dokaz o svojstvu osiguranika poljoprivrednika kod Republičkog fonda MIO.

3. Ponuđači su dužni zajedno s prijavom za javno nadmetanje dostaviti dokaz o uplati pologa u točnom dinarskom iznosu navedenom u tablici iz točke I.

ovoga natječaja, za svako javno nadmetanje pojedinačno, na evidentni račun Gradske uprave Subotica s brojem i pozivom na broj navedenim u formularu za prijavljivanje.

4. Svim ponuđačima, osim najpovoljnijem, uplaćeni polog će se vratiti nakon javnog nadmetanja. Najpovoljnijem ponuđaču polog će biti uračunat u godišnju najamninu. U slučaju da najpovoljniji ponuđač odustane od svoje ponude, polog se ne vraća.

5. Pravna, odnosno fizička osoba koja sudjeluje na javnom nadmetanju, može unajmiti najviše do 100 ha zemljišta koje je predmet najma, osim za nadmetanja čija je površina veća od 100 ha.

Osoba koja je ostvarila pravo prvenstva najma, na temelju uzgoja životinja, ima pravo unajmiti poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu do površine poljoprivrednog zemljišta koje mu pripada na temelju broja uvjetnih grla, a uz ograničenje iz stavka 1.

6. Ukoliko dražbovana cijena prelazi dvostruki iznos početne cijene, potrebno je da najpovoljniji ponuđač, tijekom nadmetanja, dopuni polog do 50% dražbovane cijene.

7. Javno nadmetanje će se održati ukoliko bude pravodobno dostavljena najmanje jedna prijava.

8. Pravo sudjelovanja na javnom nadmetanju u **prvom krugu nemaju** pravne i fizičke osobe koje su pravo sudjelovanja na javnom nadmetanju u prvom krugu, po Godišnjem programu tekuće godine, već iskoristile u drugoj jedinici lokalne samouprave, odnosno u drugom mjestu prebivališta na području Republike Srbije i imaju vrijedeći ugovor, po toj osnovi, s Ministarstvom poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede.

9. Pravo sudjelovanja u javnom nadmetanju za davanje u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u prvom i drugom krugu **nemaju** pravne i fizičke osobe koje nisu ispunile sve obveze iz ranijih ili tekućih ugovora o najmu poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu kao i one koje su izvršile ometanje posjeda poljoprivrednog zemljišta ili koje su narušavale nesmetano odvijanje bilo kojega dijela postupka javnoga nadmetanja prilikom davanja poljoprivrednoga zemljišta u državnom vlasništvu u najam.

III. – Dokumentacija za prijavljivanje na javno nadmetanje –

- formular za prijavljivanje (popunjen u cijelosti i potpisan)
- dokaz o uplati pologa
- dokaz o mjestu prebivališta za fizičke osobe, odnosno, izvadak iz gospodarskog registra (ne stariji od šest mjeseci do dana objavljivanja natječaja) za pravne osobe
- vrijedeći izvadak iz Registra poljoprivrednih gospodarstava,
- dokaz o vlasništvu najmanje 0,5 ha poljoprivrednog zemljišta fizičke osobe u katastarskoj općini na kojoj se nalazi zemljište koje je predmet najma (list nekretnina za KO koje su u ovlasti RGZ-Službe za katastar nekretnine Subotica, za KO Stari grad ovjereni preslik ZK uložka od strane RGZ-Službe za katastar nekretnina Subotica ili zapisnik sa izlaganja, a za KO Donji grad ZK uložak iz Osnovnoga suda u Subotici),
- dokaz o vlasništvu poljoprivrednog zemljišta fizičke osobe, koje se graniči sa zemljištem koje je predmet najma,
- dokaz o vlasništvu najmanje 10 ha poljoprivrednog zemljišta pravne osobe u KO u kojoj se nalazi predmetno nadmetanje (list nekretnina za KO koje su u ovlasti RGZ-Službe za katastar nekretnina Subotica, za KO Stari grad ovjereni preslik ZK uložka od strane RGZ-Službe za katastar nekretnina Subotica ili zapisnik sa izlaganja, a za KO Donji grad ZK uložak iz Osnovnoga suda u Subotici),
- dokaz o svojstvu osiguranika poljoprivrednika kod Republičkog fonda MIO.

IV. – Rok za podnošenje prijave –

Rok za podnošenje dokumentacije za prijavljivanje je do 15 sati, dana **13. 12. 2011. godine**. Pravodobnim će se smatrati sve prijave koje stignu u pisarnicu Gradske uprave Grada Subotice do navedenoga roka.

Nepotpune i nepravodobne prijave neće se razmatrati.

V. – Javno nadmetanje –

Javno nadmetanje za davanje u najam zemljišta iz točke I. ovoga Natječaja održat će se u zgradi Nove Općine, ulica i broj: Trg Lazara Nešića br. 1, i to:

1. K.O. Bački Vinogradi dana 15. 12. 2011. godine s početkom u 09,00 sati
2. K.O. Bikovo dana 15. 12. 2011. godine s početkom u 09,45 sati
3. K.O. Novi grad dana 15. 12. 2011. godine s početkom u 10,15 sati
4. K.O. Tavankut dana 15. 12. 2011. godine s početkom u 10,45 sati
5. K.O. Palić dana 15. 12. 2011. godine s početkom u 11,15 sati
6. K.O. Đurđin dana 15. 12. 2011. godine s početkom u 12,00 sati

VI. – Plaćanje najamnine –

Najamnina će biti preračunata u eure po srednjem tečaju Narodne banke Srbije na dan javne dražbe.

Najamnina se plaća unaprijed u dinarskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Narodne banke Srbije na dan uplate.

VII. – Sredstva osiguranja plaćanja –

Najpovoljniji ponuđač je u obvezi u roku od **10** dana od pravomoćnosti odluke dostaviti dokaz o uplati najamnine u iznosu utvrđenom pravomoćnom odlukom o davanju u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, umanjenom za iznos uplaćenoga pologa, koje će dostaviti Ministarstvu poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede preko Gradske uprave Grada Subotice.

Za ugovore čiji je rok trajanja duži od jedne godine, zakupnik plaća najamninu najkasnije do 30. rujna za svaku narednu godinu najma, a uz uplatnicu za prvu godinu najma dostavlja i:

- garanciju poslovne banke u visini godišnje najamnine poljoprivrednog zemljišta ili
- rješenje o upisu hipoteke na poljoprivredno zemljište u visini dvostruke vrijednosti godišnjeg najma poljoprivrednog zemljišta ili
- ugovor o jamca o jamstvu (pravna osoba) ili
- dokaz o uplati pologa u visini jedne godišnje najamnine kao sredstvo osiguranja plaćanja najamnine, a koji će se u slučaju redovitoga plaćanja računati kao plaćena najamnina za posljednju godinu najma.

Ukoliko zakupnik ne dostavi uplatu iz stavka 2. ove točke, ugovor o najmu se raskida a najamnina će biti naplaćena iz sredstava osiguranja naplate.

Ovu odluku objaviti u »Subotičkim novinama«, »Magyar szó« i »Hrvatska riječ«, Službenom listu Grada Subotice, na oglasnoj ploči Gradske uprave Subotica i mjesnim uredima preko gradskog informatora - »Agroinfo« i na internetnoj stranici: www.subotica.rs, s tim što će se rok za podnošenje prijave računati od dana objavljivanja u nedjeljnom broju lista »Magyar szó«.

REPUBLIKA SRBIJA ; GRAD SUBOTICA ; GRADONAČELNIK
Broj: II-320-90/2011 ; GRADONAČELNIK SAŠA VUČINIĆ
Dana: 28. 11. 2011. godine

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Čuvari novoga žita

Obiteljski album umirovljenika *Antuna Jakšića* iz Sonta čuva pravo blago. Pedantno obilježene fotografije, uglavnom crno-bijele, uz zanimljivu i nikada do kraja ispričanu Antunovu priču svjedoče nam o puno segmenata iz prošlosti Sonta. Uvijek je spreman ponuditi slučajnom ili namjernom gostu čašu dobrog domaćeg vina i priče o prošlosti rodnoga mjesta, priče o kojima mnogo zna, a koje mlađim generacijama uopće nisu poznate. Mirovinu je zaslužio kao seoski dimnjačar, a u mladim danima igrao je i nogomet u sončanskom »Dinamu«. Mnogi ga se sjećaju i kao dugogodišnjeg vatrogasca, člana DVD-a Sonta. Upravo ova fotografija, na čijoj je poledini pedantno zabilježen datum 19. svibnja 1966. godine i ime Antunova kolege *Josipa Krala* iz Doroslova, svjedoči o

jednoj od zanimljivosti vezanih uz Sontu.

»Josip i ja smo snimljeni na krovu tadašnje zgrade MZ Sonta. Pregledali smo i čistili dimnjake poslije zimske sezone grijanja i pospremali i renovirali drvenu građevinu na krovu. Mnogi danas ne znaju čemu je služila, a veliki broj mlađih generacija ne zna niti da su u zgradi na kojoj je dograđena, nekada bile smještene službe općine Sonta. Poslije reorganizacije lokalne uprave, početkom druge polovice XX. stoljeća i promjene statusa sela, u ovoj zgradi su bile smještene službe Mjesne zajednice«, prisjeća se Jakšić. Osmatračnica na krovu općinske zgrade izgrađena je još prije Drugog svjetskog rata, no, dostupni podaci o godini dogradnje ne postoje. Uz zadnji zid zgrade i uz »fajer kibli« ukopan je i

kovački izrađenim »šarofima« fiksiran, obrađen i impregniran bagremov stup visine 12 metara. Na sljemenu krova prosječen je kvadratni otvor sa stranama od 1,5 metra. Uz glavni stup, s unutarnje strane kible, a od poda tavana, fiksiran je pomoćni, a na kutove otvora još tri stupa. Na tako fiksirane stupove s vanjske strane su prikucavane daske »colarice«, do visine oko 4 metra

iznad sljemena krova. Iznad je postavljen krovčić od biber-crijepa. U ovako izgrađenu kulu za osmatranje s tavana su vodile jednostavne stube od dasaka. Na 1,5 metar od vrha kule postavljao se pod od debljih dasaka, čiji je jedan dio bio pomičan, kako bi se kroz otvor mogla provući jedna odrasla osoba. U ovoj osmatračnici bila je smještena i ručna sirena za oglašavanje opasnosti. »Tu su u vrijeme žetve danonoćno dežurali članovi DVD-a Sonta. U selu je postojao dogovor da se vatrogascima za dežurstvo plaća naknada, a sredstva su prikupljana solidarno, tako što bi svaki vlasnik poljoprivrednoga zemljišta donirao 10 kilograma žita ili ječma po jednom katastarskom jutru. Dežurala bi dva vatrogasca, tako da je u svako doba jedan od njih bio na osmatračnici, dok bi u stalnoj pripravnosti bila još četvorica. U slučaju izbijanja požara, dežurni bi sirenom oglašavao uzbunu, a u dvorištu su bila spremna dvojica zaprežna kola, jedna s velikom ručnom crpkom, druga s golemom bačvom punom vode. Najbrže moguće uprezali bi se konji i odlazilo se na mjesto požara. Ovakav način protupožarnih intervencija bio je prilično efikasan, a na mjesto požara još brže se izlazilo kada smo početkom sedamdesetih dobili pravo vatrogasno vozilo, TAM-ovu kamion-cisternu«, kaže Antun Jakšić, odlažući fotografiju u pedantno očuvan album.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

HRVATSKI KNJIŽEVNIK DUBRAVKO JELAČIĆ BUŽIMSKI U SUBOTICI

»Sportski život letećeg Martina«

Dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih stranica, lijepo smo se proveli prošlog tjedna, 23. i 24. studenoga, kada nam je u posjetu bio poznati hrvatski književnik **Dubravko Jelačić Bužimski**. Tijekom dva dana koliko je pisac boravio u Subotici, obišao je sve učenike viših razreda osnovnih i srednjih škola koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku.

Najprije se u čitaonici Gradske knjižnice susreo s učenicima viših razreda osnovnih škola »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković« i »Sveti Sava«, a potom i s učenicima hrvatskih odjela Gimnazije »Svetozar Marković« i Politehničke škole, da bi sutradan obišao i okolna sela. Razgovarao je s djecom iz Osnovne škole »Vladimir Nazor« iz Đurđina, »Ivan Milutinović« iz Male Bosne i »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Njegova trilogija romana o Martinu - »Sportski život letećeg Martina«, »Balkanska mafija« i »Martin protiv CIA-e i KGB-a«, obvezna je lektira za sedmi razred.

Susreti s Dubravkom Jelačićem Bužimskim bili su više nego interesantni. Doznali smo mnoge stvari o ovome piscu - da je osim knjiga za djecu puno pisao i za odrasle, te za kazalište i televiziju gdje i sada radi u dramskom programu HRT-a. Zatim, zašto je pisao baš o Martinu, što je osobito interesiralo baš one koji nose to ime (književnik se premišljao i oko imena Filip). Potom, kako to da je napisao čak tri knjige o Martinu i hoće li ih biti još... Inače, o Martinu neće biti više knjiga, jer ga je doveo do književnog punoljetstva pa nek' se stara sam o sebi, ali bit

će nova

tema. Objasnio nam je kako se piše scenarij, što znači knjiga snimanja, što je LiDraNo, te riješio našu najveću dvojbu: kakve su mu veze s banom Jelačićem, s obzirom da nose isto prezime? Veoma skromno potvrdio je da su on i ban iz iste obitelji, ali da je najbitnije kakav si čovjek, a ne čija krv teče tvojim venama. Doznali smo mnogo i o samom banu Jelačiću, cijeloj njegovoj obitelji, ali i njegovim uspjesima kojima je zadužio sve Hrvate.

Sve u svemu, vrijeme je brzo prošlo... Uživali smo i nadamo se da će sličnih susreta s književnicima iz Hrvatske biti još. Stoga se moramo zahvaliti onima koji su doprinijeli da se oni dogode uz poruku da nastave tako.

Susret s piscem je organizirala Gradska knjižnica i informatorica **Bernadica Ivanković**, uz veliku potporu Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatske čitaonice.

Mala Bosna

Tavankut

Đurđin

2. prosinca 2011.

Najbolji recitatori u Osijeku

Na jednodnevnom nagradnom izletu u Osijeku, koji se zasigurno može nazvati tradicionalnim, a u organizaciji Hrvatske čitaonice, boravilo je u petak, 23. studenoga, trideset i pet najboljih recitatora na hrvatskom jeziku, pobjednika na desetoj Pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku.

Pod vodstvom predsjednice Hrvatske čitaonice **Bernadice Ivanković**, te djelatnice Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i potpredsjednice Hrvatske čitaonice **Katarine Čeliković**, a u

pratnji svojih nastavnika ili voditelja recitatorskih sekcija, djeca su imala vrlo bogat program. Ljubaznošću ravnateljice Dječjeg kazališta **Jasminke Mesarić** djeca su prisustvovala pretpremijeri »Božićni kolačići«, mirišljavoj božićnoj predstavi u izvedbi ansambla Dječjeg kazališta »Branka Mihaljevića«.

U Velikoj vijećnici Gradske uprave primila ih je potom zamjenica gradonačelnika **Danijela Lovoković** sa suradnicima, među kojima su bili **Dražan Alerić**, pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Osijeka, **Zoran Gucunski**, savjetnik u Odsjeku za međunarodnu suradnju, te **Ljerka Hedl**, voditeljica Odsjeka za kulturu. Danijela Lovoković je u vrlo srdačnom obraćanju čestitala djeci na postignutim uspjesima i na predanom njegovanju hrvatskog jezika. Toplim riječima djeci se obratio i **Dražan Alerić**, a recitatori su im zauzvrat darovali nekoliko pjesama i pokazali kako oni govore poeziju. Nakon ugodnog druženja i »slatkog« čašćenja, recitatori su uz ljubazno vodstvo Ljerke Hedl posjetili Muzej Slavonije i vidjeli

izložbu »Povijest radija u Osijeku«, spomen sobu **Julija Njikoša**, radnu

sobu **Branka Mihaljevića**, ali i zanimljiv stari namještaj iz različitih dijelova svijeta.

Zanimljivo je bilo i u Arheološkom muzeju, gdje su recitatori vidjeli stalni postav uz stručno vodstvo **Domagoja Dujmića**, a gimnazijalci su poželjeli doći na malo detaljnije razgledanje odličnog stalnog postava.

Draga franjevačka crkva u osječkoj Tvrđi, gdje je recitatore posebno srdačno dočekaio fra **Zoltan Dukai**, bila je svima zanimljiva. Nakon što su čuli kratku povijest crkve, mnogi su se dali u brojanje anđela na baroknim oltarima, a po preporuci fra Zoltana svi su uputili svoje molitve sv. Antunu i Majci Božjoj Osječkoj. Poznato gostoprimstvo fra Zoltana oduševilo je sve putnike, a upravo ovdje je završen jednodnevni nagradni izlet.

Hrvatska čitaonica je ovaj izlet organizirala zahvaljujući pomoći Hrvatskog nacionalnog vijeća.

»Mjesečina« u školi »Matija Gubec« u Tavankutu

Predstavnik kluba »Mjesečina« Deszö Kiss i ostali predstavnici kluba su 24. studenoga školi »Matija Gubec« iz Tavankuta darovali stol za stolni tenis, uz ranije dobiveni stol za stolni nogomet, u okviru priprema za otvorenje kluba »Mjesečina« u tavankutskoj školi.

U ponedjeljak, 5. prosinca, u 18 sati u školi »Matija Gubec« u Tavankutu bit će organiziran adventski sajam prigodom kojega će biti svečano otvorenje školskog kluba za mlade Tavankučane, kao oblik prevencije protiv nasilja.

KALENDAR ZA IDUĆI TJEDAN

- 2. prosinca - Međunarodni dan posvećen ukidanju ropstva – UN
- 3. prosinca - Međunarodni dan invalida – SZO (UN)
- 3. prosinca - Dan borbe protiv lova – UN
- 5. prosinca - Međunarodni dan volontera
- 5. prosinca - Međunarodni dan zemljišta – UN
- 6. prosinca - Dan pomoraca
- 7. prosinca - Dan Knjižnica grada Zagreba
- 7. prosinca - Međunarodni dan civilne avijacije (ICAO) - UN

**PETAK
2.12.2011.**

06:10 Najava programa
06:15 Trenutak spoznaje (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Kralj vinograda 3, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Na vodenome putu 5: Kielski kanal - Između mora, dok. serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:15 Drugo mišljenje
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 O dični sveti Nikola, emisija pučke i predajne kulture
16:05 Skica za portret
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:15 Globalno sijelo
18:00 Iza ekrana
18:30 dokumentarni film
19:00 Izbori 2011. - bonusi
19:30 Dnevnik
20:20 "Korak u život" - prijenos humanitarnog koncerta
22:25 Dnevnik 3
22:50 Vijesti iz kulture
22:55 Peti dan, talk show
23:50 Filmski maraton: Vrijeme osvete, američki film (R)
02:10 Filmski maraton: Presuda, američki film (R)
04:15 Peti dan, talk show
05:05 Kralj vinograda 3, serija

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Teletubbies, animirana serija
07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
07:55 Mala TV
---: TV vrtić: Brzo i sporo
---: Zauvijek prijatelji: Svemirci, crtani film
---: Tajni dnevnik patke Matilde: Ovca Lujza u sedmom nebu (R)
08:25 Connor na tajnom zadatku 2, serija za djecu

08:50 Školski sat: Tango
---: Puni krug
09:35 Crno proročanstvo, serija za mlade
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Zgode i nezgode Šeširice i Šlapice, finski film za djecu
11:55 Fotografija u Hrvatskoj
12:10 Drugi format (R)
12:55 Mala TV (R)
---: TV vrtić: Brzo i sporo (R)
---: Zauvijek prijatelji: Svemirci, crtani film
---: Tajni dnevnik patke Matilde: Ovca Lujza u sedmom nebu (R)
13:30 Izbori 2011. - predstavljanje izbornih lista
15:15 Školski sat: Tango (R)
15:45 Briljanteen
16:30 Izbori 2011. - sučeljavanje
18:00 Kijev: Ždrijeb za EP 2012., prijenos
19:00 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - spust (M), prijenos
20:05 Odbjegla nevjesta, američki film
22:05 Prljavi seksi novac 2, serija
22:55 Umorstva u Midsomeru 13, serija
00:35 Na rubu znanosti: Viktor Schuberger
01:20 Vrijeme je za jazz: Tamara u dvorcu Lužnica
02:20 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
03:05 Retrovizor: Trava zelena 1, serija (R)
03:35 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
04:20 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica, crtana serija
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Policijska akademija 7: Moskovski zadatak, igrani film

23:40 Vertikalna granica, film
01:55 Priča o Gwen Aralju, igrani film
03:25 Ezo TV, tarot show
04:55 Kraj programa

05:50 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:25 Imperatriz, telenovela (R)
07:20 Izbori 2011. - predstavljanje programa
08:15 Dragon Ball Z, animirani film (R)
08:40 PopPixie, crtani film
08:55 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
09:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
11:30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12:20 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
14:05 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - spust (M), prijenos
15:00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 TV premijera: Zgodna i ne(zgodna), igrani film, romantična komedija
21:50 Danteov vrh, igrani film, akcijski
23:50 Voden svjet, film, znanstveno-fantastični/avanturistički
02:15 Astro show, emisija uživo
03:15 RTL Danas, (R)

**SUBOTA
3.12.2011.**

05:55 Najava programa
06:00 Drugo mišljenje (R)
06:45 Iza ekrana (R)
07:15 O dični sveti Nikola, emisija pučke i predajne kulture
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Vijesti
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Omča za vješanje, američki film
09:25 Kulturna baština: Šepurina
09:53 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Kućni ljubimci
10:45 To je Europa: Vrijeme je za eko (R)
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik

12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Prizma
13:57 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
14:30 Eko zona
14:55 Prirodni svijet 4, dokumentarna serija
15:45 Jelovnici izgubljenog vremena
16:05 Euromagazin
16:30 Potrošački kod
17:00 Vijesti
17:20 Reporteri: Lav i tigar
18:25 Lijepom našom: Nedelišće
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Ples sa zvijezdama
21:55 Vijesti
22:10 Vijesti iz kulture
22:15 Sljepoča, kanadsko-francusko-japanski film
00:30 Filmska noć s Alienima: Alien 3, američki film
02:20 Filmska noć s Alienima: Alien 4 - Uskrnuće, američki film
04:05 Reporteri: Lav i tigar (R)
05:05 Skica za portret
05:25 Potrošački kod (R)

07:35 Panorame turističkih središta Hrvatske
07:45 Najava programa
07:50 Patak Frka, (R)
08:15 Djevojčica iz budućnosti 2, serija
08:40 Mala TV
---: Baltazar: Ledeno vruće, crtani film
---: Danica i kuna
---: Čarobna ploča - 7 kontinenata: Sjeverna Amerika (R)
09:10 Trolovi, crtana serija
09:35 ni DA ni NE: Testiranje na droge
10:35 Maleni lovci na blago, američki film za djecu
12:05 Filmska matineja: Patch Adams, američki film
14:00 Čovjek koji je živio kazalište - Marin Carić, dokumentarni film
15:20 KS automagazin
16:20 4 zida
16:55 Košarka, ABA liga: Cedevida - Cibona, prijenos
18:40 Rukometna Liga prvaka: Bosna BH gas Sarajevo - CO Zagreb, prijenos
18:50 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - super G (M), prijenos
20:25 Svjetsko rukometno prvenstvo (Ž): Hrvatska - Obala Bjelokosti, prijenos

22:05 Pod naponom - udar groma, dok. film
22:55 Fringe - Na rubu 1, serija (R)
23:45 6. zagrebački međunarodni festival komorne glazbe: Priče iz Bečke šume
01:00 Noćni glazbeni program

06:00 U sedmom nebu, serija
08:00 Bakugan, crtana serija R
08:25 Roary, crtana serija R
08:40 Peppa, crtana serija
08:55 Beyblade metal fusion
09:20 Winx, crtana serija
09:45 Čupko i legenda Sv. Jurja, crtani film
11:00 Frikovi, serija 5/16
11:55 Larin izbor, serija R
13:55 Policijska akademija 7: Moskovski zadatak, igrani film R
15:30 Slatki Božić, kulinarski show
16:00 Provjereno, R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Supertalent, show R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Posljednji posao, film
21:55 Kartel, igrani film
00:00 Preživjeti igru, film
01:45 Vertikalna granica, film R
03:45 Ezo TV, tarot show
04:55 Kraj programa

06:15 RTL Danas, (R)
06:50 Crvene kapice, animirani film
07:20 X-Men, animirani film
07:45 PopPixie, animirani film (dvije epizode) (R)
08:20 Učilica, kviz za djecu
08:55 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
11:00 Joe Kidd, film, western
12:45 Sabrina, film, komedija
15:10 Zgodna i ne(zgodna), romantična komedija (R)
17:00 Na visokoj nozi, humorna dramska serija
17:55 Zvijezde Ekstra: 10 vampira koje volimo, zabavna emisija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Čimpanze u svemiru, igrani film, animirani
21:40 Ptica na žici, film, akcijski
23:45 Momačka zabava, igrani film, komedija
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 RTL Danas, (R)
03:15 Danteov vrh, film

**NEDJELJA
4.12.2011.**

05:50 Najava programa
05:55 Duhovni izazovi, (R)
06:20 Euromagazin (R)
07:00 Teletubbies, animirana serija
07:25 Mala TV (R)
--:-- TV vrtić: Knjiga iz knjižnice
--:-- Brlag: Lipicanci (R)
--:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Ovca Lujza u sedmom nebu (R)
07:55 Vijesti iz kulture (R)
08:00 Vijesti
08:05 Prijatelji 3
09:00 Vesele trojke, crtana serija
09:25 Hamtaro, crtana serija (R)
10:00 Vijesti
10:15 Poirot 2, serija
11:10 Opera box
11:40 manjinski MOZAIK: Horgoš - Zagreb via Subotica
12:00 Dnevnik
12:25 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:00 Mir i dobro
15:35 Azijski sakralni spomenici: Taj Mahal - Sve za ljubav jedne gospe, dok. film
16:10 Vrtlarica
16:40 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show
18:15 Vijesti
18:30 Izbori 2011. - emisija
19:15 LOTO 6/45
19:30 Dnevnik
20:10 Izbori 2011. - emisija
00:35 Vijesti
00:50 Vijesti iz kulture
01:00 Poirot 2, serija (R)
01:55 Taj Mahal - Sve za ljubav jedne gospe, dokumentarni film
02:25 Skica za portret
02:45 Vrtlarica
03:10 Prizma
03:55 Lijepom našom: Nedelišće (R)
04:50 Plodovi zemlje (R)

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
07:55 Najava programa
08:00 Venecijanski barokni consort u Varaždinu
09:00 Zlatna kinoteka: Franjo Asiški, američki film (R)
10:58 Krapina: Misa, prijenos
12:05 Filmska matineja: TV vijesti, američki film
14:45 Koncert zabavne glazbe
16:25 Magazin nogometne

lige prvaka
16:50 Olimp
17:15 Kombinirani prijenos: Hokej, EBEL liga: Medveščak - EV Vienna Capitals
--:-- Kombinirani prijenos: Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
20:15 Zalagaonica, dokumentarna serija
20:35 Beaver Creek: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
21:50 Filmski boutique: Kvaka 22, američki film
23:50 Jeza u noći, američki film
01:30 Noćni glazbeni program

04:55 I tako to..., serija
05:50 Smallville, serija
06:45 Bakugan, crtana serija R
07:10 Roary, crtana serija R
07:25 Peppa, crtana serija
07:40 Beyblade metal fusion
08:05 Winx, crtana serija
08:30 Mlada Pocahontas, crtani film
09:10 Automotiv Lifestyle
09:40 Magazin Lige prvaka
10:10 ZelenJava, magazin
10:40 Larin izbor, serija R
11:00 Vijesti Nove TV (izborne)
11:10 Larin izbor, serija R - nastavak
12:50 Romansa u Seattlu, igrani film
13:00 Vijesti Nove TV (izborne)
13:10 Romansa u Seattlu, igrani film - nastavak
15:00 Vijesti Nove TV (izborne)
15:10 Jerry Maguire, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:15 Jerry Maguire, igrani film - nastavak
18:20 ODLUKA 2011
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Larin izbor, serija
21:00 ODLUKA 2011
00:30 Posljednji posao, film R
02:10 Kartel, igrani film R
04:05 Televizijska posla, serija
04:55 Svi mrze Chrisa, serija
05:20 I tako to..., serija R
06:10 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
06:35 Zvijezde Ekstra: 10 vampira koje volimo, zabavna emisija
07:00 Crvene kapice, animirani film
07:25 X-Men, animirani film
07:50 PopPixie, crtani film (tri epizode) (R)

HRT1 4.11.2011. 10:08

Pogled u budućnost, dokumentarna serija (FORESIGHT)

Naslov epizode: Tajna dugog života (Foresight: The mystery of long life)
Epizoda: 1

Čovječanstvo je oduvijek sanjalo o mogućnosti da zaviri u budućnost. Znanstvenici već pokušavaju ostvariti ono što drugi još smatraju dalekom budućno-

šću, na primjer, inovativne medicinske postupke ili nove industrijske materijale, inteligentnu komunikacijsku tehnologiju ili revolucionarne pristupe zaštiti okoliša. No sve će to biti moguće samo ako znanstvenici i istraživači budu neovisni i kreativni te ako budu imali hrabrosti krenuti novim znanstvenim putovima. No koliko je novih istraživanja koja se već provode »fantastika«, a koliko ih je »znanstveno«? Koje se metode primjenjuju? Koji su pozitivni, a koji negativni aspekti pokušaja da se preduhitri budućnost?

1. epizoda:

Istraživači znaju vrlo malo o genskim čimbenicima koji određuju dugovječnost. Zašto uglavnom živimo dulje, a neki ljudi još i dulje od ostalih? Zagoneta je to koju pokušavaju riješiti znanstvenici diljem svijeta.

Trajanje: 26 min.

Odabrao: Đelo Hadžiselimović

Produkcija: Deutsche Welle

08.45 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
10.50 Moje prvo bogatstvo, igrani film, komedija
12.50 Čimpanze u svemiru, film, animirani (R)
14.20 Kako se Stella vratila u formu, igrani film, romantična komedija
16.40 Discovery: Preživjeti divljinu - Iza kamere (2. dio), dok. serija
17.40 Exkluziv Vikend
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20.00 TV premijera: Lopovi, igrani film, triler
21.55 CSI: Miami, serija (tri epizode)
00.40 Astro show, emisija uživo
01.40 RTL Danas, (R)
02.15 Ptica na žici, film, akcijski

PONEDJELJAK
5.12.2011.

05:40 Najava programa
05:45 Rijeka: More (R)
06:15 Mir i dobro (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Kralj vinograda 3, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:15 Na vodenome putu 5: Wesermarsch, dokumentarna serija
11:20 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik

12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Treća dob, emisija
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Glas domovine
16:05 Kulturna baština
17:00 Vijesti
17:40 8. kat: Očevi bez djece, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Provodi i sprovodi, humoristična serija
21:15 Puls Hrvatske
22:30 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:05 Svijet profita
23:35 Bez tragova - dirigent Carlos Kleiber, glazbeno-dokumentarna emisija
00:55 Dr. House 6, serija (R)
01:35 CSI: Las Vegas 10
02:20 Šaptač psima 5
03:10 Skica za portret
03:20 Kulturna baština
03:35 Glas domovine
04:05 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija
04:35 Kralj vinograda 3, serija
05:20 8. kat: Očevi bez djece, talk show

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Teletubbies, animirana serija

07:30 Gladijatorska akademija
07:55 Mala TV
08:25 Connor na tajnom zadatku 2, serija za djecu
08:50 Školski sat: Mozart
09:35 Crno proročanstvo, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - (R)
10:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show (R)
12:15 Vrtlarica (R)
12:40 Jelovnici izgubljenog vremena (R)
13:00 Mowglijeva prva pustolovina: U potrazi za izgubljenim dijamantom, američki film
14:30 H2O Uz malo vode! 3
14:55 Edgemont 4, serija
15:20 Školski sat: Mozart (R)
15:50 Ton i ton: Ulični ples i grafičke tehnike (R)
16:05 Rupert, crtana serija
16:15 Mala TV (R)
16:45 Crtana serija
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Mijenjam svijet: I ja sam Ciganka
19:05 Teletubbies
19:30 Glazbeni specijal
20:00 Život ide dalje 3, serija
20:45 Traumatologija
21:15 Dr. House 6, serija
22:00 CSI: Las Vegas 10
22:55 Svjetsko rukometno prvenstvo (Ž): Hrvatska - Urugvaj, prijenos
00:30 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
01:15 Retrovizor: Trava zelena 1, serija (R)
02:05 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
02:45 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show, serija
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IM magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Supertalent-živo, show
22:45 Večernje vijesti
23:05 Zadatak: Uхватite Šakala, igrani film
01:20 Jerry Maguire, film R
03:40 Seinfeld, serija
04:05 Heroji, serija
04:50 Ezo TV, tarot show
05:50 IN magazin R
06:20 Kraj programa

06:30 RTL Danas, (R)
07:10 Dragon Ball Z, (R)
07:40 PopPixie, crtani film
07:50 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
10:00 Ekkluziv Vikend, (R)
10:45 Večera za 5, (R)
11:35 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 TV EVENT: Stupovi zemlje, igrani film, povijesna drama
22:05 Umri muški, igrani film, akcijski triler
00:35 RTL Vijesti
00:50 CSI: Miami, serija (dvije epizode)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 CSI: Miami, kriminalistička serija (R)
04:15 RTL Danas, informativna emisija (R)

**UTORAK
6.12.2011.**

06:10 Najava programa
06:15 Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Kralj vinograda 3, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:15 Mare TV 5, dokumentarna serija
11:05 Debbie Travis preuređuje 4
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Među nama
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Znanstvena petica
16:05 Znanstvene vijesti
16:10 Fotografija u Hrvatskoj
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat: Darovi života, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:30 Dnevnik
20:10 Dubrovnik - Istina o

Gradu slobode, prijenos iz KD Vatroslav Lisinski
21:45 To je Europa
22:20 Dnevnik 3
22:55 Ciklus europskog filma - suvremeni rumunjski film: Istočno od Bukurešta?
00:25 Šaptač psima 5
01:15 CSI: Las Vegas 10
02:00 Žica 4, serija
02:55 Debbie Travis preuređuje 4
03:40 Skica za portret
04:00 Znanstvene vijesti
04:05 Znanstvena petica
04:35 Kralj vinograda 3, serija
05:20 8. kat: Darovi života

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Teletubbies
07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
07:55 Mala TV
--:-- TV vrtić
--:-- Ninin kutak
--:-- Crtani film
--:-- Danica
08:25 Connor na tajnom zadatku 2, serija za djecu
08:50 Školski sat: Pirotehnika
09:35 Crno proročanstvo
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Prizma (R)
11:25 Glas domovine (R)

11:55 Fotografija u Hrvatskoj
12:15 Euromagazin (R)
13:10 Mladi djed Božićnjak, američki film
14:35 H2O Uz malo vode! 3, serija za mlade
15:00 Edgemont 4, serija
15:25 Školski sat: (R)
16:00 Navrh jezika (R)
16:10 Rupert, crtana serija
16:20 Mala TV (R)
16:50 Crtana serija
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Generacija Y: Počeci...
19:05 Teletubbies
19:25 Garaža
19:55 Život ide dalje 3, serija
20:40 Svjetsko rukometno prvenstvo (Ž): Hrvatska - Danska, prijenos
22:25 CSI: Las Vegas 10
23:10 Žica 4, serija
00:05 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10, serija
00:50 Retrovizor: Trava zelena 2, serija (R)
01:20 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
02:05 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija
06:45 Jagodica Bobica
07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Ptica trkačica
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Teresa, serija
15:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
20:40 Liga prvaka: Chelsea - Valencia, prijenos
22:40 Večernje vijesti
23:00 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Zadatak: Uхватite Šakala, igrani film R
02:10 Seinfeld, serija
02:35 Heroji, serija
03:25 Kralj ribara, igrani film
05:30 Ezo TV, tarot show
06:30 Kraj programa

06:50 RTL Danas, (R)
07:25 Dragon Ball Z, (R)
07:55 PopPixie, crtani film
08:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)

10:15 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:45 Večera za 5, (R)
11:35 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 TV EVENT: Stupovi zemlje, igrani film, povijesna drama
22:00 Bojnik Payne, igrani film, komedija (R)
00:00 RTL Vijesti
00:15 Umri muški, igrani film, akcijski triler (R)
02:30 Astro show, emisija uživo
03:30 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
7.12.2011.**

06:10 Najava programa
06:15 Među nama (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:07 Kralj vinograda 3, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Mare TV 5, dokumentarna serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Riječ i život
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Indeks
16:05 HAZU Portreti
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat: Kad djeca odu, talk show
18:20 Od Lark Risea do Candleforda 3, serija
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Stipe u gostima 4, serija
20:50 Misija: Zajedno
21:45 Paralele
22:15 Dnevnik 3
22:40 Vijesti iz kulture
22:45 Drugi format
23:35 Braća Blues, američki film (R)
01:55 Žica 4, serija (R)
02:50 Šaptač psima 5
03:40 Paralele (R)
04:05 Drugi format (R)
04:50 Kralj vinograda 3, (R)

05:35 8. kat: Kad djeca odu, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Teletubbies
07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
07:55 Mala TV
08:25 Connor na tajnom zadatku 2, serija za djecu
08:50 Školski sat: Božić u Europi
09:35 Crno proročanstvo, serija za mlade
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Indijanac, nizozemski film
12:00 Fotografija u Hrvatskoj
12:15 Jelovnici izgubljenog vremena
12:35 Globalno sijelo (R)
13:00 Potrošački kod (R)
13:30 Eko zona (R)
13:55 Briljanteen (R)
14:35 H2O Uz malo vode! 3, serija za mlade

15:00 Edgemont 4, serija
15:25 Školski sat: Božić u Europi (R)
15:55 Izazovi (R)
16:10 Rupert, crtana serija
16:20 Mala TV (R)
16:50 Crtana serija
17:05 Šaptač psima
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 4 zida (R)
19:05 Teletubbies
19:30 Glazba, glazba... šansone
20:00 Nogometna Liga prvaka - emisija
20:35 Nogometna Liga prvaka: Dinamo - Lyon, 1. poluvrijeme
21:40 Nogometna Liga prvaka: Dinamo - Lyon, 2. poluvrijeme
22:35 Nogometna Liga prvaka - emisija
23:35 Žica 4, serija
00:30 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 10
01:15 Retrovizor: Trava zelena 2, serija (R)
01:45 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
02:30 Noćni glazbeni program

06:30 Bakugan, crtana serija
06:55 Jagodica Bobica
07:20 Roary, crtana serija
07:35 Bumba, crtana serija
07:50 Ptica trkačica
08:15 TV izlog
08:30 Nate Berkus Show

09:25 Kad lišće pada, serija R
 10:20 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Teresa, serija
 15:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Od štrebera do frajera, igrani film
 00:15 Šišimiši 2, igrani film
 01:55 Seinfeld, serija 33/180
 02:20 Nestali, serija
 03:10 Heroji, serija R
 03:55 Ezo TV, tarot show
 04:44 Nate Berkus Show, serija R
 05:40 IN magazin R
 06:15 Kraj programa

06:50 RTL Danas, (R)
 07:25 Dragon Ball Z, (R)
 07:55 PopPixie, crtani film
 08:05 Cobra 11, (dvije epizode)
 10:15 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:45 Večera za 5, (R)
 11:35 Imperatriz, (dvije epizode)
 13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:10 Krv nije voda, serija (R)
 15:00 Cobra 11, (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 TV EVENT: Stupovi

zemlje, igrani film,
 povijesna drama
 22:05 Slučaj Pelikan, igrani
 film, triler
 00:40 RTL Vijesti
 00:55 Bojnik Payne,
 igrani film, komedija (R)
 02:40 Astro show, emisija uživo
 03:40 RTL Danas, (R)

**ČETVRTAK
 8.12.2011.**

06:10 Najava programa
 06:15 Riječ i život, (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 09:07 Ludi od ljubavi 1, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Mare TV 5
 11:10 Oprah show
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zovim, vrijeme
 stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:20 Trenutak spoznaje
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Kako je Vojtjeh tražio
 istinu, dok. film
 16:05 Fotografija u Hrvatskoj
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat: Što zapravo
 jedemo?, talk show
 18:30 Od Lark Risea do
 Candleforda 4, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7!, kviz
 21:05 Otvoreno
 21:50 Pola ure kulture

22:20 Dnevnik 3
 22:45 Vijesti iz kulture
 22:50 Rosinjača, dok. film
 23:40 Crni osvjetnik,
 američki film (R)
 01:25 CSI: Las Vegas 10
 02:10 Žica 4, serija (R)
 03:05 Zalagaonica, (R)
 03:25 Zalagaonica, (R)
 03:50 Kako je Vojtjeh tražio
 istinu, dok. film
 04:15 Pola ure kulture (R)
 04:40 Ludi od ljubavi 1, serija
 05:25 8. kat: Što zapravo
 jedemo?, talk show (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zovim, vrijeme
 stane - telenovela (R)
 07:05 Teletubbies
 07:30 Gladijatorska
 akademija, crtana serija
 07:55 Mala TV
 08:25 Connor na tajnom
 zadatku 2, serija za djecu
 08:50 Školski sat: Socijalna i
 ostale inteligencije
 09:35 Crno proročanstvo
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 10:45 Hamajlije za sretan
 život, američki film
 12:35 Znanstvena petica
 13:00 Znanstvene vijesti (R)
 13:10 Indeks, (R)
 13:35 Oko globusa, vanjsko
 politički magazin (R)
 14:05 KS automagazin (R)
 14:35 H2O Uz malo vode! 3
 15:00 Edgemont 4, serija
 15:25 Školski sat: Socijalna i
 ostale inteligencije (R)

16:10 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV (R)
 16:50 Crtana serija
 17:05 Crtana serija
 17:20 Traumatologija (R)
 17:55 Svjetsko rukometno
 prvenstvo (Ž): Hrvatska
 - Švedska, prijenos
 19:30 Glazba, glazba... jazz
 20:00 Zalagaonica
 20:20 Zalagaonica
 21:00 Filmovi naših susjeda:
 Čarlston za Ognjenku,
 srpski film
 22:40 CSI: Las Vegas 10
 23:25 Žica 4, serija
 00:20 Szczecin: Europsko
 prvenstvo u plivanju u
 malim bazenima, snimka
 01:05 Retrovizor: Hitna služba
 15, serija
 01:50 Retrovizor: Trava
 zelena 2, serija (R)
 02:20 Retrovizor: Bez traga 7,
 serija (R)

06:20 Bakugan, crtana serija
 06:45 Jagodica Bobica
 07:10 Roary, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:05 TV izlog
 08:30 Nate Berkus Show,
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV

17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Provjereno
 23:25 Klik - za savršen život,
 igrani film
 01:25 Od štrebera do frajera,
 igrani film R
 03:10 Nestali, serija
 04:00 Sjedi i šuti!, serija
 04:25 Ezo TV, tarot show
 05:25 Nate Berkus Show
 06:10 Kraj programa

06:50 RTL Danas, (R)
 07:25 Dragon Ball Z, (R)
 07:55 PopPixie, crtani film
 08:05 Cobra 11, (dvije epizode)
 10:15 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:45 Večera za 5, (R)
 11:35 Imperatriz, (dvije epizode)
 13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
 14:10 Krv nije voda, serija (R)
 15:00 Cobra 11, (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 TV EVENT: Stupovi
 zemlje, igrani film,
 povijesna drama
 22:00 Ubojite namjere, film
 23:55 RTL Vijesti
 00:10 Slučaj Pelikan, film, triler
 02:35 Astro show, emisija uživo
 03:35 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
 televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
 emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
 Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
 kom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
 emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
 prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
 savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki
 majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock
 vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

»Europski magazin« - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom)
 • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje
 dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktuali-
 je« (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
 tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
 Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
 - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 »Vojvodanski tjedan«
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20,00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

Malonogometni turnir u Zemunu

ZEMUN – Društvo hrvatske mladeži Zemuna je 20. studenoga organiziralo treći po redu malonogometni turnir. Kako ovaj događaj prerasta u tradiciju, nije mogao postojati bolji povod za njegovo realiziranje nego što je to treća obljetnica spomenutog društva. Čak niti lošiji vremenski uvjeti nisu poremetili tijek natjecanja. Budući da je odziv momčadi i ove godine bio dobar, svoje snage su ovoga puta odmjeravali HKC »Srijem - Hrvatski dom« iz Srijemske Mitrovice, HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, HKPD »Matija Gubec« iz Rume, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, HKPD »Tomislav« iz Golubinaca i domaćini, odnosno »Društvo hrvatske mladeži Zemuna«. Borba na terenu, kao što je to bio slučaj i na prethodnim turnirima, trajala je puna četiri sata, a završena je sljedećim poretom: prvo mjesto osvojila je momčad HKPD »Tomislav« iz Golubinaca, drugo mjesto pripalo je HKPD-u »Jelačić« iz Petrovaradina, a treće domaćinu, odnosno »Društvu hrvatske mladeži Zemuna«.

Ništa manje važan moment bio je i proglašenje igrača koji su na poseban način pokazali svoje umijeće na terenu, dakle onih najkvalitetnijih. Tom prigodom za najboljeg igrača turnira proglašen je *Marko Renić* iz momčadi HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina. Kao najbolji strijelac ove godine pokazao se *Ivan Mrvica* iz momčadi domaćina, a kao najbolji vratar *Miša Naglič* iz momčadi HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca. Što se tijeka turnira tiče, njega je obilježila uzavrela navijačka atmosfera. Činjenica da je događaj protekao u najboljem redu, bez tenzija ili incidenata, dokaz je prijateljskog odnosa između igrača i ekipa. Sam plasman na turniru je, čini se, bio doista svima u drugom planu. Cilj ovoga događaja svodio se na to da je najvažnija od svega bila zabava. Momčad je druženjem i svojim ponašanjem na terenu svakako postigla taj cilj. Nakon što su svi rezultati bili poznati i turnir priveden kraju, ekipe su se okupile u prostorijama Zajednice Hrvata Zemuna, u knjižnici i čitaonici »Ilija Okrugić«, gdje ih je sve pozdravio predsjednik DHMZ-a gospodin *Miroslav Lečer*. Za zabavni dio večeri bio je zadužen tamburaški sastav »Hladan špricer« HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca. Nakon što je domaćin ovoga, sada već tradicionalnog događaja izrazio zahvalnost svim ekipama na tome što su se odazvale pozivu i svojim sudjelovanjem uveličale turnir, dodijeljena su odličja i diplome za osvojeno prvo, drugo i treće mjesto. Prvoplasirana momčad, najbolji igrač, najbolji strijelac i vratar imali su zadovoljstvo da im budu uručeni i pokali. To su učinile

šarmantne djevojke, članice Društva hrvatske mladeži Zemuna.

Ekipama koje su osvojile četvrto, peto i šesto mjesto dodijeljene su zahvalnice za sudjelovanje na turniru. Nakon službenog djela večeri, uz domjenak, ali i uz pjesmu, druženje svih sudionika turnira nastavljeno je do kasno u noć.

D. L.

HRVANJE

Spartak treći u državi

ZRENJANIN – Poraz u polufinalnom duelu protiv beogradskog Partizana (2-5) i pobjeda u malom finalu protiv Radničkog iz

Kragujevca (4-3) donijeli su hrvačima Spartaka osvajanje trećeg mjesta na završnom turniru prvenstva Srbije održanom prošloga vikenda u Zrenjaninu. Za utjehu ostaje priznanje prvotimcu Spartaka *Mati Nemešu* kao najboljem mladom hrvaču.

ODBOJKA

Niz nepobjedivosti

NOVI SAD – Odbojkašice NIS Spartaka nalaze su u fantastičnoj seriji nepobjedivosti kojoj su pridodali prvenstvene pobjede protiv Crvene zvezde (3-1) i Vojvodine (3-0), te pobjedu protiv Vojvodine (3-0) u osmini finala Kupa Srbije. »Golubice« zauzimaju prvo mjesto na tablici Super lige s maksimalnih 8 pobjeda.

MALI NOGOMET

Novogodišnji turnir

SUBOTICA – Trideset i dvije prijavljene momčadi borit će se za naslov pobjednika 45. novogodišnjeg turnira u malom nogometu koji započinje u subotu, 3. prosinca, u subotičkoj Dvorani sportova. Momčadi su, nakon ždrijeba održanog u ponedjeljak, 28. studenoga, poredane u osam skupina u kojima se igra po sustavu svatko sa svakim, a natjecanje se održava u organizaciji gradskog resora za sport i mladež i JP »Stadion«.

FLASH VIJESTI

- * NOGOMET, Super liga: Smederevo – Spartak 1:1
- * NOGOMET, Vojvodanska liga Istok: Vojvodina – Bačka 0:1
- * RUKOMET, Polufinale Kupa Vojvodine: Bačka Palanka – Spartak Vojput 19:35
- * ODBOJKA, Prva liga: Obilić – Spartak 3:1
- * KOŠARKA, B liga: Jagodina – Spartak 102:96
- * KARATE, Šotokan savez Srbije osvojio 36 odličja na turniru u Ljubljani

RJEŠAVAMO SVE VAŠE ZDRAVSTVENE PROBLEME

"MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,
GEORGI DIMITROVA 5
Tel: 024/553-959, 024/551-595

HALOTERAPIJA-SLANA SOBA

FERENC OLMAN, NOVOIZABRANI PREDSJEDNIK ODBORA ZA SPORT BOĆANJE

Želimo pokrenuti boćarsku ligu

Promidžbene djelatnosti urodile su konkretnijem angažmanu na afirmaciji relativno nepoznatog sporta

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Boćanje je sport koji je iznimno popularan u brojnim europskim zemljama, napose onima mediteranskog podneblja. Skupina subotičkih boćarskih entuzijasta odlučila se ozbiljnije posvetiti ovoj sportskoj igri formiranjem odbora pri subotičkom Sportskom savezu, čime će se pokušati razvijati i unaprijediti boćanje na ovim prostorima. Novoizabrani predsjednik *Ferenc Olman* predočio nam je pojedinosti vezane uz inicijativne aktivnosti odbora kojim predsjedava.

»Konstitutivna sjednica odbora za sport boćanje održana je 22. studenoga u prostorijama subotičkog Sportskog saveza i mi smo sada jedna od sportskih sekcija ove institucije za razvoj i promidžbu gradskog sporta. Inače, ideja za afirmacijom boćanja kod mene postoji već dugi niz godina, jer se ovim sportom bavim dugo vremena, ali isključivo u neformalnom obliku, u druženju s prijateljima. Svoj sportski afinitet sam prenio i na nekolicinu svojih kolega s posla, pa smo u poduzeću JKP 'Vodovod i kanalizacija' oformili momčad koja nastupa na našim radničko-sportskim susretima. Potom sam istu ideju prenio u svoju mjesnu zajednicu, ljudi su se zainteresirali i postupno je boćanje zaživjelo«, upoznaje nas Ferenc Olman s malom poviješću njegovog pionirskog djelovanja.

PROMIDŽBENE DJELATNOSTI

»Jesenas smo, kao momčad naše tvrtke, gostovali u Đurđinu i odigrali jedan prijateljski susret. Njima se to

veoma dopalo i naš prijatelj i jedan od domaćina toga društva *Nedjeljko Horvat* je inicirao ideju pokušaja ozbiljnijeg angažmana preko gradskog Sportskog saveza. Oni su pokazali interes za naš prijedlog i uslijedilo je organiziranje prezentacije u Sportskom centru na Makovoj sedmici u Subotici, koji jedini ima mogućnosti za odigravanje jednog boćarskog susreta.

Na tu prezentaciju smo pozvali dvije ekipe s Palića, koje su već afirmirane i natječu se na turnirima, a preko Sportskog saveza smo uputili poziv svim mjesnim zajednicama da se sa svojim sportskim predstavnicima priključe kao aktivni sudionici ili promatrači i na taj način budu bliže upoznati s boćanjem. Pozivu se odazvalo nekoliko muških i ženskih ekipa, pa je na ovom turniru, koji nije bio natjecateljskog nego promidžbenog karaktera, kombinirana igra sa savjetima iskusnijih igrača iz već afirmiranih momčadi. Sudjelovale su sljedeće prijavljene ekipe: MZ Makova sedmica, MZ Željezničko naselje, MZ Đurđin, Gradska uprava, Zavod za geotehniku i JKP Vodovod i kanalizacija. Pobjednik u muškoj konkurenciji je bila momčad Makove sedmice, dok su kod žena najbolje bile igračice Vodovoda i kanalizacije. Mogu reći da je prezentacija u potpunosti uspjela, izazvavši zapažen interes nazočnih, pa smo se odmah dogovorili o realizaciji formiranja inicijativnog odbora za boćanje.«

PLANOVI ZA RAZVOJ BOĆANJA

Formiranjem sedmočlanog inicijativnog odbora kojim pred-

sjedava Ferenc Olman započelo je i konkretno djelovanje u smjeru unapređivanja boćanja na rekreacijsko-natjecateljskoj osnovi.

»Osnovni cilj našeg konkretnijeg angažmana je pokretanje jedne gradske boćarske lige, koja bi trebala startati na proljeće sljedeće godine i sada predstoji rad na stvaranju potencijalnih mogućnosti za realiziranje ovog sportskog projekta. Vitalni problem je, prije svega, nedostatak adekvatnih igrališta za ovaj sport, jer trenutačno na širem gradskom području postoji samo jedan pravi teren koji se nalazi u sklopu kuglane u Bačkom Dušanovu. U planu nam je osposobiti barem još tri potencijalna terena: SC Makova sedmica ima jednu stazu koja bi mogla udovoljiti natjecateljskim potrebama, Palić također, a Đurđin je u skorijoj budućnosti spreman napraviti teren, pa bi ta zamišljena liga trebala biti turnirskoga tipa. Tijekom zime planiramo i dalje obilaziti gradske mjesne zajednice, promicati boćanje i kroz razgovore

sa zainteresiranim ljudima još više afirmirati ovaj, na našim prostorima još uvijek nedovoljno poznati sport. Želimo ustaliti pravila djelovanja koja važe na prostoru Vojvodine, nabaviti nekoliko kompleta originalnih rekvizita za igru (boće) i djelovati kao savjetodavno tijelo koje će pomagati svima koji se žele uključiti i baviti se boćanjem. Također, u planovima za sljedeću godinu, koja bi trebala konačno na pravi način predstaviti boćanje kod nas, je i organizacija dva veća natjecanja – za Dan žena, 8. ožujka, s ciljem popularizacije boćanja kod žena, i 1. svibnja, kada planiramo veliki međunarodni turnir na koji ćemo pozvati i nekoliko momčadi iz Hrvatske, s kojima već imamo određene kontakte i mogućnost razvijanja suradnje. Planiran je dolazak ekipa iz Kaštela, Osijeka i jedne momčadi iz Mađarske. To je cilj na kojemu ćemo intenzivno raditi u sljedećem razdoblju«, konstatirao je na kraju razgovora veliki entuzijast boćanja Ferenc Olman

POGLED S TRIBINA

Mali sportovi, veliki rezultati

Bliži se kraj nogometne sezone, zima je sve jača i NJ. V. Najvažnija sporedna stvar na svijetu, što se tiče domaćih, hrvatskih travnjaka, ostat će nakon ovoga, posljednjeg 17. kola po strani do sredine veljače iduće godine. No, nogometa je ionako bilo previše: nervoze, tuge i radosti (Dinamo i reprezentacija), a sada dolazi vrijeme tzv. malih sportova, koji uopće nisu mali, nego se tako tretiraju u usporedbi s neprikosnovanim nogometom. Upravo u tim sportovima hrvatske

momčadi imaju mnogo značajniju ulogu i predstavljaju respektabilnu veličinu u očima stručnog vrednovanja stvarne kvalitete. Evo nekoliko najsvježijih primjera...

Rukometaši Zagreba CO s dvije uzastopne pobjede protiv francuskog Chambéryja sve su bliže ostvarenju željenoga cilja i osvajanja drugog mjesta u skupini A Lige prvaka. Najbolja hrvatska momčad ponovno igra odličan rukomet i uz povoljniji ždribe u nastavku natjecanja mogla bi daleko dogurati.

Hokejaši Medveščaka najugodnije su iznenađenje ovogodišnje sezone regionalne EBEL lige, a o njihovoj seriji pobjeda u kojoj su poražene i najbolje momčadi lige sve se više priča. Godinama zaboravljeni hokej oživio je na najljepši mogući način, a prepuna dvorana zagrebačkoga Doma sportova potvrđuje probuđeni interes gledateljstva. »Medvjedi« odlično napreduju i trenutačna visoka pozicija na tablici plod je kontinuiranoga višegodišnjeg ulaganja.

Vaterpolisti, koji su već desetljećima sila europskih bazena, Blanka Vlašić, koja je neprikosnovena kraljica svjetskih visina, Ivica Kostelić, najbolji svjetski skijaš prošle godine, tenisači, koji spadaju u vrh ATP ljestvica, gimnastičari, taekwondaši i ostali, uskoro će ponovno zablistati svojim velikim rezultatima i pokazati kako su njihovi sportovi itekako vrijedni medijske pozornosti.

D. P.

NOGOMET

Remi Dinama

Neodlučeni susret Intera i Dinama (0-0) i pobjeda Hajduka protiv pomlađene momčadi Šibenika (2-1) unijeli su malo zanimljivosti u monotoni pogled na tablicu 1. HNL. Unatoč gubitku planiranih bodova u Zaprešiću Dinamo je i dalje glavni konkurent za osvajanje još jednog naslova.

Ostali rezultati 16. kola: Rijeka – Osijek 1:0, Zadar – Lučko 1:0, Split – Cibalia 1:1, Zagreb – Slaven 1:1, Istra 1961 – Karlovac 2:0, Lokomotiva – Varaždin 1:0

Tablica: Dinamo 41, Hajduk 33, Split 31, Slaven 28, Inter 24, Osijek 23, Lokomotiva, Cibalia, Zadar 22, Zagreb 21, Rijeka 20, Istra 1961 17, Šibenik, Lučko, Karlovac 14, Varaždin 5

KOŠARKA

Zaustavljena Cedevita

Porazom na gostovanju kod Maccabija (96-89) košarkaši Cedevite prekinuli su seriju uspješnih rezultata u natjecanju regionalne ABA lige. Poraz je doživjela i momčad Zagreb CO (Radnički 85-83), dok je jedini uspjeh zabilježila Cibona svladavši Olimpiju (81-70).

Cedevita je i dalje prva sa 16 bodova, Cibona zauzima petu poziciju s 15, dok se Zagreb CO nalazi na osmoj poziciji s 13 osvojenih bodova.

RUKOMET

Uvjerljivi Zagreb

Osam zgoditaka (28-20) razlike donijelo je i drugu pobjedu rukometašima Zagreba CO u duelima Lige prvaka protiv francuske momčadi Chambéryja. Presudila je odlična obrana, a krilni napadač Horvat donio je prevagu sa šest postignutih pogodaka. Nakon šest odigranih susreta »Zagebaši« imaju 10 bodova i čvrsto drže drugu poziciju na ljestvici skupine A. Sljedeći susret hrvatski prvak igra u subotu, 3. prosinca, protiv Bosne u Sarajevu.

HOKEJ

Pobjeda protiv lidera

Boljim izvođenjem penala, Medveščak je u 24. kolu na svom ledu svladao LIWEST Black Wings (5-4) i potvrdio treću poziciju na tablici EBEL lige. Pobjeda protiv prvoplasirane momčadi prvenstva dobiva na snazi kada se uzme u obzir kako su »medvjedi« u prvoj dionici susreta gubili s visokih 0-3, ali su uspjeli preokrenuti rezultat i na koncu, u penal ruletu, osvojiti nove bodove.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

2. prosinca 2011.

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053.

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213.

Prodajem klaviretnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898.

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškoveg križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne

prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za bruća, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972.

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257.

Prodaju se razna bunjevačka ruva, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marame, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Proizvci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji krevetac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalica, hranilica, igračka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

Izdaje se konformno namješten stan na Radijalcu na I. katu, lift, itd. Tel.: 064-288-7213.

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarije.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarije.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarije.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarije.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarije.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarije.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarije.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarije.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTOR: Vladan Čutura

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarije@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarije.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

U OSIJEKU OTVORENA IZLOŽBA POŠTANSKIH MARAKA

Mali veleposlanici Hrvatske

Poštanska marka nije samo lijepi šareni papirić, ustvrdila je Rašeljka Bilić, autorica koncepta izložbe, jer svaka je poštanska marka poruka

Njezina visost poštanska marka transparentni je pokazatelj načina na koji država vizualno predstavlja svoju povijest, kulturu, društvo i vlastiti pogled na svijet. Ti mali, šareni komadići papira pedantno perforirani, glasnici su koji prenose službeni stav jedne zemlje, a nalijepljeni na pismo, dopisnicu ili razglednicu dopijaju do svojega odredišta, do svakoga kutka zemljine kugle, pa su hrvatske poštanske marke najbolji veleposlanici mlade države, koje njenu slavu pronose diljem svijeta.

NA SVIM MERIDIJANIMA I PARALELAMIMA

»U Republici Hrvatskoj poštanska marka kao jedan od oblika vizualne komunikacije sastavni je dio njezine kulturnog, društvenog i političkog identiteta. I tako već 20 godina, jer prve poštanske marke u slobodnoj i samostalnoj Hrvatskoj puštene su u opticaj 9. rujna 1991. godine, a do danas su tiskane 832 serije maraka. Tom prigodom otvorena je izložba rujna ove godine u Zagrebu, a danas je otvaramo u Osijeku u Arheološkom muzeju i bit će otvorena za posjetitelje do 29. studenoga, kada ide dalje, za Viroviticu, Bjelovar i Varaždin«, rekla je Andrea Zavorović, izvršna ravnateljica Uprave Hrvatske pošte.

Izložbu u Osijeku otvorio je Josip Salapić, savjetnik predsjednika Uprave HP-a i naglasio da su hrvatske poštanske marke dospjele na sve meridijane i paralele, pa i ova izložba, koja nosi naziv »20 godina putujemo svijetom«, svjedoči tomu u prilog. Izložba priča priču o stvaranju hrvatske države od 1991. do danas, o gospodarskom i društvenom razvitku, političkim i kulturnim prilikama, te sportskim postignućima. Ono što je najvažnije jest da u svijetu vlada veliko zanimanje za poštanske marke ove male zemlje, koje su svojevrсна remek dijela, jer autori su im ponajbolji hrvatski umjetnici i dizajneri. Isto tako, hrvatska je poštanska marka na cijeni među filatelistima i poznatim svjetskim kolekcionarima, a do nje drže i europski i svjetski poštanski operateri.

MARKA JE PORUKA

Poštanska marka nije samo lijepi šareni papirić, ustvrdila je Rašeljka Bilić, autorica koncepta

izložbe, jer svaka je poštanska marka poruka. Kvaliteta semiotičke poruke iznimno je važna u oblikovanju marke i uvjetovana slobodom koju umjetnici imaju u njenom stvaranju. Baš zato se Hrvatska pošta odlučila za vrhunska imena domaće umjetnosti, poznate hrvatske akademske slikare, fotografe i dizajnere, i taj je spisak povelik: Ivan Antolović, Đuro Seder, Vojo Radiočić, Miroslav Šutej, Ivan Lacković Croata, Zlatko Kauzlarić Atač, Nevenka Arbanas, Lovro Artuković, Mario Petrak, Branko Siladin, Ana Žaja, Marija Ujević, Željko Kipke, samo su dio iz povelikog spiska.

Spominjući umjetnike, ne treba zapostaviti ni umjetničke fotografe i dizajnere čija djela svjedoče o mijenjaju toka vremena jer marke ilustriraju kako se fokus države mijanjao od rata do mira, kako se mijenjalo hrvatsko gospodarstvo, a Hrvati dosegli višu razinu društvenog razvitka. Temelj izložbenog postava je svojevrсна vremenska lenta, pa se čitavi pređeni period može

podijeliti u nekoliko kategorija i tematskih cjelina. Kad je riječ o temama, to su prirodne ljepote, flora i fauna, odmor i rekreacija, turizam, tradicijska baština, povijesna baština, kultura i sport. To su neke osnovne podjele sadržane u 9 tematskih cjelina, ali tu je i kategorija maraka s komercijalnim ciljevima, a djela su poznatih dizajnera: Zlatka Price, Danijela Frka, Luke Mjeda, Ignjata Joba i drugih.

Kako je izložba otvorena u predvečerje 20. obljetnice stradanja i žrtve Vukovara, Hrvatska je pošta pustila u opticaj poštansku marku s motivom ratom uništenih pročelja u Vukovaru, čiji je autor Danijel Popović. Više je puta Vukovar bio temom poštanskih maraka, dva puta u seriji »Hrvatski gradovi« 1992. i 2001., te 1997. na prigodnoj marki kojom je obilježena poslijeratna vožnja povijesnim vlakom iz Zagreba u Vukovar. Dopisnica Vukovar tiskana je 2001. godine.

I dalje kruže pisma, dopisnice i razglednice na koje su nalijepljene hrvatske poštanske marke do svake svjetske destinacije, a neke se jednostavno zalijepe za naše srce, posebice ako se bavimo filatelijom.

Slavko Žebić

MARKO ĐANIĆ, SONTA: LJUBAV PREMA ZAOSTAVŠTINI PREDAKA

Fasada s dušom

U laskom u dvorište obitelji-ske kuće Marka Đanića u Sonti putnik namjernik će se naći u pomalo nestvarnom svijetu. Domaćin je susretljiv čovjek, uvijek spreman za razgovor, a omiljena tema mu je njegov hobi, čiji produkt i jest neobičan izgled »pridnjega dvora«. Bočni zid kuće krase neobična »cokla«, izrađena od komada biber crijepa i mozaici rađeni Markovom rukom, dušom i strpljenjem. Nasuprot je pomalo neobično uređena »baščica«. Na četrdesetak kvadrata pruža se bajkovića slika »kolebe« (op.aut. stare vinogradarske kućice) urađene od trske, bunara s dermom, desetak trsova vinove loze i nekoliko autohtonih voćki, a u pozadini je u drvetu urađena fasada stilizirane kuće. »Ovaj kutak uredio sam radi svoje unučadi. Na taj način kod njih razvijam i ljubav prema zaostavštini naših predaka. Kako je Sonta nekada bila okružena brojnim vinogradima, nekako samo po sebi nametnulo mi se nadahnuće za uređenje ovoga dijela, pridnjega dvora. Lozu i voćke posadio sam prije nekoliko godina, a potom sam napravio mini imitacije bunara s dermom i vinogradarske kućice. Građevina u pozadini nastala je slučajno. Urađena je na ostacima starog, kopanog bunara. Ruinirani betonski sik obložio sam komadima biber crijepa, a kako bih bio siguran da se djeca neće naginjati i zavrivati u dubinu, uradio sam i drvenu nadogradnju. Tako sam jednim udarcem »ubio dvije muhe«. Djeca se u »svojem vinogradu« igraju sigurno, a u slučaju potrebe, bunar se može brzo i aktivirati« – priča Marko, s ljubavlju gledajući svojih ruku djelo. Vrlo je netipičan i izgled bočnoga zida njegove obiteljske kuće. Pogled plijene vrlo neobični mozaici. Bez Markovog pojašnjenja nitko ne bi niti pretpostavio koje materijale je rabila ruka umjetnika. »Godinama sam radio u apatinskom »Rapidu«. Kao stalni terenac, bio sam željan obitelji, a i obitelj mene. Radio sam na poslovima gipsara, najčešće na gradilištima u inozemstvu. Iako sam dobro zarađivao, ljubav prema obitelji i »paoršagu« prevladala je, pa sam, kad mi je ravnatelj odbio molbu za premještanje na poslove u lokalnu, napustio poduzeće. Sada egzistenciju osiguravam svatvarenjem. Obrađujem zemlju, uzgajam sitnu stoku i perad, a povremeno radim i na nekoj vrsti zidarskih i fasaderskih poslova. U mlađim godinama odlazio sam i na sezonski rad u Austriju. Ovaj zid uređujem već drugu sezonu. Materijala za mozaike imam u izobilju. Mnogi se iznenade kada čuju da su mozaici urađeni od komadića biber crijepa, a na zid se lijepe cementnom smjesom. Za ovaj način rada potrebno je puno, puno strpljenja. Uklopljeni i nalijepljeni komadići crijepa bruse se, glačaju, pa se na taj način dobiva fantastična igra njihovih prirodnih nijansi. Dijelove koje ne mogu nijansirati, dotjerujem bajcom. Na proljeće ću ih finalno obraditi, a kako su izloženi vremenskim utjecajima, namjeravam ih i zaštititi bezbojnim lakom«, sa zadovoljstvom priča Marko o svojem hobi, točnije rečeno o svojoj primijenjenoj umjetnosti.

2. prosinca 2011.

U NEKOLIKO REDAKA

Matematika života

ZBROJ – Divna jutra i dane
 POMNOŽI – Lijepe riječi i prijateljstva
 ODUZMI – Tugu, bijes i neuspjeh
 PODIJELI – Sreću, osmijeh i radost

Nepoznati autor

FOTO KUTAK

Foto: Z. Sanić

Vjetar i zastave

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU
NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Stanko Hondl

Koje godine i gdje se rodio hrvatski fizičar i akademik Stanko Hondl?

Gdje je stekao visoku znanstvenu naobrazbu?

Kada je izabran za izvanrednog, a potom i redovitog profesora Mudroslovnog fakulteta?

Kojim granama fizike se bavio u svom znanstvenom opusu?

Za izgradnju koje značajne zgrade je imao velike zasluge?

Koju je značajnu funkciju obnašao od 1936. do 1938. godine?

Kada je postao redoviti član JAZU?

Kada i gdje je umro Stanko Hondl?

Rodio se 22. listopada 1873. godine u Zagrebu.
 Studirao je matematiku i fiziku na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu.
 1911. i 1915. godine.
 Teorijskom i eksperimentalnom fizikom, poviješću fizike.
 Zgrade Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.
 Bio je rektor Sveučilišta u Zagrebu.
 1923. godine.
 Umro je 16. travnja 1971. godine u Zagrebu.

VICEVI

Žena peče jaja suprugu za doručak. On iznenada ulijeće u kuhinju i počinje joj nervozno govoriti:

- Pazi! Pazi! Stavi još malo ulja. Uf, pa ti ih pečeš istovremeno. Previše. Okreni ih. Sada ih okreni. Trebat će ti još ulja. Joj, pa gdje ćemo naći još ulja. Evo, gotovo je. Zalijepit će se. Pazi... Pazi. Rekao sam ti, pazi! Ti mene nikada ne slušaš dok kuhaš. Nikad. Ajde, okreni ih već jednom. Jesi li luda!? Pa ti si totalno poludjela. I da, nemoj zaboraviti posoliti ih. Posoli! Posoli... Žena ga sasluša i začuđeno upita:

- Što je s tobom? Zar misliš kako ne umijem ispeći jedan par jaja?

- Ne. Samo sam ti htio pokazati kako je meni dok se vozimo automobilom.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Badawi

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopiја, Laboratorij, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Elman-Radiotalasna kirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

VIKEND AKCIJA

02.12-
05.12.2011.

Ulje Iskon 1L

SAMO U SUBOTU
03.12.2011.!

EXTRA CIJENA!

~~119.90din~~
114.90din

Kulen 1kg

~~761.90din~~
689.90din

Sveže mlijeko 1l 2.8%mm

~~59.90din~~
56.90din

Brašno T-500 25kg

VELIKA AKCIJA!

1kg 31.92 din

~~872.50din~~
797.90din

Krumpir 1kg

~~23.90din~~
18.90din

Grah Pasuljica rinfuzno 1kg

~~129.90din~~
115.90din

Lješnjak sirovi rinfuzno 1kg

~~729.90din~~
689.90din

Jabuka 1kg

~~29.90din~~
26.90din

Voda Prolom 1.5l

1l 26.60 din

~~45.90din~~
39.90din

VELIKI BOŽIĆNI I NOVOGODIŠNJI POPUST

Nakladnička djelatnost NIU Hrvatska riječ

2005.

1. Vojislav Sekelj, U izmučenim riječima (rasprodano)
2. Jasna Melvinger, Vaga s anđelima, 140 dinara
3. Petko Vojnić Purčar, Kult kornjače, 140 dinara
4. Milivoj Prčić, I nakon desetljeća, 140 dinara
5. Balint Vujkov, Krilati momak, 210 dinara
6. Dražen Prčić, Wild card, (rasprodano)

2006.

7. Ljubica Kolarić-Dumić, Igrajmo se radosti, 140 dinara
8. Vladimir Bošnjak, Svršetak vražjeg stoljeća, 140 dinara
9. Željka Zelić, Bezdan, 140 dinara
10. Milivoj Prčić, Južno od tranšeja, 140 dinara
11. Andrija Kopilović, Okom svećenika I., 210 dinara
12. Andrija Kopilović, Okom svećenika II., 210 dinara
13. Dražen Prčić, Wild card, drugo izdanje, (rasprodano)
14. Ante Sekulić, Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata, (rasprodano)
15. Lazo Vojnić Hajduk, Andrija Kopilović, Alojzije Stantić, Dužijanica, 1400 dinara

2007.

16. Tomislav Ketig, Velebitski orao, 140 dinara
17. Lazar Merковиć, U ime pravde, 210 dinara
18. Zvonko Sarić, Prosjački banket, 140 dinara
19. Branko Jegić, Ja, hodočasnik, 140 dinara
20. Ilija Okrugić Srijemac, Glasinke, 140 dinara
21. Ilija Okrugić Srijemac, Tri povijesne drame, 245 dinara
22. Stjepan Bartoš, Upoznavanje, 140 dinara
23. Naco Zelić, Monografija Nešto Orčić, 210 dinara
24. Marija Šeremešić, Tragom sjećanja, 280 dinara
25. Ruža Silađev, Divani iz Sonte, (rasprodano)

2008.

26. Matija Poljaković, Izabrane drame, 210 dinara
27. Ivan Pančić, Natpivavanja, 140 dinara
28. Balint Vujkov, Šaljive narodne pripovijetke, 210 dinara
29. Andrija Kopilović, Okom svećenika III., 280 dinara
30. Vojislav Sekelj, U izmučenim riječima, drugo izdanje, 210 dinara
31. Ruža Silađev, Divani iz Sonte, drugo izdanje, 280 dinara

2009.

32. Sanja Vulić, Vitezovi hrvatskoga jezika u Bačkoj, 280 dinara
33. Antun Kovač, Na dvoru Pašinog Tune, 245 dinara

2010.

34. Matija Poljaković, Izabrane drame II., 280 dinara
35. Matija Evetović, Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata, rasprodano
36. Ilija Okrugić Srijemac, Šaljive poeme, 280 dinara
37. Stjepan Bartoš, Igra opasnih pojedinosti, 280 dinara
38. Ante Sekulić, Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata, 280 dinara
39. Balint Vujkov, Bunjevačke narodne pripovijetke, 350 dinara
40. Zsombor Szabo, Crtice iz povijesti naselja Bačke u srednjem vijeku, 280 dinara

2011.

41. Matija Poljaković, Izabrane drame III., 280 dinara
42. Ilija Okrugić Srijemac, Hunjkava komedija, 210 dinara
43. Ljubica Kolarić-Dumić, Uz baku je raslo moje djetinjstvo, 210 din.
44. Stjepan Bartoš, Kuća koja plovi, 210 dinara
45. Dražen Prčić i grupa autora, Priča o fotografiji, 350 dinara

30%

Naručite knjigu!

HRVATSKA
RIJEČ

Dostava preporučenom poštom,
plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Poštanski broj, mjesto i država: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovim neopozivo naručujem:

1. _____, komada _____
2. _____, komada _____
3. _____, komada _____
4. _____, komada _____
5. _____, komada _____
6. Komplet knjiga s popustom 30% UKUPNO: 9520,00

Vlastoručni potpis: _____